

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?
(Négation)

2. 8080 – Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2023 [...]

8081 – Projet de loi relative à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2022-2026 (suite)

D'Chamber fiert de Mëtte mat den Debatten iwwert de Staatsbudget 2023 an iwwert d'Programmation financière pluriannuelle weider.

An als éischte Riedner fir de Mëtteg ass déi honorabel Madamm Josée Lorsché agedroen. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale (suite)

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Merci, Här Präsident. A merci jiddwerengem, deen hei ass. D'Bänke fülle sech. Villmools merci.

Dir Dammen an Dir Hären, jo, d'Joer, dat hanner eis läit, war méi schwéier wéi dat, wat mer eis alleguer gewünscht hunn. An dat, wat de russesche President zanter dem 24. Februar 2022 an der Ukrain verbrécht, wäert eemol als düstert Kapitel mat villen traurege Konsequenzen an d'Geschicht vun der Mënscheit agoen.

Derbäi komme multipel aner Krisen. Zesumme mam Krich an der Ukrain féiere se derzou, datt et an dësen Zäite schwierig ass, fiabel budgetär Previsiounen ze maachen an d'Zukunft finanziell ofzesécheren.

Wann ee sech d'Zuelen am Budget fir 2023 ukuक्त an och d'Avisen dozou, da fällt virun allem eppes op: D'Situatioun, an där mer eis befannen, ass schwierig an a méifacher Hinsicht vu grousser Onsécherheet geprägt. An ech ginn dervun aus, datt de Budgets-rapporter bei senge villen Entrevuë méi wéi eemol iwwert déi vill Onsécherheetsfacteur mat senge Partner geschwat huet. De Merci kritt en, wann en hei ass.

D'Onsécherheet weist sech an der Wirtschaft an um soziale Plang mat enger weiderhin héijer Inflatioun, dem héichste Stand zanter 1983. Se weist sech mat enger ofhuelender wirtschaftlecher Aktivitéit, engem liicht steigende Chômage, deen zu Lëtzebuerg nach ëmmer verträglech ass, an awer geet d'Tendenz erop, an engem méigleche Risiko vu Rezessioun.

De Statec rechnet am Moment mat enger Croissance vun nach just 1,5 % fir 2023. Domat huet e seng initial Previsiounen no ënne misse revidéieren, eppes, wat en an der Vergaangenheet nëmme sielen huet misse maachen.

D'Zentralbank schwätzt hirersäits net just vu Krisen, mee och vu strukturelle Problemer um Aarbechtsmaart a vun enger steigender Inadequatioun tëscht de Berufsprofiler, déi zu Lëtzebuerg zur Verfügung stinn, an de reelle Besoinen, déi um Aarbechtsmaart erfëllt musse ginn. Fir d'Zentralbank iwwerweisen déi negativ Risike ganz kloer an domat och déi potenziell negativ Konsequenze fir d'Stëit an d'Betribler.

D'Onsécherheet weist sech awer och sécherheetspolitesch. De Krich an der Ukrain mécht eis Dag fir Dag Suergen a sän Enn ass net a Siicht. An och wa mer zu Lëtzebuerg haut am Fridde liewen a bis elo am Fridde liewe konnten, sou stellt déi russesch Weltmuecht dach awer eng sécherheetspolitesch Bedroung fir déi ganz EU an doriwwer eraus duer, an domat och fir Lëtzebuerg, ënner anerem och wéinst der atomarer Gefor, déi vun de russeschen Attacken op dat gréisst Atomkraaftwierk an der Ukrain ausget a schonn eleng sécherheetspolitesch e Grond ass, Dir Dammen an Dir Hären, fir der Atomenergie definitiv de Réck ze dréien.

E weideren Onsécherheetsfacteur ass natierlech d'Klima. D'Auswirkunge vun der Klimakris erliewe mer Joer fir Joer ënner ganz ënnerschiddlechen an oft dramatesche Formen. D'Klimakris kënnt eis ëmmer méi deier ze stoen an ass ëmmer méi oft mat bëisen Iwwerraschunge verbonden – ech erënnere an déi lescht Summeren –, jo, souguer mam Verloscht vu ganzen Existenzen, woumat ech ekonomesch Existenze mengen.

Deementspriedend dierf de Budget fir 2023, deen entscheedend duerch all dës Onsécherheete beaflosst gëtt, net a Stee gemeesselt sinn. D'Madamm Finanzminister huet et de Mueren nach eng Kéier betount. Dir Dammen an Dir Hären, a Krisenzäite brauche mir nämlech net nëmme Managerqualitéiten, mir brauchen och finanzielle Spitt, fir op verschidden Entwécklung reagéieren ze kënnen.

An deem Sënn gi mer der Finanzministesch och Recht, wa se seet, datt et sech beim Budget 2023 ëm e Krisenbudget handelt. An et ass e Budget, deen den aktuellen Onsécherheete weiderhin an d'A kucke muss an en decidéiert politesch Handelsverhältnis.

En decidéiert politesch Handeln, genau dat gouf schonn dës Joer mat den zwee Tripartite-Accorden a mam Energiedesch gemaach. Am Ganzen hu mer 2,7 Milliarden Euro mobiliséiert, fir d'Inflatioun ze bremse an den Indexmechanismus oprechtzeerhalen, mee och, fir d'Klimatransitioun ze beschleunegen an d'Stëit an d'Betribler ze ënnerstëtzen.

Am Budget 2023 setze mir weider Akzenter, zum Beispill mat der Erhéijung vum Steierkredit fir Aleng-erzéiender ëm 1.000 Euro am Joer an anere Sozialmoosnamen, déi kuerzfristeg gräifen.

Decidéiert Handeln, dat maache mer och um Niveau vun der Energietransitioun, an zwar mat der Reduktioun vun der TVA op Solaranlagen, der massiver Erhéijung vun den Hëlfe, fir op erneierbar Energien ëmzeklappen, a ville weideren Instrumenter, déi d'Produktioun an d'Notzung vun erneierbarer Energie beschleunegen.

D'Efforte weisen schonn hir Wierkung: Déi erneierbar Energie stoungen nach ni esou gutt do wéi haut an d'Elektromobilitéit boomt, fir just dës zwee Beispiller am Virfeld ze nennen. All dës Efforte si liewenswäert a richteg, well ouni déi zukunftsorientéiert Politik, déi dës Koalitioun an de leschte Joren ëmgesat huet, géife mer haut op deem Plang net do stoen, wou mer stinn.

Här Präsident, ech wëll an der leschter Budgetsdebatt vun dëser Legislatur awer net just vun deem schwätzen, wat mir zesummen als Dräierkoalitioun an dës Krisenzäite faerdegbruecht hunn a wat mer richteg gemaach hunn ...

(Interruption par M. Fernand Kartheiser)

... trotz der Kris. Dat mengt Dir esou, ech hunn awer nach fir laang, Här Kartheiser.

Aus grénger Siicht wëll ech och en Ausbléck maachen op dat, wat nach alles op eis zoukënn, an dat ass net

ze ënnerschätzen. Well och d'nächst Joer – a wäit doriwwer eraus – bleift et absolutt wichteg, déi richteg Weiche fir d'Zukunft ze stellen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Dobäi dierf et net just drëms goen, den negativen Impakt vun den aktuellen Krisen an Onsécherheete kuerzfristeg ofzedieren. Mir mussen et faerdegbréngen, d'Krise laangfristeg ze iwwerwannen a méi resilient géint iwwer Krisen ze ginn.

Ee vu menge Virgänger op dëser Plaz, deemools nach an der Oppositioun an haut op der Regierungsbänk – en ass haut net heibannen, e setzt awer oft do –, huet sech bei der Budgetsdebatt fir d'Joer 2010, also matten an der Finanzkris, mat follgende Wieder treffend ausgedréckt: „Wa mer eppes de Moment net brauchen, dann ass et Kuerzsiichtgeket, well Kuerzsiichtgeket géif eis ganz séier an déi nächst Mauer eraféieren.“

Dat, wat schonn deemools fir den haitege Mobilitéitsminister – da wësst Dir, wien et war – Fränz Bausch gegooll huet, gëllt och nach haut. An och de Camille Gira war kee Frënd vun enger Navigation à vue, bei där een net weess, wou ee lant. An dofir dierf de Bléck no vir an dës Debatt op kee Fall ze kuerz kommen!

Dir Dammen an Dir Hären, mat dësem Budget treffe mir weider Decisiounen fir d'nächst Joer, fir d'Mënschen och an Zukunft am Alldag ze ënnerstëtzen, dës am Kontext vun der klammende Präisser.

Ech schwätze vun der Gaspräisbremse op 15 % par rapport zum Präis vom September, dem Stroumpreisdeckel, de Subside fir Masutt, Pellets a Wärmenetzer, der Verlängerung vun der Energieprimm an der Allocation de vie chère, mat doriwwer eraus der Erweiderung vun den Zilgruppen, der Erhéijung vum Crédit d'impôt monoparental, deen ech schonn erwänt hunn, der Mindestlounerhéijung, der Verdueblung vum Personalschlüssel vun den Office-socialen an der Reduktioun vun der TVA ëm 1 %.

Et ass eng Hellewull vu Moosnamen an als Gréng si mir iwwerzeugt, datt se dat Allerschlimmst am kommende Joer verhënneren.

Eng weider Pist gesi mer natierlech och an der Erhéijung vum Crédit d'impôt fir déi niddreg a mëttel Akommeschichte bei de Salaréien, den Indépendanten a bei de Pensionnären. Mir hunn dës Moosnam scho méi oft an d'Spill bruecht an och den Yves Curchten huet se de Moien ernimmt.

Mir sinn eis awer och bewusst, dass dës Moosnamen zum Deel just temporärer Natur sinn. Dat heescht, se sinn net dauerhaft, op d'Zukunft gekuckt. A bei Wäitem gi se net duer, fir all Mënsch laangfristeg op Joren a Joren e gutt a wierdegt Liewen zu Lëtzebuerg ze garantéieren.

Duerfir bleift d'Steierreform, déi fir dës Legislatur jo geplangt war, mee krisenbedéngt net ëmgesat ginn ass, fir eis och, wéi fir all déi aner Parteien heibannen, eng absolutt Prioritéit, esoubal se finanziell méiglech a konsensfäeg ass. An deem Sënn begrësse mir, datt d'Madamm Finanzminister d'Dier an déi Richtung schonn e weénege opgemaach huet de Moien an hirer Ried. Op déi konkret Moosname si mer natierlech gespaant.

Här Präsident, wat mer nämlech brauchen, ass eng Steierpolitik, mat där mer zukünfteg Krise besser bewältege kënnen, ouni permanent op temporäre Moosnamen ugewisen ze sinn. A mir brauchen och eng Steierpolitik, déi eiser Zäit ugepasst ass an Diskriminatiounen verhënnert.

Eng Diskriminatioon am aktuelle System ass ganz kloer d'Besteuerung op Basis vun der individueller Liebenssituatioun. Dës Form vu Besteuerung berout op engem veraltete Familjemodell a muss duerch d'Individualbesteuerung ersat ginn, well nëmme mat der Individualbesteuerung spillt et steierlech gesi keng Roll méi, ob eng Persoun celibataire, elengerzéiend, bestuet oder gepacst ass. D'Differenzierung tëscht deem engen an deem anere Liebensmodell passt net méi an dëst Joerhonnert a gehéiert an eisen Aen ofgeschafft.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Allerdéngs mussen mer eis bewosst sinn, datt d'Individualbesteuerung éischer eng gesellschaftspolitesch wéi eng sozial Moossnam ass, och wann dat oft esou duergestallt gëtt. Se reduzéiert nämlech net zwangseefeg den Aarmutrisiko, eng wuessend Problematik, déi an der Lescht ëmmer méi an de Fokus geréit an déi net mat fadenscheinigen Argumenter à la: „Zu Lëtzebuerg geet et eis dach gutt“ oder: „Mir sinn dach dat räichst Land vun der EU“ klenggeriet däréi ginn. Well och wann et ville Mënschen aussergewéinlech gutt geet zu Lëtzebuerg, dann heescht dat nach ëmmer net, datt et kengem aussergewéinlech schlecht geet.

D'Ëmklasséierung an eng aner Steuerklasse géif allerdéngs net entscheidend vill um Aarmutrisiko änneren, ech hunn et scho gesot. Dat gesäit een ënner anere bei den Elengerzéier mat klengem Revenu, zum Beispill mam Mindestloun, déi schonn haut relativ wéineg Steiere bezuelen a bei enger Klasséierung an d'Steuerklasse 2 net vill ze gewonnen hätten.

Beim qualifizéierte Mindestloun, dee bei 2.700 Euro Brutto am Mount läit, hätt eng alengerzéiend Persoun 24 Euro am Mount méi an der Täsch duerch de Wiessel vun der Steuerklasse. Domat kann ee sech zwar wuel eng oder zwou Pizze leeschten, net awer e wierdegt Liewen zesumme mat senger Kanner.

Mat den Dausend Euro Erhéijung vum Steierkredit fir Monoparentale kréien déi selwecht Persounen dogéint 83 Euro am Mount bäi, also méi wéi dat Dräifacht.

Här President, eng einfach Ëmklasséierung vun der Steuerklasse 1a an d'Klasse 2 géif souguer nei Ongerechtegkeete schafen. Während eng Persoun mam Mindestloun, wéi gesot, kaum dovun géif profitéieren, géife virun allem d'Besserverdänger duerch d'Ëmklasséierung dätlech manner Steiere bezuelen. Dat heescht: Wat ee méi verdéngt, wat ee vun der Ëmklasséierung besser profitéiert.

An Zuelen ausgedréckt heescht dat, datt eng alengerzéiend Persoun mat engem Bruttosalaire vun 8.000 Euro am Mount 770 Euro manner Steieren am Mount géif bezuelen, wa se vun der Steuerklasse 1a an d'Klasse 2 géif wiesselen, während eng alengerzéiend Persoun mat hallef esou héijem Salaire, also 4.000 Euro am Mount, mat knapps 175 Euro géif entlaascht ginn. Dat ass also véiermol manner.

Dir Dammen an Dir Hären, wa mer also wierklech eppes géint d'Aarmut wëlle maachen an eise Budget méi sozial gerecht opstelle wëllen, da mussen mer u ganz anere Schrauwen dréien. An dat heescht konkret, datt eng strukturell Ëmverdeelung iwwert de Wee vun den direkte Steieren an d'Weeër geleet muss ginn. Wéi gesot hu mer eis de Moien iwwert d'Annonce vun der Madamm Backes gefreet a mir sinn och gäre bereet, konstruktiv matzeschaffen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Scho laang beleen d'Zuele vum Statec, datt d'Inegalitéiten zanter Joren net méi vum Steiersystem opgefaange kënnen

ginn, woubäi de Statec jo net de Ruff huet, mat falsche Fakten ze operéieren. De Statec leet ganz einfach Statistiken – wéi den Numm et och seet – op den Dësch, Statistiken an Zuelen, an déi Zuele schwätze Bänn, wat déi wuessend Aarmutsschéier zu Lëtzebuerg ueegt.

Dat selwecht geet a puncto Aarmutrisiko och aus den Analyse vun der OCDE ervir, déi Lëtzebuerg scho méi laang virun enger wuessender Aarmutsschéier warnt.

Spéitstens am Kader vun der Steuerreform muss deemno analyséiert ginn, wéi effikass d'Ëmverdeelung duerch eise Steiersystem a Sozialsystem iwwerhaupt nach ass. Dozou gehéiert dann och d'Analys, wéi d'Verhältnis tëscht der Besteuerung vun der Aarbecht an der Besteuerung vum Kapital muss ausgesinn, fir déi klammend Ongläichheeten nohaltig anzudämmen. D'Besteuerung vum Kapital muss an Zukunft méi Gewicht kréien.

Léif Kolleginnen a Kollegen, d'Fro vun der Besteuerung ass jiddwerfalls eng zentral Fro, wann et drëms geet, d'Aarmut net just temporaire, mee dauerhaft ze bekämpfen an den Zesammenhalt an eiser Gesellschaft op déi Manéier ze stäerken. Dëst ass jo ganz am Sënn vum Vivre-ensemble an eiser Gesellschaft.

De Rapporteur, de Max Hahn, deem ech dann awer elo Merci wëlt soen – e wäert wuel kommen, ech verstinn awer och, dass en eng kleng Paus brauch haut –, huet de Vivre-ensemble als Leitmotiv, als bloe Fuehem, fir säi Rapport gewielt.

An dësen Zäiten ass dat Leitmotiv en nobelt Zeechen am Sënn vun der Solidaritéit, déi Lëtzebuerg scho méi oft par rapport zu anere Länner ausgezechent huet.

An och wann d'Steierpolitik net den eigentlechen Objet vun engem Budgetsrapport ass, sou gehéiert d'Fro vun der steierlecher Ëmverdeelung awer och an de Geescht vum Vivre-ensemble a vun der Solidaritéit. Am Kontext vun de Staatsfinanzen, vum Vivre-ensemble a vun der Solidaritéit gëtt d'Fro vun der Ëmverdeelung esouguer vu Joer zu Joer méi wichteg.

Opgrond vun der héijer Inflatioun, déi Mënsche mat klengen a mëttlere Revenue wäit méi belaauscht wéi d'Spëtzeverdänger, kann dës Ëmverdeelung eiser Meinung no just an eng Richtung goen: Déi niddreg a mëttel Revenue mussen entlaascht ginn – dat ass de Muere scho méi oft betount ginn – an d'Entlaaschtungsmaassname mussen finanzéierbar bleiwen, do duerch dass genuch Recetten an d'Staatskeess fléissen.

Wat de Finanzement vun deene Moossnamen ueegt, sou verweisen ech op den däitsche Sachverständigenrat fir Wirtschaftsfroen, dee sech ënner anere mat Theeme wéi Inflatioun, Konjunktur, Steuerpolitik, Energiesécherheet, awer och Industriepolitik a Kompetitivitéit beschäftegt a fir eng strikt budgetär Disziplin antrëtt.

Fir d'Entlaaschtungsmaassname kuerzfristeg ze finanzéieren, plädéiert dëst Gremium fir eng temporaire Erhéijung vum Spëtzesteuersaz a fir en zäitlech befristeten Energie-Solidaritéitszuschlag fir Spëtzeverdänger, zwou Pisten, deene mir eis och zu Lëtzebuerg net däréi verschléissen an déi och mëttel- a laangfristeg an d'Debatt ronderëm d'Steierreform mussen afléissen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen zu engem Thema, dat d'ganz Land beschäftegt, ech géif gäre soen: am meeschten. Et ass de Logement.

Nieft den Auswierkunge vun der Kris op d'Wirtschaft an op d'Menagé gehéiert natierlech de Logement zu de Suergkanner Nummer eent an zu de gréissten

Erausforderunge vun eiser Zäit zu Lëtzebuerg. Dat huet de leschte Politmonitor op en Neits gewisen an dat weist sech och Dag fir Dag dobaussen, wann ee Leit begéint.

Mam Budget 2023 féiere mer déi historesch Investitiounsoffensiv an de bezuelbaren an effentleche Wunnraum konsequent virun. D'Ausgaben an den effentleche bezuelbare Wunnraum klammen am Pluriannuel op iwwer 300 Milliounen am Joer. Dat ass eng Erhéijung vun iwwer 70 % par rapport zu 2021. Ech mengen, fréier war dee Budget, ech géif net soen op null, mee net vill méi héich.

Gläichzäiteg ënnerstëtze mer och d'Locataire. Ech denken d'Subvention loyer, déi dëst Joer reforméiert gouf a wou d'Montanten dätlech erhéicht goufen, während de Krees vun deene Persounen, déi dovun profitéieren kënnen, erweidert gouf. Dat bedeit e Plus vu véier Milliounen am Budget no der Reform vun dësem Joer.

D'Subvention loyer ass fir eis keng endgültig Léiung, och dat wëll ech betounen. Se ass awer e sënnavolle Wee, fir déi Zäit ze iwwerbrécken, déi néideg ass, fir genuch abordable Wunnengen ze schafe respektiv ze bauen, wou ee jo net däréi vergiessen, datt een en Haus net an engem Dag baut an Dausenden an Dausenden Haier och net an engem Joer. Et muss ee wëssen, dass dofir vill Main d'oeuvre, vill Aarbechtskräften a mënschlechen Asaz mobiliséiert mussen ginn, an dass déi och net ëmmer iwwerall ze fanne sinn. Et ass en Effort, deen um Terrain gestemmt muss ginn an net just an der Theorie.

Mat der Reform vum Bail à loyer gi mer géint déi sougenannte „Cafésémmere“ vir, wou vill Mënschen ënner komplett onwierdege Bedéngungen zu héijen Tariffer ënnerbruecht ginn.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Mat deem Gesetz schafe mer och méi Transparenz fir d'Locataire a féieren e legale Kader fir d'Colocatioun an, eng Wunnform, déi sech besonnesch bei Jonken ufängt duerchzusetzen an ëmmer méi beléift gëtt. Et ass éiweg drop gewaart ginn.

All dat si wichteg Schrëtt, déi nach keen anere Logementsminister ugepaakt huet. An awer soll een och hei net blauäueg sinn a mengen, domat wier all Problem geléist. Et muss een einfach realistesch sinn a kucken, wat machbar ass a wat een awer och wëll maachen.

(Interruption)

Och am Logement ass et nämlech och fir eis kloer, datt déi aktuell Mesuren nach net duerginn, mat deem Retard dee mer haten aus de leschte Joerzénge, an datt weider Schrëtt ënnerholl mussen ginn, ...

(Interruption)

... fir méi bezuelbare Wunnraum op de Marché ze bréngen.

(Interruption)

D'Gestion locative sociale ass an deem Kontext e wichtigen Outil, dee mer weider mussen stäerken. De Budgetsrapporteur huet et a sengem Rapport ernimmt: Fir d'Gestion locative sociale ze stäerken, brauchen déi konventionéiert Acteure méi finanziell Ënnerstëtzung. Eréischt wann déi Ënnerstëtzung séchergestallt ass, sollte mer un déi steierlech Schrauf dréie goen, fir d'Locatiounsrevenue aus der GLS nach méi steierlech ze begënschteg wéi haut.

Zesumme mat der Leerstandssteuer an der méi gerechter Besteuerung vun der traditioneller Locatioun

um Privatmarché schafe mer e kohärente Kader, fir d'Verlouen zu bezuelbare Präisser ze fërderen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Eng weider Fuerderung, déi ëmmer nees erhuewe gëtt an déi de Budgetsrapporter och genannt huet a sengem Rapport, besteet dodran, déi privat Acteure méi an d'Schafe vun ëffentlechem bezuelbarem Wunnraum ze involvéieren. Déi Fuerderung huet een och oft an der Press an an de Medien héieren. Mam Pacte Logement 2.0 hu mer schonn e System entwéckelt, dee justement déi Privatacteurs mat an d'Boot soll huelen.

Am Géigenzuch zum Prozentsaz vu bezuelbarem Wunnraum, dee jo bei all neiem Projet muss entstoen, gëtt d'Densitéit erhéicht, wat eigentlech eng Win-win-Situatioun ass.

D'Gefor, déi sech allerdéngs hannert der Fuerderung no méi enger staarker Roll vun de privaten Acteure verstoppt an déi am Sënn vum Allgemenginteresse verhënnert soll ginn, ass déi, datt ëffentlech Gelder zur Hannerdier eran derzou déngen, de privaten Acteuren exorbitant Gewënner zouzeschousteren. Dat ass ganz sécher net d'Roll vum Staat an et entsprécht och net dem Prinzip vum Interêt public, an dat an engem Beräich, an deem den Interêt privé d'Nues vill ze vill laang vir hat.

Genee dat ass nämlech den Haaptgrond, firwat mir haut an där schwieriger Situatioun sinn, wou et net genuch abordabel Wunnenge gëtt, déi an ëffentlecher Hand leien.

Dir Dammen an Dir Hären, de Begrëff vum Vivre-ensemble, dee sech queesch duerch de Budgetsrapport zitt, ass en eedele Begrëff mat ville Facetten. Am Fong kann een en op sämtlech Beräicher vun den ëffentlechen Politicke leeën.

E wichtegen Aspect vum Vivre-ensemble ass ganz sécher d'Kultur. Se bréngt Mënschen zesummen, se schafft gesellschaftlechen Zesammenhalt, Inklusioun a Liewensqualitéit. Dofir stärke mer mat dësem Budget och d'Kultur.

Kultur ass e Beräich, vun deem net esou oft geschwat gëtt wéi vun aneren, an awer spillt d'Kultur an eiser Gesellschaft eng wichteg Roll. Se stäerkt eis Demokratie a vermittelt schonn deene jéngste wichteg Wäerter.

Mat zousätzlech 1,2 Milliounen fir déi konventionéiert Associatiounen stärke mer och d'Grondrecht vun der Ausübung a vum Accès zu der Kultur am net professionellen Secteur. Am gesamten Budget vum Kulturministère gëtt et eng Progressioun vu 6,5 % par rapport zum leschte Budget, an dat och a Krisenzäiten.

Engersäits ass dat op d'Ëmsetzung vum neien Denkmalschutzgesetz zréckzuféieren, anersäits awer och op eng besser Ënnerstëtzung vun de Kulturschafenden. Et si si, déi duerch hir interkulturell Kreatiounen entscheidend zum gudden Zesummeliewe bäidroen, an domat och zu der Iwwerwinnung vu sproochlechen a soziokulturellen Grenzen an eiser Gesellschaft.

Dat verdéngt net nëmmen eng moralesch Unerkennung – et kann een net ëmmer nëmmen d'Kënschtler als déijéineg duerstellen, déi déi „brotlose Kunst“ ausüben –, si verdéngen och méi eng grouss finanziell Ënnerstëtzung, an déi gëtt mam Budget 2023 mobiliséiert.

Här President, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, en Thema, dat grad wéi d'Kultur a fréiere Budgetdebatten éischer marginal behandelt ginn ass, mee mëttlerweile eng zentral a wichteg Bedeitung kritt huet, ass d'Klimakris als eng vun de gréissten Erausforderungen vun der Zäit.

Jiddweree mierkt et, och zu Lëtzebuerg: D'Klima ass amgaangen, sech ze verännern, et kann een et net méi einfach ausdrécken. Extreem Dréchten, Iwwerschwemmungen, Hëtztwellen, Tornadoen a Stierm: De wëssenschaftlechen Erkenntnisser no erliewe mir mat dëse Phenomeener e Virgeschmaach op dat, wat eis erwaart, wa mer d'Äerderwiermung net stoppen.

Grad déi jonk Generatioun fillt sech dovu betraff a mécht mat neien a munchmol och ëmstriddene Protestformen dorop opmierksam, dass et net méi fënnef vir, mee fënnef op zwielef ass. Dës Alarmsignaler rësele waakreg a se si wichteg. Se verhënnern awer net, datt d'Lobby vun de fossilen Energieträger nach ëmmer e grouss Wuert matzeschwätzen huet.

Op der COP27 an Ägypten huet dat sech op en Neits gewisen: Bekanntlech huet de Phase-out vun der Kuel, dem eigentlechen klimaschiedlechste fossilen Brennstoff, et net an den Enntext gepackt.

Deem géinteniwwer si mer awer frou, dass et och gutt Noriichte gëtt, déi an den neiste Rapporten vun der Internationaler Energieagentur och bestätegt gi sinn.

Fazit ass, datt déi erneierbar Energien nach ni esou gutt dostoungen wéi haut. D'Joer 2022 gëtt souguer als Turningpoint fir d'Energieeffizienz ageschat. Eleng zu Lëtzebuerg hu mir d'Stroumproduktioun um Niveau vun der Fotovoltaik an de leschte Jore verduebelt an d'Wandkraaft vervéierfacht.

Mir hunn och eis Klimaziler fir 2021 erreicht, wuel wëssend, datt d'Ekonomie d'lescht Joer net méi pandemiebedéngt am Ralenté war, mee eng Relance erlieft huet. Datt mir d'Klimaziler erreicht hunn, ass also net op de Stëllstand vun der Pandemie zréckzuféieren, mee zu engem gudden Deel op déi iwwer zwou Milliarden, also 10 % vum Budget, déi mir all Joer fir d'Ëmsetzung vum Klima- an Energieplang mobiliséieren – ech schwätze vum PNEC. Bis 2025 klammen déi Zommen op bal 2,5 Milliarden Euro. Dat ass net nâischt!

Mat de Moossnamen aus dem zweeten Tripartite-Pak gi mer der Klimatransitioun e weidere Schub. Wichteg Instrumenter sinn hei d'Reduktioun vun der TVA bei Solaranlagen a Reparaturaarbechten, d'Ënnerstëtzung fir Betriber, wou d'Bonification d'impôt op klimafreundlech Investitiounen ausgedeeent gëtt, déi d'Ëmsetzung vum Primat fir energieetesche Sanéierung, fir den Ersatz vu fossilem Heizen a fir den Ëmstieg op Sonnenenergie, awer och d'Aussetze vun der Degressioun bei Aspektariffer an nei Solar-ausschreiwunge fir Entrepreneuren.

Derbäi kommen natierlech Fotovoltaikanlagen op all Neibau a Solarenergie op alle staatleche Gebaier. Et muss ee wëssen, dass virun 20 Joer déi Technik nach net esou wäit war an dass de Reflex deemools nach net bestanen huet. Haut muss nogerüst ginn, an dat gëtt och gemaach.

Här President, wa mer an deem Kontext da vum Vivre-ensemble schwätzen, da muss mer och hei vu Generatiounegerechtkeet schwätzen, well d'Energietransitioun huet och vill mat Generatiounegerechtkeet ze dinn. D'Generatiounegerechtkeet vun engem Budget moosst sech nämlech net eleng un enger niddreger Staatsschuld par rapport zu anere Länner oder par rapport zum PIB a scho guer net eleng um Triple-A. D'Generatiounegerechtkeet vum Budget moosst sech u senger Krisefestegkeet an un der Héicht vun den Investitiounen an d'Zukunft.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, heibanne sëtze vill Elteren. De Budgetsrapporter huet säi kleng Lou och gëscht mat an d'Chamber bruecht. Ech denken an ech sinn och iwwerzeegt, datt kee vun den Elteren

oder Grousseltere senge Kanner an Enkelkanner eemol wëll soen: „Mir hunn Är Liewensgrundlagen zwar irreversibel zerstéiert, mee dofir hate mer awer iwwer Joreng eng relativ niddreg Staatsschuld an en Triple-A.“

Esou eng Politik wier fatal fir déi folgend Generatiounen an hatt mat Generatiounegerechtkeet nâischt ze dinn. An dofir begrësse mer all Euro, deen an dësem Budget an d'Nohaltegkeet, an domat och an d'Resilienz vum System investéiert gëtt, och wann dës Moossnamen de Budget haart op d'Prouf stellen.

Wéi d'Cour des comptes richtegerweis ënnersträicht, spuert all Euro, dee mir haut an d'Nohaltegkeet investéieren, de folgende Generatioun 15 Euro Invest, fir d'Schied ze reparéieren, soulaang se dann nach iwwerhaapt reparabel sinn. Ënnert dem Stréch gëtt et eis also manner deier, haut ze investéieren, wéi muer.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | A war mir haut och méi an eng resilient Energieversuergung investéieren, wat déi folgend Generatiounen besser virun der Erpressung duerch autokratesch Regimier geschützt ginn. Dat ass déi eigentlech Generatiounegerechtkeet, déi sech op ville Plazen an dësem Budget nidderschleift.

Wat eis als Gréng deemgéinteniwwer trotzdem Suerge mécht, huet och mat Generatiounegerechtkeet ze dinn: Et ass de Fait, datt net nëmme mir Erwuessener, mee och virun allem d'Kanner op eng gesond a qualitativ héichwäerteg Ernährung an op e gesond Liewensëmfeld ugewise sinn, fir gesond ze bleiwen.

Wann een da weess, datt schonn an de Babyhoer eng ganz Rei Gëftstoffer entdeckt ginn, déi zu engem Deel op belaauscht Iesswueren, awer och zum Deel op schiedlech Ëmweltfactoren zréckzuféiere sinn, da mécht ee sech noutgedronge Suergen. An da stellt ee sech dach awer d'Fro, firwat de Budget fir d'Ëmsetzung vum Bioaktionsplang am Budget 2023 bei der Landwirtschaft net eropgeet, mee eng Tendenz no ënnen weist. Dës Fro ass eiser Meenung no ëmsou méi pertinent, well mir eisen Ziler aus dem Bioaktionsplang leider hannendrunken an elo mussen op d'Pedall drécken.

Dat fest verankert Zil besteet jo doran, zu Lëtzebuerg op 20 % Biofläche bis zum Joer 2025 ze kommen. Haut leie mer bei plus ou moins 6 % biologesch ugebaute Flächen um Lëtzebuurger Territoire. Ech denken, et ass en Uleies vun eis alleguer, och hei déi richteg Jalonen ze setzen. An dofir freeë mer eis iwwer all Schrëtt oder besser gesot all Wäitsprong, deen an Zukunft um Plang vun der Biolandwirtschaft gemaach gëtt.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Et gëtt Siwemeilestiwwelen, déi een da kann undinn, an da geet et méi séier.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Land op d'Zukunft virbereeden, fir dass jiddweree zu Lëtzebuerg gutt liewe kann, dat heescht natierlech och: an d'Infrastrukturen investéieren. Och hei ginn d'Investisementer an der Linn vun de leschte Jore weiderhin erop. Virun allem och, wann ee sech de Pluriannuell ukuckt, kann een dat feststellen. A jo, och wa Scholde opgeholl ginn an Defiziter festgestelt sinn, sou suergen déi héich Investisementer awer derfir, datt eist Land sech zukunftsfaeg weiderentwéckelt – och op dësem Plang – an datt déi folgend Generatiounen net mat engem infrastrukturellen Harakiri konfrontéiert ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Héich Investissemerter verhënneren doriwwer eraus, datt reieweise Betriber an Aarbechtsplaze verluer ginn. An och dat kënn deene follgende Generatiounen zegutt.

Aus all deene Grënn, Dir Dammen an Dir Hären, si mir der Meenung, datt et e Feeler wier, de Rimm ronderëm de Staatsbudget an der aktueller Kris ze fest zouzezielen a sech just op déi blank Zuele vum PIB a vun der Staatsschold ze konzentréieren. Oder anescht ausgedréckt: E Budget, dee sech an dëser Kris selwer d'Loft hält, esou e Budget erstéckt och d'Ekonomie.

Här President, dës Regierung mécht dee Feeler net! Se investéiert trotz Kris esou vill wéi keng aner Regierung virdrun an d'Zukunft vun eisem Land. D'Resultater loosse sech ëmmer méi weisen, ugefaange beim schéine Beispill vum Tram, dee viru gënn fënnef Joer a véier Deeg – den 10. Dezember war dat, viru fënnef Joer – seng éischt Kilometer zréckgeluecht huet a mëttlerweil mat méi wéi 8.000 Passagéier am Dag vum Kierchbierg bis op oder, besser gesot, bis laanscht Bouneweg fiert.

An dësem Budget geet dës Tendenz trotz Kris riicht weider. D'nächst Joer leie mer mat engem Invest vun 3,8 Milliarden Euro am Gesamttotal bei 4,6 % vum PIB, an domat nach iwwert dem aussergewöhnleche Covidkrisenjoer vun 2020.

E besonnesch wichteg Beräich ass an deem Kontext natierlech d'Mobilitéit, déi sech allerdéngs net just op den Ausbau vum Tram limitéiert. Och fir 2023 bleiwe mer bei zwee Drëttel Invest fir d'Shinn par rapport zu engem Drëttel fir d'Strooss. Dat Ganz, fir en effikas Mobilitéitskonzept op d'Been ze stellen, ëmsetzen. E Konzept, dat net, wéi sou gär behaupt gëtt, op Verbuerter baséiert – och net um Verbuet, Auto ze fueren –, mee op enger kohärenter Multimodalitéit, mat der Schinn als Réckgrat vum ganze System.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Am Fonds du rail sti mer bei 549 Milliounen fir d'Joer 2022, déi eropginn op 566 Milliounen fir 2023.

Insgesamt klammen d'Investitiounen am Budget vun 1,3 Milliarde bis op 1,4 Milliarden am Joer 2026. A wat d'Primme fir d'emissionsfräi Autoen ugeet, investéiere mir fir 2023 esou vill wéi nach ni: ganzer 73 Milliounen.

Pardon, ech muss eng Schlupp drénken, mee mäi Glas ass nach net voll.

Une voix | Et ass leider nëmme Waasser.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Dat ass och besser. *(Interruption)*

(Mme Josée Lorsché se verse un verre d'eau.)

Déi, déi net heibanne sinn, jo.

Zu der Elektromobilitéit, jo. Ech hat gesot, dass mer vun 2021 bis 2023 150 Milliounen an déi emissionsfräi – et muss een awer och soe „kaméidifräi“ – Mobilitéit investéiert hunn. D'Resultat léisst sech weisen a spigelt sech an den Immatrulationszuelen zréck. Déi si beuechtlech. Ech soen herno nach e puer Wierder méi dozou, wann et ëm d'Tanke geet.

E Wuert nach zu der Santé oder, besser gesot, e puer Wierder méi, well d'Santé e Beräich ass, deen an de leschte Joren ëmmer méi an de Fokus geroden ass duerch d'Pandemie. D'Pandemie huet eis awer och erlaabt, de Santéberäich mat der Lupp ze kucken a verschidde Schwächen opzedeecken. Dat kann een och positiv gesinn, well mer elo eis bewosst sinn, dass mer se muss behiewen.

Hei stécht positiv ervir, datt de Budget fir d'Fonctionnementskäschte vun de Services extrahospitaliers vun der Santé mentale ëm ganzer 2,5 Milliounen op 24,3 eropklammen. No der Pandemie, déi eis d'Wichtigkeet vun enger besserer Prise en charge vun der mentaler Gesondheet a vun de mentale Problemer eeben och dramatesch virun Ae gefouert huet, ass déi Erhéijung e ganz wichtige Schrëtt.

Bedauerlech ass allerdéngs, dass sech um Niveau vum Remboursement vun der Psychotherapie nach ëmmer näischt gedoen huet an dass elo och nach de Schlichtungsprozess gescheitert ass. Joren nodeems d'Gesetz iwwert d'Psychotherapie a Kraaft getrueden ass, mam Zil, dës Prise en charge fir jiddwereen accessibel ze maachen, ass dee Stéllstand um Niveau vun den Tariffverhandlungen net méi nozevollzéien. Wou ech awer net wéilt dem zoustännege Minister d'Schold ginn, well en hei net déi néideg Moyenen huet, reng prozedural gesinn, fir esou vill matzeschwätzen, wéi en dat vläicht misst. An duerfir si mer der Meenung, wann d'Prozedur sollen iwwert d'Gesetz geännert ginn, dass dat och muss gemaach ginn, fir dass endlech hei Neel mat Käpp kënnen entstoen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Wichtig a begréissenswäert ass fir eis och, datt de Budget vun der eSanté op 5,4 Milliounen eropgeet. Dat Geld ass gutt ugeluecht, notament wann et dozou féiert, datt den elektronische Patientendossier sech no jorelaange Problemer endlech duerchsetze kann. Domat verbonnen ass hoffentlech och eng besser Vernetzung vun de Spideeler a Servicer doduerch, datt en eenheetlechen IT-System am gesamte Santéberäich opgebaut gëtt.

All Invest an déi Richtung vereinfacht de Parcours vum Patient op villen Ebenen, virun allem, well en onnéideg an oft belasschend duebel an dräifach Ennersichunge verhënnere kann. Doriwwer eraus erlaabt den DSP, de Patientendossier, a Kombinatioun mat engem eenheetlechen informatesche System, datt d'Medezinner méi koordinéiert zesumme kënnen schaffen an datt der CNS vill Käschten erspuert bleiwen, wou ee jo muss wëssen, dass do mëttlerweil Defiziter optauche vun engem Batz – 55 Milliounen Euro.

An der Diskussioun ronderëm den OCDE-Rapport iwwert d'Gestioun vun der Pandemie sinn ech am Numm vun der grénger Fraktioun méi am Detail op dee Volet agang. An dëser Debatt wëll ech just nach emol betounen, datt d'Digitaliséierung am Gesondheitswesen zwar e gudd Batz Geld kascht, ënnert dem Stréch mécht se sech awer, souwuel fir d'Patienten, wéi och fir d'Dokteren, d'Spideeler a fir d'CNS bezuelt.

Här President, wéi am Ufank gesot, wëll ech mech an dëser Debatt net just op déi eenzel Budgetsposten oder Ressort konzentréieren, ech wëll och dovun profitéieren, fir e klenge finanzpoliteschen Ausblick an d'Zukunft ze maachen oder ze riskéieren.

Déi Zukunft ass engersäits mat méi Erausforderunge verbonnen ewéi jee. Anerersäits ka se op wichtige Erkenntnisser opbauen, déi mir an de leschte Krisen jore gewonnen hunn. Eng Erkenntnis – eng wichteg Erkenntnis – aus de leschte Joren ass d'Tatsaach, datt mir op e staarke Staat, op staark effentlech Verwaltungen, op staark Staatsfinanzen ugewise sinn, fir d'Kris gutt ze geréieren a fir hir negativ Impakter souwäit wéi méiglech ofzufiedere; och am Prinzip vun der Solidaritéit.

Net just mir Gréng, mee praktesch sämtlech Vertrieederinnen a Vertrieeder aus dem Finanzsektor, mat

deene mer eis an der Finanzkommissioun ausgetosch hunn, gesinn allerdéngs grouss budgetär Defien op eis zoukommen; et kann een et net oft genuch widerhuelen. Bei unhalender Kris oder bei potenziell neie Krisen – de Mueren ass vun enger eventuell neier Pandemie geschwat ginn, och esou eng ass net auszuschléissen –, do riskéieren déi budgetär Defien eis natierlech zum Verhängnis ze ginn, wa mer net handeln.

Op där enger Säit gesi mer dat bei de Recetten. Nieft dem Risiko vun enger wirtschaftlecher Rezessioun stécht och d'Vulnerabilitéit vu verschidde Recetten am Budget ervir. Ech schwätzen hei ënner anerem vun de Recetten, déi iwwert d'Akzisen an d'TVA op den Zigaretten an um Tubak an de Budget fléissen a vu Joer zu Joer klammen.

Mëttlerweil leie mer, fir dëst Joer, bei iwwer 1 Milliard Euro – et muss een emol sech iwwerleeën, wat dat bedeit –, also 5 % vum gesamte Budget. Dat ass eng Hausse vu 15 % par rapport zum leschte Joer. An dës Recette soll, laut de Projektione vum Budget 2023, d'nächst Joer also, nach eemol ëm 13 % klammen.

Onofhängeg vum gesondheetsschiedlechen Aspekt, deen ech schonn an enger rezenter Heur d'actualité thematiséiert hunn, déi vun der CSV ugefrot gi war, stellt sech d'Fro, wéi zukunftsfaeg respektiv wéi nohalteg d'Recetté vun den Tubaksproduiten iwwerhaupt sinn. An et stellt sech d'Fro, wivill Depensen dës Recetten op där anerer Säit am Gesondheitssektor generéieren.

Och wann de Gros vun de verkaafte Quantitéiten am Ausland gefëmmt gëtt an d'Mënschen op där anerer Säit vun der Grenz krank mécht, sou heescht dat net, datt zu Lëtzebuerg wéineg gefëmmt gëtt. Ganz am Contraire. Andeems mer dann en ëmmer méi groussen Deel vun eisem Budget op dës Recetten opbauen, maache mer eis net nëmme ofhängeg vum Fëmmverhale vu ville Mënschen, mee och vun de Präisdecisiounen, déi am Ausland getraff ginn.

Virun allem, Dir Dammen an Dir Hären, maache mer eis awer ofhängeg vun engem potenziell illegale Réseau, deen am Verdacht steet, iwwerméisseg héich Quantitéite vu bëllegen Zigaretten an d'Ausland ze schleisen a se do zu méi deiere Präisser weiterzeverkafen. Déi iwwer 1 Milliard Euro Recetté gi jo net just vun e puer Geleechtheitsfëmmeren oder Ketteraacherten op där anerer Säit vun der Grenz eran an d'Keess gespult. Ech mengen net, dass e Mënsch méi wéi zwee Päck den Dag verkafte kann.

Plusieurs voix | O!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Oder dach? Ech hu manner Erfahrung wéi anerer, mee zwee, dräi Päck, mengen ech, missten awer de Maximum sinn, déi ee sech kann zommuden, wann ee sech da gär ongeond verhält.

Une voix | Da musst Der eng Etüd maachen.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Eng Etüd, mengen ech, brauche mer an dësem Fall net.

Wou et mer hei drop ukënn, ass Folgendes: Sollt d'Vermuddung vum illegalen Handel sech bestätegen – an dat ass an dëser Heur d'actualité och ëfters gesot ginn – doduerch, dass besser Douaneskontrolle gemaach ginn, sollt dësen illegalen Handel opfléien, dann ass et mat der rasant steigender an aussergewöhnleche héijer Recette séier gedoen. An däers muss mer eis bewosst sinn. An deem Sënn kann ee bei deenen ëmmerhi 5 % Recetten am gesamte Budget, déi de Verkaf vun den Tubaksprodukten generéiert, net vu stabillen an och net vun nohaltege Recetté schwätzen.

Grouss Defie gesi mer dann awer och bei den Depensen op eis zoukommen. Fir déi grouss Chantiere vun eiser Zäit – Dir wësst, wat ech mengen: d’Klimakris, d’Biodiversitéitskris, de Logement an anerer – kënnen unzegoen, brauche mer och an den nächste Joren eng Investitiounsoffensiv, déi begrëssenswäerterweis an dësem Budget virgesinn ass. Dat ass betounenswäert a luewenswäert.

Derbäi komme steigend Depensen, ënner anerem bei der Sécurité sociale oder awer och am wichtege Beräich vun der Santé a vun der Fonction publique. Alles wichteg Domänen, déi mer net a Fro stellen, wann et ëm d’Investéiere geet.

Fir all dës wichteg Depensen an Zukunft awer kënnen ze stemmen, si mer natierlech op stabil Recetten ugewisen. Domat mengen ech Recetten, déi eis laangfristeg erhalen bleiwen an de Budget op stabil Féiss stellen. An och hei féiert nach emol kee Wee dolaanscht, iwwert d’Steierpolitik a Steierrechten ze schwätzen. Ech géif emol mengen, dass d’Geld net um Himmel fält, et muss jo iergendwou hierkommen.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | De Budgetsrapporter vu virun zwee Joer – mäi Fraktiounskolleeg, de François Benoy – hat schonn eng ganz Rei Piste proposéiert, déi fir eis weiderhin aktuell bleiwen. An dat Dokument ass natierlech och weiderhin zougänglech a steet jiddwerengem zur Verfügung. Ech kann et elo net aus der Këscht huelen, soss géif ech meng Riedezäit sprengen.

E wichtege Aspekt ass zum Beispill – ech wëll et awer nennen –, d’Steierbegëschtegungen, déi sougenannt „dépenses fiscales“, méi genee ënnert d’Lupp ze huelen a reegelméisseg ze evaluéieren, ob se nach dee Sënn an Zweck erfëllen, fir dee se eigentlech agefouert gi sinn.

Dat soen net just mir ...

M. Fernand Etgen, Président | Madamm Lorsché, erlaabt Dir, datt den Här Roth Iech eng Fro stellt?

M. Gilles Roth (CSV) | Ganz zum Schluss, ganz zum Schluss.

M. Fernand Etgen, Président | Ganz zum Schluss. Ok.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Gären.

M. Fernand Etgen, Président | Besser esou.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Ech hoffen, dass ech dann nach de Fuedem net verluer hu vun deem, wat ech elo gesot hunn.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Loosst Iech net oflenken.

(Interruption par M. Gilles Roth)

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | De Fuedem vun ... dee bloen, deen Dir unhutt.

(Hilarité)

Dat soen net just mir, dass een déi Dépense-fiscalle soll evaluéieren.

Elo hutt Dir mech awer aus dem Fuedem bruecht.

Och de Staatsrot huet d’Wichtigkeet vun dëser Approche scho virun enger Rei Joren an engem Avis zum Budget ënnerstrach. An och d’Zentralbank huet dëse Punkt dëst Joer an hirem Avis opgeworf.

Wichteg ass fir eis och de Prinzipp vum Green Budgeting, also engem transversale grénge Budgetiséieren, deen och vun der OCDE promouviert gëtt. Hei geet et drëms, d’Depensen am Budget consequent

an transversal op hiren Impakt op d’Ëmwelt an op d’Klima ze evaluéieren an op déi Manéier sécherstellen, datt déi sougenannt „cohérence des politiques publiques“ respektéiert gëtt respektiv datt Feelinvestitiounen verhënnert ginn.

A Frankräich gëtt deementspreechend alljoers e Rapport publizéiert. A mir géifen emol mengen, dass dat och eng interessant Pist fir Lëtzebuerg kéint sinn. Well alles dat ass am Sënn vun enger effikasser Budgetspolitik, esou wéi se och vun der Cour des comptes gefuerdert gëtt.

Mam geplangten Nohaltegkeetscheck fir Gesetzesprojete maache mer an dëser Matière en entscheidenden a ganz begrëssenswäerte Schrëtt no vir. A mir freeën eis op déi éischt Evaluatiounen a Resultater vun dësem neie Projet, vun dësem Check.

Ëm Nohaltegkeet geet et dann och op der Finanzplaz, déi gutt en Drëttel vun eise PIB an de Steierrechten ausmécht.

Fir d’éischt wëll ech betounen, datt mir als Gréng zu der Finanzplaz stinn. Mir bekennen eis zu deem Secteur. Nom Abroch vun der Stolindustrie huet d’Finanzplaz eise Land eng nei ekonomesch Identitéit verpasst. An déi stelle mer ganz sécher net a Fro.

Net manner wichteg ass fir eis awer och déi Diversifizierung vun der Wirtschaft a vun de Betriber, wou vill Potenzial bei de PMEen, deene klengen a mëttelgrousse Betriber, a beim Handwerk läit a wou mer den Zuch a Richtung innovativ, ressourcëschränkend an zukunftsfaeg Produktioun net däreft verpassen. Also souzesoen de Contraire vu Fage.

Eng wichteg Konditioun, fir datt dat do geléngt, ass d’Orientierung an d’Ausbildung vun deene Jonken. Engersäits sinn déi Jonk jo op zukunftsfaeg Aarbechtsplazen ugewisen, anersäits feelt et ville Jonken zu Lëtzebuerg awer um richtege Profil, fir déi bestoend Aarbechtsplazen ze besetzen. Hei komme gréisser Defien op de Schoulsystem, op d’Beruffsausbildung an op d’Orientierung vun deene Jonken op den Aarbechtsmaart zou. Scho viru Joren huet d’OCDE an engem Spezialrapport iwwer Lëtzebuerg op déi Problematik opmierksam gemaach. An dee Rapport war och deemools hei an der Chamber virgestallt ginn.

Dir Dammen an Dir Hären, wat dann d’Finanzplaz méi speziell ugeet, sou ass et fir eis als Gréng evident, datt de Finanzsektor, wéi ech scho gesot hunn, och an Zukunft e wichtege Bäitrag zum Budget kann a muss leeschten. Dat ass ganz kloer. Dat ass awer net deen eigentlechen Defi, op deen ech eraus wëll, wuel wësend och, datt de Finanzsektor bis haut zimmlech stabil war, och an der Kris. Dat muss awer net onbedéngt esou bleiwen an dofir muss mer och dëse Sektor resilient maachen. Mee wat heescht dat? Deen eigentlechen Defi am Finanzsektor läit fir eis doran, datt dëse Sektor nach méi nohalteg opgestallt muss ginn, wéi en elo schonn ass, fir nach méi resilient ze ginn a gutt géinteniwwer weidere Krisen gewappnet ze sinn.

Eng ganz Rei Schrëtt sinn an déi Richtung gemaach ginn – ech hunn dat och schonn ënnert dem fréiere Finanzminister Pierre Gramegna betount –, an déi Schrëtt hu mer och wierklech ëmmer ënnerstëtzt. Mir hunn d’BEI ervirgehuewen, wou eng ganz Rei gréng Finanzen an d’Weeër geleet gi sinn.

An awer muss mer opgrond vun internationalen Etüde feststellen, datt nach Sputt no uewen ass an datt Lëtzebuerg nach e Stéck ze goen huet, bis et op enger richtege grénge Finanzplaz ukomm ass. Esou hu rezent Recherchë vun engem Mediekonsortium zu de sougenannten ESG-Fongen, den Environmental-Social Governance-Fongen, erginn, datt just e Brochdeel vun deem, wat zu Lëtzebuerg investéiert

gëtt, duerch an duerch nohalteg ass. Dat ass kee reng lëtzebuergesche Problem, mee e globale Problem um internationale Plang. Déi Transition brauch hir Zäit.

Absolutt positiv ass an deem Sënn, datt mir mat dësem Budget en Zeechen op nationalem Plang setzen. An dofir soen ech deene ville cleveren a wäitsiichtegen Deputéierte Merci, déi sech derfir agesat hunn. Konkreet heescht dat, datt mir mat dësem Budget e Paradigmewissel an d’Weeër leeden, andeems mir Atom a Gas aus der reduzierter Taxe d’abonnement duerch en Amendement um Budget ausschléisen.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Fir eis ass dat e logesche Schrëtt, e läit nämlech genee an der Logik vun deem, woufir déi lëtzebuergesch Regierung a mir Gréng eis och scho säit Joerzéngegen setzen, an zwar e Fort vun der geféierlecher Atomenergie an e Fort vun de fossilen Energien, déi eis vun Autokraten erpressbar maachen, hin zu erneierbaren Energien an zu Autonomie!

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Mat dëser Decisioun suerge mer derfir, dass just déi wierklech nohalteg Investitiounen begënscht ginn a mir verhënnere, datt Steiergelder am schwaares Lach vun neien Atomkraftwierker verluer ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Dir Dammen an Dir Hären, et kann ee sech dréien a kéieren, wéi ee wëll: Atom ass a bleift eng Gefor fir d’Mënscheit an un der Geféierlecheit vum Atom ännert sech och näischt, wann d’Atomkraftwierker Minidimensiounen unhuelen oder anescht funktionéiere wéi déi al, veraltet Wierker.

E weidere Chantier am Beräich vun de grénge Finanzen bleiwen natierlech déi grouss staatlech Fongen, dorënner an éischter Linn de Pensiounsfong, dee jo erëm an der Aktualitéit gelant ass an de leschten Deeg. An enger Motioun vun Dezember 2020 hu mer eis an der Chamber drop geënnegt, datt mir de Pensiounsfong méi nohalteg opstellen. Dat war en eedelt Zil.

Genau zwee Joer duerno muss mer awer leider all zesumme feststellen, datt de Fong trotz enger Rei vu gudden Initiative weiderhin nach ëmmer net alignéiert ass mat de Paräisser Klimaziler. De Portfolio vum Fong befënt sech op enger Trajectoire vun enger Äerderwärmung vun zwee bis dräi Grad, also wäit ewech vun den 1,5 °C aus dem Paräisser Accord. Och befanne sech trotz den ESG-Labele weiderhin eng Rei Entreprisen am Fong, déi majoritär am Beräich vun de fossilen Energien aktiv sinn.

Eisen Informatiounen no wäert de Fong deemnächst eng nei Investmentstrategie unhuelen, déi fir déi nächst fënnf Joer soll gëllen. An deem Sënn wier et spëtstens dee Moment wichteg, de Respekt vum 1,5-Grad-Zil am Reegelwierk ze verankeren.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Sollt déi Diskussioun drop erauslaffen, datt d’Gesetz iwwert de Pensiounsfong entsprechend geännert muss ginn, da sollt mer eis derhannert setzen an och hei Neel mat Käpp maachen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Et geet jo eigentlech ëm zwee Aspekter, éischters ëm eng nohalteg Ofsécherung vun de Pensiounen, wësend, datt klimaschiedlech Investitiounen per se net zukunftsfaeg

sinn. Zweetens geet et ëm d'Cohérence des politiques publiques, déi vun eis verlaangt, datt mer eisen Engagement géint Atom a fossill Energien och am Pen-sionsfong héichhalen.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | E Wuert zu engem anere sensibelen Dossier, dem Tanktourismus. Eng weider net nohalteg Ofhängegkeet, muss ee soen, a puncto Recetten, déi mer schonn amgaange sinn ofzebauen, ass bekanntlech den Tanktourismus. Och hei hänke mer vun deem of, wat an anere Länner decidéiert gëtt. Dat hu mer dëst Joer ganz androcksvoll kënne gesinn, wou sech verschidde Länner mat ëmmer méi grouss Rabatten op den Tankstellen iwwerbueden hunn a mir dat och am Staatsbudget ze spiere kruten, méi oder manner.

Bei där ganzer Thematik oder, besser gesot, ëfters och Polemik ronderëm den Tanktourismus däerfe mer net vergiessen, datt déi héich Recetten aus dem Bensinn an Dieseltanktourismus prinzipiell net zukunfts-fäeg sinn, schonn aleng doduerch, well an absebarer Zukunft ëmmer manner an iergendwann bal guer keng Autoe mat fossilem Brennstoff méi wäerten ënnerwee sinn – Stéchwuert: EU-wäite Verbuet vum Verkauf vun neien Autoe mat Verbrennungsmotor ab 2035.

Wéi d'Zuele bei den neien Immatriculatione weisen, hu mer hei mat engem exponentielle Wuesstum vun der Elektromobilitéit ze dinn, dat heescht awer och mat enger propperer Mobilitéit an enger CO₂-fräier Mobilitéit, déi eis Ziler nach eng Kéier ënnersträicht. 2021 goufen iwwer 9.000 Elektroautoen nei zouge-looss zu Lëtzebuerg. 2019 waren et der just 1.900. Tëschent 1.900 an 9.000 leie vill Zifferen. D'Elektri-fizéierung vum Stroosseverkéier ass also scho voll amgaangen, och dank de generéise Primmen, déi mer viru joren agefouert an duerno nach ausgebaut hunn.

De Fazit, dee mer doraus mussen zéien, ass ganz ein-fach deen, datt och d'Recetten iwwert den Tanktouris-mus net weider durabel sinn an datt aus deem Grond och hei kee Wee derlaanscht féiert, no Alternativen ze sichen, am beschten zesummen, well et ass am Inte-rêt vun eis all.

An der rezenter Steuerdebat ass mäi Fraktiouns-kolleg, deen ech virdru schonn ernimmt hunn, de François Benoy, am Detail och op dëse Volet aga-an-gen, an e wäert sech als Inspiratioun oder Informa-tioun och an eise Walprogramm erëmfannen, mee nach ass et net esou wäit, haut diskutéiere mer net iwwert d'Walen, mee iwwert dat deierst Gesetz vum Joer, dat sech Budget nennt.

Ech hoffen am Numm vun eiser Fraktioun, datt de Budget muer gestëmmt gëtt. An ech ginn och elo scho léiwer direkt den Accord, fir et herno net ze vergiessen. Mir hoffen, dass dëse Budget muer ge-stëmmt gëtt, well ouni dëse Budget kënne mer déi vill Erausforderungen net packen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, jo, d'Eraus-fuerderunge si ganz villfältig a se sinn och grouss, mee eise Wellen an eis Motivatioun, se unzegen, sinn net manner grouss. Dat huet dës Koalitioun schonn an de leschten néng Joer gewisen. A mir wei-sen et och nees mat dësem Krisenbudget, dee weider wichteg Weiche fir d'Zukunft setzt a Richtung nohal-teg a gerecht Zukunft.

Wichtig ass fir eis als Gréng, datt mer op der Trajec-toire weiderfueren an den Tempo nach e weénege beschleunegen. Wichtig ass och, datt mir Courage beweisen, wann et heescht, decidéiert ze handeln, sou wéi ech et och schonn am Ufank gesot hunn, an deene Jonken duerch déi richteg Investissementer

an eng sozial gerecht Ëmverdeelung vum Räichtum déi Zukunft ze schafen, déi se am Sënn vum gudde Liewen, am Sënn vum gudden Zesummeliewen, am Sënn vum Vivre-ensemble zu Lëtzebuerg verdéngen.

Domat soen ech Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Ech hunn awer méi laang geschwat.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Ma-damm Lorsché. An da géif ech dem Här Roth d'Wuert gi fir eng Fro.

M. Gilles Roth (CSV) | Merci, Här President. Ech hunn eigentlech just eng Verständnisfro. Also, Ma-damm Lorsché, en Deel vun Ären Äusserungen deele mir, en Deel net, mee et ass just eng Verständnisfro, bei engem awer dach net onweesentleche Punkt, dat war, wéi Der iwwert d'Immobilien an de Logement geschwat hutt. Ech verstinn, dass Der sot: „Mir wël-len noverdichten.“ Bei der Noverdichtung muss een natierlech ëmmer wëssen, dass een net ka méi nover-dichten, wéi d'Leit bereet sinn, iwwerhaupt, dass hir Haier ofgerappt ginn, fir dass kann noverdicht ginn. Dat ass eppes, dat kann een net vun uewen erof dik-téieren a soen: „Dir rappt elo of an da kënnt am-plaz vun Ärem Eefamilljenhaus op enger villbefuerener Achs eng Residence dohinner.“ Dat ass e Problem. Et kann een och schwéier de Leit soen: „Et sinn nach esou vill Hektar an dem PAG“. Wann d'Leit deen net wëlle fir de Wunnengsbau fräiginn, jo, da gi se en net fräi.

Wou ech awer e bëssen e Problem hat, à moins, dass Der mer sot: „Dir hutt dat falsch verstanen“, dat ass deen, wou Der gesot hutt, jo, wann da gegebene-falls doriwwer eraus nach Perimetererweiderunge géife kommen, da géif dat an d'Hänn vun de Promo-teure spillen. Ass dat net esou, wéi ech dat verstanen hunn?

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Nee, ech hu fir ... Ech hunn dat Wuert „Perimeter“ guer net benotzt.

M. Gilles Roth (CSV) | Jo, mee Dir hat awer eppes vun de Peri... vun den ...

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Nee, nee.

M. Gilles Roth (CSV) | ... „Benefisser“ oder „an den Hänn vun de Promoteure“ gesot.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Ech sot, dass beim Pacte Logement 2.0 notament dru geduecht ginn ass, d'privat Acteure mat an d'Boot ze kréien do-duerch, dass se sech un deene grouss Projete kënne bedeelegen, well se jo och bauen.

Du sot ech, dass dat awer bedéngt, dass d'Verdich-tung méi grouss gëtt. Et gëtt méi gebaut op neie Projeten, dat gesitt Der jo an all deene Projeten, déi Der hei matënnerstëtzt hutt, déi och, mengen ech ... An Ärer Gemeng ass och een, deen an déi Richtung geet, wou einfach grouss PApé gemaach ginn, grouss Projeten an de Gemengen. Mir hunn der mëttler-weil véier am Land, wann ech mech net ieren, wann net souguer fënnef, et ass jo och nach e Groussen zu Diddeleng, do gëtt jo en Deel sozial abordabele Wunnraum geschafe mat effentleche Gelder. Gläich-zäitge kréien d'Promoteuren dann awer och d'Moyen-en, méi ze bauen, méi dicht ze bauen op deene Plazen. Dat gëtt zesumme mat den effentlechen Ac-teuren normalerweis op staatlechen Terrain realisé-ert oder eeben am Kontext vu Propriétaires, déi mat op de Wee ginn.

Ech hunn awer net geschwat vu Perimetererweide-rung, wuel wëssend, dass all déi Projeten do inner-halb vun de Bauperimetre vun deene Gemenge

leien, wou se realiséiert ginn. Zu Diddeleng ass et zum Beispill eng Friche industrielle, wou mer ganz ënnerstëtzen, wou mer soen, d'Friche si wierklech wäertvoll Terrain fir de Wunnengsbau, manner wäertvoll fir d'Biodiversitéit, well net méi vill op deenen Terrain wiisst. Wann een op deenen Terrain baut, da gëtt et eng Win-win-Situatioun souwuel fir déi effentlech Hand wéi och fir d'Promoteuren a virun allem eebe fir d'Leit, déi vun deene Wunnenge kënne profitéieren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Lorsché, fir déi Präziséierung a Kloststellung. An da wier et elo um honorabelen Här Fernand Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Villmools merci, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den Här Bud-getsrapporter, deen huet eis jo e ganz interessante Rapport gëschter gemaach an en huet den Akzent op d'Zesummeliewen an eiser Gesellschaft geluecht. An dofir soe mer him villmools Merci. Et ass en emi-nent wichtege Projet, en immens wichtege Sujet. E schwätzt vum Integratioun, vun Inklusioun, vu sozialer Gerechtegkeet als engem zentralen Element vum Ze-summenhalt an eiser Gesellschaft.

Ech muss soen, mir deele ganz vill vun deenen Iddien. An dat ass natierlech eng ganz schéi Saach, wann ee gesäit, datt awer parteiwwergräifend all déi Notiounen ronderëm déi mënschlech Solidaritéit e Konsensus hei am Haus fannen. Et ass also eng ganz interessant Ried gewiescht. An dofir nach eng Kéier e Merci.

An awer! Bei allem Respekt, déi prioritär Fro vum Abléck ass dach déi, wéi mir ekonomesch kënne viru-kommen oder souguer iwwerliewen. Eist Land steet virun enorme Problemer an de Budget als e wichteg, zentraalt, wirtschaftlecht Steuerungsinstrument muss sech elo prioritär ëm déi Situatioun këmmern.

D'Ëmfroe bei eise Firmen a bei de Konsumente wei-sen, datt si éischter pessimisteschen an d'Zukunft ku-cken. D'Gefor vun enger Rezessioun a Westeuropa ass ganz grouss a mir kënne als klengt Land ganz séier an esou eng negativ Dynamik mat eragezu ginn. An där Situatioun huet et kee Wäert, de Kapp an de Sand ze stiechen, mee mir mussen d'Situatioun kloer erkennen, éierlech benennen a resolutt veränneren. Mir spillen als ADR net mat der ekonomescher Situa-tioun vum Land, net mat eisem Wuelstand an net mat eiser Zukunft.

An Europa gëtt et am Abléck zwee Kricher, een tëschent Russland an der Ukrain an een ekonomeschen a finan-zielle Krich vun der EU géint Russland a Form vu Sank-tiounen. Déi zwee Kricher hunn enorm Auswierkungen op eis, haaptsächlech iwwer Inflatioun, iwwer Liw-werschwieregkeeten a virun allem iwwer eng selwer ervirgeruffen Energiekris. D'Käschte vun deene Kricher sinn iwwerhaupt nach net ofzeschätzen. Och wësse mir haut net, wéi de Krich an der Ukrain militäresch ausgeet. Sécher ass just, datt mir ekonomesch schonn enorm vill verluer hunn.

Weltwäit gesi sinn Europa a Lëtzebuerg ëmmer man-ner kompetitiv an ëmmer manner attraktiv. Mir stelle fest, datt manner an Europa investéiert gëtt, datt vill Entreprisé faillite maachen an datt et eng Desindus-trialiséierung an Europa gëtt. Vill Entreprisé verleeën hir Produktioun op aner Plazen, dacks och an d'USA, déi niewent China an e puer Uelegmonarchien am Noen Osten déi gréisste Gewënner vun dësem Krich sinn.

Loosse mer eis näischt virmaachen: Selbstverständ-lech d'Ukrain, mee och d'Europäesch Unioun hunn am meeschte verluer. Déi prioritär an existenziell wichteg Erausforderung fir d'EU a fir eist Land ass et

also, eis Kompetitivitéit an eis Attraktivitéit esou séier wéi méiglech ze reetablieren.

Mir freeën eis, datt an der internationaler Politik sech elo ëmmer méi weist, datt et keng Alternativ zu Verhandlung gëtt. Och den amerikanesche President weist elo lues a lues déi Asiicht. Den Här Macron wëll Verhandlungen a proposéiert esouguer Sécherheitsgarantië fir Russland.

Mir als ADR goufe mat eiser klorer Haltung fir de Friden, fir Verhandlungen a géint de Krich heibannen an an der Press kontinuierlech kritiséiert. D'CSV, d'LSAP an anerer hunn eis Allméiglechkech reprochéiert. Dobäi ass et nach héchstens eng Saach vun e puer Méint, bis och si agesinn, datt et keng Alternativ zu Verhandlung gëtt. Just soe mir als ADR, datt mir enorm vill mënschlecht Leed a Misär hätte kënnen evitéieren, wa mir direkt schonn am Februar de Wee vun der Vernonft gaange wäeren.

D'ADR huet awer selbstverständlech all Hëllefsmoossname fir d'Leit a fir d'Entreprise hei am Land ënnerstëtzt a mécht dat och virun. An deem Sënn wëllt ech och hei direkt eng Motioun hannerleeën, Här President, well et geet eis drëm, datt mer d'Konsequenze vun deenen Dieselsanktiounen, déi elo am Februar d'nächst Joer a Kraaft trieden ..., dann ass jo keen Import vun Diesel méi aus Russland méiglech, wat héchstwahrscheinlech zu enger grousser Präisdeiericht vum Diesel hei am Land féiert, an dat ass ganz bedeitend fir d'Privatpersounen, awer och fir d'Transport- an d'Logistikwiesen a fir eis Agrikultur, datt d'Regierung dat dann och voll kompenséiert.

Wannechgelift, Här President.

Motion 2

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– d'Sanktiounen géint déi Russesch Federatioun vum 5. Februar 2023 un och ëm e Verbuet vun Dieselimporter sollen erweidert ginn,

ass sech bewusst, datt

– d'Energiepräisser déi lescht zwee Joer ëmmer nei Rekordstänn erreecht hunn, wat esouwuel fir déi privat Stéit, wéi och fir d'Entreprise eng massiv, finanziell Zousatzbelaaschtung bedeit;

– déi zukünftig Sanktiounen, déi den Diesel betreffen, zu enger neier massiver Präisdeiericht, besonnesch am Transport- a Logistikwiesen, mee och an der Landwirtschaft, féiere kënnen,

fuerdert d'Regierung op,

– d'Präishaussen, déi duerch déi geplangten Ausweidung vun de Sanktiounen géint déi Russesch Federatioun entstinn, a sämtleche Beräicher (Industrie, Landwirtschaft, Transport asw.) a vollem Ëmfang ze kompenséieren.

(s.) Fernand Katheiser.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Also zu deenen Hëllefsmoossname sti mer op jidde Fall. Mir wäsen awer och, datt mir eis dat net méi laang kënnen leeschten, ouni d'Veerschëldung op iwwer 30 % vum Bruttoinlandprodukt wuessen ze loosse. Och do-wéinst musse mir esou séier ewéi méiglech nees an eng Normalitéit zrëckkommen.

Et ass schued, datt d'Regierung eis net scho vu sech aus Previsiounen liwwert, wat d'Konsequenzen op eise Budget wäeren, wann de Krich an der Ukrain nach méi laang sollt daueren a wann duerch d'Sanktiounspolitik eis Nopeschlänner an eng Rezessioun sollten erarutschen.

D'Regierung mécht an dëser Kris eng Navigation à vue, amplaz proaktiv ze probéieren, all Schued vun eise Land ewechzehalen. Si moolt eis Situatioun nach schéin, well si geet am Budget vun 2 % Wuesstum aus, wäit méi, wéi den FMI oder d'EU eis nach zoutrauen. D'Madamm Finanzminister huet dat de Moien awer zum Deel korrigéiert.

Och d'Inflatioun ass an deem Budget nach vill ze niddreg ugesat. Wat huet dee Krich eis bis elo kascht? D'Zentralbank chiffriert d'Käschte vum Energiedesch an de Solidaritéitspäck 1.0 an 2.0 zesummen op bal 2,6 Milliarden Euro. Aner Garantien, am Kader vun der Energiekris, misst een nach derbärechnen. Net abegraff si Waffeliwwerungen un d'Ukrain, déi humanitär Hëllef, d'bilateral Hëllef an d'Depensé fir Dausende vu Leit aus der Ukrain, déi bei eis am Land Schutz fannen.

Alles, wat humanitär ass, fënnt d'Ënnerstëtzung vun der ADR, selbstverständlech! Awer de Constat ass däitlech: Mir kënnen eis eng Verlängerung vun deem Krich ganz einfach net leschten. Eleng scho weinst deem onséilegen an onsénnege Krich wär et noutwendeg, aner ëffentlech Depensen ze limitéieren, dozou hu mer awer an deem Budget näischt fonnt.

Här President, haut kucke mir traditionell an der Budgetsdebatt op eis Politik, awer och besonnesch op eis ekonomesch a finanziell Situatioun. Well mir virun enorme Problemer stinn, musse mir déi stabiliséieren a verbesseren an dofir brauche mir dréngend sechs Elementer.

Éischtens, eng Baussepolitik déi eis geostrategesch Spannungen ofbaut an de Krich an Osteuropa op en Enn bréngt. Zweetens, en Enn vun der Sanktiounspolitik, déi mir op Dauer finanziell, ekonomesch an dann och gesellschaftlech net aushalen, well si eis selwer an engem héije Mooss schuet. Drëttens, eng Energiepolitik, déi Europa a Lëtzebuerg mat genuch, mat zuverlässiger, mat steuerbarer a virun allem mat bëlleger Energie versuergt, fir konkurrenzfähig ze sinn. Véiertens, mir brauche couragéiert strukturell Reformen, déi eist Land nees no vir bréngen. Fënneftens, mir brauchen e Budget, deen equilibréiert ass an eis Ekonomie virun Ideologie a falschverstan Ekologie setzt, a sechstens, mir brauchen en Enn vun der Scholdepolitik, déi d'Zukunft vun eise Land a virun allem vun eise jonke Leit hypothekéiert.

Derbäi kennt, an dat ass eng enorm Belaaschtung fir ganz vill Leit, datt d'Zënse klammen, wat natierlech mat der Inflatioun duerch d'Energiekris zesummenhängt, awer och der Geldpolitik vun der Europäescher Zentralbank iwwert déi lescht Joerzéngte geschélt ass. Enorm Geldmasse goufe mobiliséiert, zum Beispill iwwert de Wee vum „Quantitative Easing“. Eng gemeinsam Scholdepolitik gouf an d'Weeër geleet, wat iwwerens och géint den EU-Traité verstéisst. Tatsaach ass, datt dee monetäre Volumen, deen am Ëmlaf ass, wäit iwwert deem wierkleche Besoin vun der Ekonomie läit an domat an héijem Mooss zur Inflatioun bäidréit. Déi Europäesch Zentralbank huet, amplaz Stabilitéitspolitik ze bedreiwen, selwer déi Inflatioun matprovocéiert, déi se elo duerch Zënserhéijunge muss bekämpfen.

Jiddefalls ass kloer, datt fir den Inflatiounsdruck an domat d'Zënse ze maäriséieren, de Friden an Europa muss esou séier wéi méiglech reetabliert ginn. Héich Zënse maachen eis Staatsschold nach méi schwéier ze erdoen a si drécken eis Ekonomie gläichzäiteg erof a reduzéieren esou nach méi d'Recettë vum Staat. Déi Rechnung kann net opgoen.

D'Regierung presentéiert eis haut e Budget mat engem enormen Defizit: iwwer 2,8 Milliarden Euro an der Administration centrale, also am Zentralstaat,

enger geféierlecher Perspektiv vun enger onkontrollierbarer Verschëldung an enger erschreckender Onfäegkeet, déi wierklech Problemer vum Land ze benennen an ze léisen. Si geet esou wäit, en negative Solde vum Zentralstaat bis op d'mannst 2026 am Virus ze plangen an domat schonn där nächster Regierung hire finanziellen Handlungsspillraum anzeschränken.

Et huet ee bal dat Gefill, datt Europa, a virun allem dëst Land, dréngend nees mat de Féiss op de Buedem komme mussen, datt mir nees musse léieren, datt ee keng Sue kann ausginn, déi een net huet, datt ee Sue muss verdéngen, ier ee se ausdeelt, datt mir mussen nees eng Grëtz Vernonft a Verstand an d'Politik bréngen.

A well dat esou ass, Här President, wëlle mir hei Kloertext schwätzen. Fir eis ass et net akzeptabel, datt verschidde Parteien, an do denken ech och un d'CSV, hei nei, zousätzlech Steuerklasse wëllen aféieren. Mir mussen als Land attraktiv sinn, fir datt mir kënnen héich qualifizéiert Leit aus der EU a vu baussent der Europäescher Unioun an eist Land kréien. Mir brauchen déi Leit. A well dat esou ass, musse si och e substantielle Virdeel hunn, wa si sollen éischter op Lëtzebuerg komme wéi op London, Frankfurt, Paräis oder Dublin. Zousätzlech Steuerklasse bréngen ënnert dem Stréch net vill Geld an d'Staatskeess, mee si hale Leit of, fir heihi schaffen ze kommen, a schueden domat onsem Land.

D'ADR wëll esou héich qualifizéiert Leit op Lëtzebuerg bréngen. Mir wëllen d'Immigratioun vu baussent der EU awer no engem Modell organiséieren, wéi och aner Länner dat maachen: eng legal Immigratioun no strenge Krittären. Mir wëlle Leit, déi eppes wëssen an eppes kënnen, déi zu enger Plus-value fir onst Land ginn, déi eis Gesetzter respektéieren a sech wëllen integréieren, wa si fir méi laang heibleiwen.

Haut gëtt et eng massiv Integratioun vu Leit, déi dës Krittären net ëmmer erfëllen. Dat ass d'Gambia-Immigratiounspolitik, déi leider vun allen anere Parteien hei am Land ënnerstëtzt gëtt. Awer d'ADR wëll déi Politik net!

Här President, d'Regierung wëll och méi Suen an déi national Verdeedegung stiechen. Déi Fuerderung ass scho laang un eist Land erugedroe ginn, besonnesch vun der NATO a vun den USA als eise wichtegsten Alliéierten. Si hunn en Effort vun 2 % an esouguer méi, gemooss un eise Bruttonationalprodukt, fir d'Veerdeedegung gefuerdert. Et kann een déi Fuerderung novollzéien, well all Land sollt en ugemessene Bäitrag zu der Sécherheet op dëser Welt bäidroen. An, jo, Lëtzebuerg huet bis elo nëmmen e vergläichsweis ganz kleng Bäitrag gelescht. An awer ass déi Fuerderung ze hannerfroen.

Wat d'Héicht vun eise Bäitrag ugeet, ass d'ADR mat all deenen d'accord, déi soen, datt 2 % fir eis ze héich leien. Als e Land ouni ege Rüstungsindustrie si mir och an enger anerer Situatioun ewéi aner Länner. Den ekonomesche Retour vun de Militärdépensé muss bei eis iwwer aner Weeër, wéi zum Beispill deen iwwer e Militärspidol, assuréiert ginn, eng Infrastruktur, déi eis och dréngend néideg Reserikapazitéiten am Gesondheessektor kéint assuréieren.

Mir denken, datt mir sollten éischter eng Contributioun ëm 1 % viséieren, awer dobäi nëmme sënnavoll Ausgabe maachen, zum Beispill Dual-Use-Infrastrukturen, déi esouwuel fir zivill wéi och fir militäresch Aufgabe kënnen benotzt ginn, an der Logistik, am Flughafen, am Weltraumsektor, am maritimem Beräich an aneren.

Mir sinn awer net mat der Regierung d'accord, wann et drëm geet, multinational Unitéiten ze grënnen, bei

deene mir schlussendlech net méi eleng iwwert den Asaz vun eisen Zaldoten decidéieren. D'ADR ass der Meenung, datt eleng déi Lëtzeburger Regierung soll esou Froen decidéieren an net auslänneschen Regierungsen oder international Organisationsen.

Dowéinst ass d'ADR géint d'Grënnung vun engem – ganz deieren iwwregens och – belsch-lëtzeburgeresche Bataillon, eng Iddi, déi vun der NATO un eis erugedroe gouf. Mir sinn als ADR d'accord fir eng verstärkten europäesch Zesummenaarbecht am Verdeedegungsberäich, zum Beispill beim Training, den Ekipementer, bei de Prozeduren. Mir akzeptéieren awer, wat eist Land ugeet, net, datt den Asaz vu Lëtzeburger, realistesches gesinn, vun anere géif decidéiert ginn, a mir refuséieren dowéinst all Automatismen oder Strukturen, déi e Souveränitätsverloscht kéinte begünstegen.

Wa mir d'Lëtzeburger Armée ausbauen – an dat wëlle mer an dat mussen mer maachen –, da mat Unitéiten an Ekipementer, déi mir zum Beispill an internationalen humanitären Operationen a bei Naturkatastrophen och heiheim kënnen engagéieren. Et gëtt vill Méiglechkeeten, ouni datt Lëtzeburger konkret – fir et brutal ausgedréckt – zu „Kanounefudder“ fir strateegesch Interessé ginn, déi net eis sinn. Mir brauche speziell logistesche Unitéiten, eventuell och medezinnesch Strukturen, Telekommunikation, déi mer kënnen deployéieren. Alles dat ass mat eis ze maachen, awer aner Saachen eeben net!

Här President, d'ADR kuckt och an anere Domänen fir d'éischt no eisem Land an no eise Bierger. Dowéinst wëlle mir, datt mir genuch Suen hunn, fir de Liewensstandard vun de Leit ofzesécheren. Och dowéinst bekenne mir eis kloer zu genuch Steuerrechten an domat och zum Tanktourismus mat allem, wat derzougehéiert. Et ass en Ënnerschied ... mir hunn elo grad déi gréng héieren, déi si géint den Tanktourismus, géint Zigaretten, an et freet ee sech, mat wat si de Budget herno wëlle finanzéieren.

(Brouhaha)

Mee den Tanktourismus, do kann een och soen, datt d'CSV hir Position bal am Wocherhythmus ännert. Do ass et och schwéier fir eis ze wëssen, wou mer mat där Partei dru sinn. Wann de Wirtschaftsflügel vun der CSV schwätzt, da si se fir den Tanktourismus, ass et dee lénke Flügel, si se dergéint.

(Interruption)

Här President, zu der Attraktivitéit vun engem Land gehéiert ganz sécher seng Steuerlandschaft, awer net nëmmen. Lëtzebuerg muss seng Kulturoffer weider ausbauen a virun allem och d'Kriminalitéit resolut bekämpfen. Eise Ruff leit international ënnert dem Laxismus vun engem grénge Policeminister an enger grénger Justizministesch. Eis Reputatioun als Land, an deem et sech gutt a sécher liewe léisst, steet um Spill. Mir bedauern dowéinst och, datt Esch2022 net genuch derzou benotzt gouf, fir virun allem am Süde vum Land déi kulturell Offer laangfristeg ze verbesseren. Jiddefalls si mir als ADR bereet, esouwuel bei der Sécherheet wéi och an der Kulturpolitik dee Manktum u Courage a Visioun vun dëser Regierung duerch déi néideg Investissementen opzefänken.

Zur Attraktivitéit vun eisem Land gehéiert och säi Rôle als Gaascht vu wichtegen internationalen Organisationsen. Fir déi vill europäesch Beamten, déi hei zu Lëtzebuerg schaffen an déi och e wäertvolle Bäitrag zu onsem Land leeschten, muss och endlech e Coefficient correcteur agefëhrt ginn, deem eis Hauptstadt géintiwwer Bréissel nees opwärt. Et gëtt héich Zäit, datt den Här Asselborn an deene Gespréicher Resultater opzeweisen huet!

Här President, eis Entrepreneuren, inklusiv déi am Finanzsektor, mussen kënnen rentabel schaffen. An dat heescht, datt de Staat keng onrealistesche an iwwerzunnene Forderungen u si däerf richten, och net am Ëmweltschutz oder bei der Digitaliséierung. De Staat muss de Partner vun den Entrepreneuren sinn, si ënnerstëtzen an hinnen hëllefen. Hei soll och domat ophalen, ëmmer méi Bürokratie anzeféieren, déi eis Entrepreneuren belaascht, wéi zum Beispill bei de Liwwerketten.

D'Interesse vun eisen Entrepreneuren mussen nees an den Zentrum vun eiser Opmierksamkeit gesat ginn, well mir liewe vun hinnen. Si sollen net dauernd d'Offer vun iwwerzunnene, zum Deel absurde Forderungen vun Aktivisten sinn. D'Klimadebat radikalisiert sech zum Beispill ganz séier. Mir gesinn et an den Nopeschlänner, wou se sech dann dorëmmer upeche ginn. Fréier ass et nach ëm d'Temperatur vum Planéit gaangen, haut geet et virun allem ëm de „system change“. Mënscherechter – natierlech! – solle prioritär sinn, wat jo eng ganz gutt Iddi ass, mee d'Regierung hält sech leider selwer net drun, wéi mer et am Beräich vun der Elektromobilität mussen feststellen.

D'ADR toleréiert déi Campagne géint eis Entrepreneuren net. Mir wëllen hinnen déi beschtméiglech Konditione bidden, steuerlech, verwaltungstechnesch an och, wat de Rekrutement vu qualifiziertem Personal ugeet. Eis Prioritéit fir d'Entrepreneuren si kloer: bëlle g a vill Energie duerch eng rasonabel a friddensorientéiert Baussepolitik, manner Bürokratie a genuch Flexibilitéit um Aarbechtsmaart. Och d'Explosioun bei deene ville verschiddene Congé mussen mir am A behalen. Dowéinst hat d'ADR rezent proposéiert, datt mir esou en neie Congé no e puer Joer sollen evaluéieren, a mir freeën eis, datt d'Chamber déi Proposition ugeholl huet.

Fir d'Entrepreneuren a fir eis all ass et och wichteg, datt mir eis Schoulen zrëck op d'Spuer bréngen, „back on track“. Mir brauchen Exzellenz am Handwerk an an der Berufsausbildung a Schoulen, déi nees Leeschtungen verlaangen a Wësse vermëttelen. Et geet ëm d'Zukunft vun eise Kanner. Jidderee weess, datt de Verfall vun de Schoulen, besonnesch zënter 2013, eis lues a lues an den ekonomeschen a gesellschaftlechen Niddergang féiert, mee leider stäipt sech just d'ADR mat aller Kraaft géint déi Entwécklung.

M. Fred Keup (ADR) | Très bien!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Et ass net normal, datt de Staat d'Ausbildung ëmmer méi op d'Schëllere vun den Entrepreneuren leet, déi domat mussen eng Aufgabe iwwerhuelen, déi de Staat net méi anstänneg erfëllt.

Här President, Scholde sinn eng enorm Gefor fir eist Land. Mir sinn e klengt Land mat enger schmueler ekonomescher Basis an hunn dowéinst méi Problemer wéi aner Länner, fir mat héije Scholde kënnen ze liewen. D'ADR wëll dowéinst d'Verschëldung stoppen an déi Scholde, déi mir hunn, zrëckbezuelen.

Och de Kompensationsfond vun de Pensionne steet fir eis net fir politesch Zwecker zur Verfügung. En ass do, fir déi zukünftige Pensionen ofzesécheren a fir soss guer näischt! Dofir soll en och an déi Secteuren investéieren, déi rentabel sinn.

Leider sti mir och mat där Politik bal eleng do. Virun allem Parteien, déi politesch méi lénks wéi d'DP stinn, wëllen op dee Wee vun ëmmer méi Scholde goen an domat d'Zukunft vun deene Jonken hypothekéieren. Et ass scho verwonnerlech, datt all déi, déi dat Wuert „nohaltig“ am heefegsten an de Mond huelen, och déi sinn, déi d'Zukunft vun deene Jonken duerch ëmmer méi Scholde am meeschte wëlle belaaschten.

Wa mir Honnerte vu Milliounen all Joer fir Zësen mussen bezuelen – de Moien ass gesot ginn, datt mer an e puer Joren eventuell iwwer 400 Milliounen d'Joer schonn en Zësen mussen bezuelen – an dann nach ëmmer kee Frang op dat geléinte Kapital zrëckbezuelt hunn, dann ass dat déi onvernëflegst an onverantwortlechste Form vu Suenausginn, déi ee sech ka virstellen.

Et gëtt nun emol keng Sozialpolitik, keng Steuerreform, keen Index, keng anstänneg Gesondheetspolitik, wann d'Keesen eidel sinn. D'ADR wëll dowéinst géintiwwer all deenen anere Parteien e kloert Zeeche setzen. Si ass prinzipiell fir eng Scholdebremse an der Verfassung. Dat geet am Abléck nun emol net aus deene Grënn, déi mer kennen. Dofir verlaange mer awer eng gesetzlech Scholdebremse, déi bei maximal 30 % vum Bruttoinlandsprodukt läit. Och dozou, Här President, wollt ech Iech eng Motioun presentéieren.

Motion 3

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– déi national Staatsverschuldung an der vergaangener Legislaturperiod staark geklommen ass,

ass sech bewosst, datt

– d'Zësen an de vergaangenen 12 Méint no engem laangen Déifstand nees staark geklomme sinn an dës Entwécklung aller Viraussicht no och déi nächst Jore wäert unhalen, esou datt Lëtzebuerg geschwënn e puer honnert Milliounen Euro pro Joer un Zënslaascht muss bezuelen;

– héich Scholdzësen de budgetäre Spillraum vum Staat staark aschränken;

– déi héich Verschuldung an déi entspreche Zësen och déi zukünftige Generatiounen belaaschten,

fuerdert d'Regierung op,

– e Gesetzesprojet op den Instanzewege ze bréngen, deem d'Gesamtverschuldung vum Lëtzeburger Zentralstaat op maximal 30 Prozent vum PIB limitéiert.

(s.) Fernand Kartheiser.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Fir vill Politiker vun der LSAP ass den Triple-A keng Mussesaach méi a si spillen dowéinst mam Feier. Si huele Länner wéi Irland, Däitschland – hu mer de Moien héieren – als Beispill fir ze behaapten, datt een och mat méi Scholde nach kéint eng gutt Notatioun vun de Ratingagenturen behalen. Fir Lëtzebuerg sinn esou Theorien liichtsenne, onverantwortlech liichtsenne. Am Verglach mat anere Länner si mir nëmmen en Duerf. Mir si wäit méi verletzlech ewéi all déi aner. Sollte mir den Triple-A verléieren, huet dat direkt Konsequenzen fir eise wichtigste Wirtschaftssektor, d'Finanzplatz.

D'LSAP ass amgaangen, deen Aascht ofzeseeën, op deem mir all sëtzen. Mir kënnen dowéinst nëmmen hoffen, datt d'Wieler enger Partei, déi esou Risiko wëll agoen, d'Vertrauen entzéien.

Och eist Staatsverméige steet fir d'ADR net zur Disposition, fir weider Scholde ze justifiéieren. Eise Wee ass dee vum budgetäre Gläichgewicht, net dee vum Verfall vun eise wichtigste Reserven.

Wa mir scho vun der LSAP schwätzen, Här President, ass d'Scholdepolitik net eis eenzeg Kritik. Déi warscheinlech sozialistesche Spitzekandidatin huet viru Kuerzem op RTL gesot, datt fir si a fir hir Partei de gedeckelten Index eng méiglech Optioun wär. Abee, fir eis net! D'LSAP verléiert ëmmer méi vun hirer fréierer Identitéit als Partei, déi den Index ëmmer verdeedegt hat.

Bei där éischter Tripartite dëst Joer huet si awer schonn um Index gefréckelt, ënner Protest notament vum OGB-L, an elo wëll si den Index nach méi a Fro stellen. D'LSAP soll eis soen: Wou, bei wéi enge Paien, soll dann dee gedeckelten Index ufänken? Wie soll nach de Kafkraaftverloscht ausgeglach kréien a wien net méi oder net méi ganz?

Wat d'LSAP wëll – oder op jidde Fall d'Resultat vun hirer Politik –, ass, iwwert de Wee vun enger Indexmanipulatioun d'Gehältertabell ze veränneren, well dat ass d'Resultat. Mee wien d'Gehältertabell oder d'Gehälterstruktur beim Staat wëll veränneren, soll dat bei Gehälterverhandlungen maachen an net iwwer Indexmanipulationen. Et stelle sech do evident Gerechtegkeetsfroen. Op jidde Fall ass d'LSAP – dat ass eist Gefill – mat hiren Indexspekulationen e bëssen do ukomm, wou och e fréieren CSV-Parteiopréident haut ass.

Fir d'ADR ass kloer, datt de Wee, fir den Indexsystem ze preservéieren, muss de Kampf géint d'Inflation sinn an net de Kampf géint Wierschichten, déi vläicht net zum eegenen Elektorat gehéieren.

Mir maachen eis als ADR och Gedanken iwwert den Index, awer mir wëllen eis dorëm këmmen, wéi en eis kann erhale bleiwen an Zäite vu staarker Inflation, net, fir en ze manipuléieren. An et gëtt Gefore géint den Index. Do ass zum Beispill en Nieweneffekt den „effet auto-allumeur“. Dat ass e Problem. A mir mussen kucken, datt den Index dowéinst korrekt applizéiert gëtt, datt net verschidden Entrepreneuren eventuell den Index op Käschtefacturen applizéieren, déi anerer si wéi d'Lounmass. Do muss ee sécher gutt oppassen. Awer eist Zil ass et, den Index ze erhalten, an net, en ze manipuléieren.

Här President, ënnert deene grouse Problemer, déi mir am Land hunn, ass och de strukturellen Defizit bei der sozialer Sécherheet. Dat ass och e Ressort, deen am Abléck an der Verantwortung vun der LSAP läit.

Dozou gehéiert och déi laangfristeg Ofsécherung vun de Gemengefinanzen. Och do geschitt näischt. D'Gemenge kréien awer ëmmer méi Kompetenzen an domat méi Käschten ze droen. Och fir déi ongerecht Entwécklung ass prioritär d'LSAP-Banneministesch responsabel.

Dozou gehéiert och eng onbedéngt noutwendeg Reform vun eise Pensionssystem, fir datt och déi nächst Generatiounen nach kënnen eng ofgeséchercht an anstänneg Pension kréien. Och hei mussen mir feststellen, datt d'LSAP als déi verantwortlech Partei fir déi sozial Sécherheet bis elo keng Propositionen op den Dësch geluecht huet. Mir hunn de Moien héieren – dat ass jo och eng gutt Saach –, de Wirtschaftsa Sozialrot géif eng Etüd maachen, mee dat geet an eisen Aen net duer.

D'ADR widderhéit dowéinst nach emol hiert Engagement am Pensiounsossier: Solt si an d'Verantwortung kommen, ginn d'Pensionen nach virun deenen nächste Wale vun 2028 reforméiert. Well et ass keng Zäit ze verléieren! Jee méi laang mir domat waarden, desto méi grouss gëtt de Risiko, datt d'Leit mussen Abousse bei de Pensionen erliden. Dowéinst seet d'ADR: Schluss mam Immobilismus! Wien dat soziaalt Wuelbefanne fir déi nächst Generatiounen wëll ofsécheren, muss konservativ welen. Deenen anere feelt et ganz kloer u Courage a Fantasie!

Mir brauchen Eierlechkeet an der Politik, an dat gëllt och fir d'Energiepolitik. D'Sanktiounen géint Russland sinn eng Katastroph fir déi europäesch Economie. A jee nodeem, wéi eng Quell ee consultéiert, kritt ee verschidden Evaluatiounen geliwwert. Awer eppes ass kloer: Mir sinn amgaangen, eise Wuelstand rapid ofzebauen. Mir kréien um Weltmarkt net genuch Gas,

fir déi Quantitéiten ze ersetzen, déi mir net méi direkt a Russland kafen. Dat, wat mir dann an anere Länner vill méi deier kafen, fir déi Liwwerungen ze ersetzen, ass dacks dann awer russesche Gas, deen einfach ëmgedeeft gouf. En heescht dann eeben indeschen oder ägyptesche Gas oder och Pétrol. Dat ass einfach méi deieren, wäissgewäschene russesche Gas oder Pétrol.

Mir kafen och fossill Brennstoffen an Diktaturen ewéi dem Aserbaidschan, deen och Krich géint den Noper Armenie féiert, wat all moralesch Argumenter an dësem Konflikt ad absurdum féiert.

Eis Energiekäscht sinn elo véiermol méi héich ewéi an den USA a laangfristeg gëtt geschat, datt si dräimol esou héich bleiwen. Mir ginn net nëmmen e Verméigen aus, fir Energie ze kafen, mee mir ginn och nach e Verméigen aus, fir d'Konsequenzen vun eiser eegener Politik op d'Leit an op d'Entrepreneuren ofzuféieren. Laang hale mir dat net duerch, dat hat ech gesot, an déi aner europäesch Länner och net!

Leider fir d'Leit a fir d'Entrepreneuren hu mir déi Hëllef schonn op engem Niveau ugesat, deen och scho ganz héich war am Verglach zu deem vum leschte Joer. Mee mir verschlëmmeren ons budgetär Lag Dag fir Dag a mir féieren eis an eng Situatioun, wou eis Finanzéierungskapazitéiten ëmmer méi kleng ginn, well mir scho ganz no un der 30%-Scholdegrenz leien. Mir müssen also eis Politik änneren!

Déi bescht Manéier, fir dat ze maachen, ass, méi Energiesécherheet ze kréien. An et ass kloer, datt, och wann de Friden an der Ukrain hoffentlech geschwënn do ass, mer och do nach grouss finanziell Obligatiounen wäerten op eis huelen, well mir solle jo natierlech och bei der Rekonstruktioun vun deem Land hëllefen.

Eng aner Optioun, fir d'Energiekäschtenerofzesetzen, wär natierlech eng aner Energiepolitik. déi gréng an och d'Regierung wëllen eis alternativ Energien als Léisung ubidden. Dat ass awer eng Illusioun. Esouguer wa mir d'Land géife mat industriellen Wandalen zoupléischteren a Solarzellen op all Wiss géifen opstellen, géif dat emol net e Brochdeel vun eise Besoinen ofdecken.

Déi alternativ Energië si volatil, si sinn net steuerbar, si ginn an de Quantitéiten net duer a si si selwer dacks eng Belaaschtung fir d'Ëmwelt. Och am europäesche Verband geet dat net. Déi zwou eenzeg ekonomesch sinnvoll Alternative sinn am Abléck déi hei: entweder zrëck bei bëlle Gas oder Atomenergie. Wie weeder dat eent nach dat anert wëll, soll de Leit erklären, wéi Westeuropa de Wuelstand vu senge Leit wëll sécheren.

D'ADR ass dowéinst och decidéiert der Meenung, datt Investitiounen vu Fongen an de Gas oder an d'Atomenergie steuerlech net däerfe benodelegt ginn. Ganz am Géigendeel: An eisen Ae müssen Investitiounen a Gas an an d'Atomkraft duerch eng gënschteg Taxe d'abonnement encouragéiert ginn, sou wéi et och am Geescht vun der neier europäescher Taxonomie ass. Och an deem Sënn, Här President, wollt ech Iech eng Motioun iwwerreechen.

Motion 4

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– Atomkraft an Ärdgas beim EU-Sommet vum 2. Februar 2022 als nohalteg Energieformen an d'EU-Taxonomie opgeholl goufen an dës Decisioun de 6. Juli vum EU-Parlament confirméiert gouf,

ass sech bewosst, datt

– d'Regierung den Ärdgas am Kader vun der erweiderten parlamentarescher Fro Nummer 93 vum 19. Mee 2021 als

wichtig Iwwergangstechnologie bezechent huet a Lëtzebuerg weiderhin e gréisseren Undeel vu sengem Strom aus Frankräich importéiert;

– déi ernimmten Decisioun vun der EU iwwert d'Taxonomie also am Aklang mat eisen nationalen energiepoliteschen Interesse steet,

fuerdert d'Regierung op,

– Investitiounen an den Ärdgas an an d'Atomenergie net ze benodelegen, och net um Niveau vun der Taxe d'abonnement.

(s.) Fernand Kartheiser.

M. Fernand Etgen, Président | Merci.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Mir hunn am Abléck en Desinvestissement an déi europäesch Economie, eng Ofwanderung vun Entrepreneuren a mir riskéieren, datt och déi haart Realitéit geschwë bei eis ukënn. Wa mer grouss Defiziter kréien, kréie mer och méi Chômage. D'Madamm Finanzminister huet de Moie schonn déi éischt Indicatioun an déi Richtung gemaach. Déi, déi keng Anung vun Economie hunn an ëmmer nëmme wëllen d'Land mat Ideologie regéieren, wäerte geschwënn op de Buedem vun de Realitéiten zrëckgehoen ginn, an dorënner leide mir leider alleguer!

Ee vun deene gréisste Problemer ass natierlech de Logement. An deen hänkt natierlech vun engem iwwergeuerdente Problem of, an dat ass den onkontrolléierte Wuesstem. Mir kënnen eis als ADR nëmme wonneren, datt déi gréng mengen, et wär elo nach Plaz fir iwwer 300.000 Leit am Land, wat eis Populatioun bis 2050 op iwwer eng Millioun Leit géif eropdrécken. Dat ass e Wuesstum, dee mir net kënnen packen, weeder, wat d'Infrastrukturen ugeet, nach, wat eis Verwaltungen ugeet.

Fir eis ass kloer, datt mir e méi moderate Wuesstumszenario brauchen an aus deem Schnéiballsystem müssen erauskommen, an deem mir elo gefaange sinn an deen eis zu engem grouse Wuesstum praktesch forcéiert. Mir kënnen net ëmmer méi Leit an d'Land huele fir ze schaffen, fir datt mir d'Pensionen nach bezuelt kréien.

Et gëtt bei deem Wuesstum keng sozial a kulturell Kohäsioun méi an dësem Land. Mir sinn elo scho vill ze vill zu engem Land vu Parallellgesellschaften ginn. Eis Sprooch gëtt mëttelfristeg zu engem Idiom vun enger autochthoner Minoritéit. Dat waren huel Wieder vu Gambia: 40 Punkte fir Lëtzeburgeresch, en 20-Joresplang fir eis Sprooch. D'Wierklechkeet ass eng aner! Eis Populatioun ass an deene leschten eelef Joer iwwer 20 % an d'Luucht gaangen. Dat wäert op der ganzer Welt bal eenzegaarteg sinn.

Mee dat ass de maassgebleche Facteur och an der Logementskris. Mir wëllen als ADR keng esou eng Entwécklung. Mir wëllen eng aner Zukunft fir eist Land, an dat bedéngt politesche Courage. Mir hunn deen!

déi gréng sinn haut zu enger blanner Wuesstums-partei ginn. Fréier, ech erënnere mech nach, do hu se, wéi mir och, en Zukunftsdech gefuerdert an esou weider. Haut si se einfach eng Wuesstums-partei.

Mee wie wéi si vun enger Bevëlkerungsexplosioun hei am Land dreemt, dee braucht dat Wuert „Ökologie“ och net méi an de Mond ze huelen. Lëtzebuerg packt dee séiere Wuesstum net. Eis Ëmwelt packt et och net. Den Elektroauto ass net d'Léisung fir eis Ëmweltproblemer, och net Honnerte vun deene grulegen industriellen Wandalen. Mir brauchen e qualitative Wuesstum, esou wéi mir dee wëlle realiséieren. Mir müssen eis einfach bewosst sinn, datt den aktuelle Wuesstum eis a villerlee Hisiicht méi

kascht, wéi en eis bréngt. Wien dorun zweifelt, ka sech jo och emol froen, ob eis Liewensqualitéit vu virun 20 Joer a villerlee Hisiicht net besser war ewéi haut, zum Beispill am Transport?

Une voix | Et war alles besser ...

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Iwwert de Wee vun enger dréngend néideger Pensiounsreform kënne mir manner wuesstumsafhängeg ginn, kënnen do duerch eis Zukunft nees besser plangen an an e méi kontrolléierte Wuesstum iwwergoen. A wie seng ekonomesch Entwécklung ka steieren an orientéieren, dee kann dann och nees berechtigterweis vu qualitativem Wuesstum schwätzen.

Mir sinn als ADR also net iere wuesstumsfeindlech, wéi dat heiansdo behaupt gëtt, mir sinn awer ganz kloer géint en onkontrolléierte Wuesstum vum eise Land, deen aus enger Reformonfäegkeet hierstaamt.

Ee Problem, deen d'Leit besonnesch interesséiert, virun allem och vill jonk Leit, ass jo eeben de Logement, dee se direkt concernéiert. An de Constat ass kloer: Dës Regierung huet keng Moossname geholl, déi wierklech de Problem géife léisen, si huet der vill geholl, déi e méi schlémm maachen. Vill Leit kënne sech hei am Land näischt méi leeschten, vill gesi sech gezwongen, an d'Ausland wunnen ze goen. Fir si ass Lëtzebuerg zu engem Emigrationsland ginn: Wéi am 19. Joerhonnert gi vill Lëtzebuurger haut aus ekonomesche Grënn fort, haaptsächlech wéinst dem Logement.

Op där enger Säit hu mir also eng massiv Nettoimmigratioun vu Leit, déi dacks – net ëmmer – genuch verdéngen, fir hei eppes ze kafen oder ze lounen. Déi demografesch, sproochlech a kulturell Verännerungen, déi dat mëttelfristeg mat sech zitt, sinn awer aktuell nach en Tabu. Awer fir eis net! Mir wëllen och dee Problem thematiséieren a maachen dorop opmierksam, datt speziell vill Leit, déi Lëtzebuergesch schwätzen, an d'Nopeschregiounen wunne ginn.

Bei enger Gesamtpopulatioun, déi rapid wiisst a geschwé majoritär kee Lëtzebuergesch schwätzt, verléiere mir gläichzäiteg enorm vill Leit, déi eis Sprooch nach kënnen. Wou dat an 30 Joer hiféiert, kënne mir eis virstellen. De Logementsproblem ass also net nëmmen en ekonomeschen a soziale Problem, mee et geet och ëm eis demografesch a kulturell Zukunft an Identitéit.

Leider stelle mir fest, datt, fir de Logementsproblem an de Grëff ze kréien, d'Regierung eeben déi falsch Usätz huet, wéi Strofen, Aschränkung vun de Proprietätsrechter, staatlechen Dirigismus, héich Steieren. Alles dat, wat nach ni an néierens fonctionéiert huet, soll elo op eemol hei am Land fonctionéieren. Den Echec ass dach virprogramméiert!

Mir wëssen, datt eleng schon d'Verschlechterung vum Amortissement accélééré iwwert déi lescht Joren zu enger Reduzéierung vun der Bauaktivitéit geféiert huet. Ech mengen, de Kolleeg vun der Sozialistescher Partei huet dat de Moien and gesot. D'Resultat ass evident: Et gëtt manner gebaut, de Logement gëtt doduerch nach méi knapp, nach méi deier.

D'ADR wëlt dowéinst och hei e ganz anere Wee: Vertrauen an de Maart, Bedeelegung vun der privater Initiativ an der privater Economie, Encouragement vum Investissement an de Logement, niddreg Steieren, Liberaliséierung vun eise Gesetzter. Dat sinn eis Rezepten. Si hunn dee klere Virdeel géintiwwer der Regierungspolitik, datt si wierken an de Problem och wierklech léise kënnen.

Natierlech wëlle mir och kee kale Kapitalismus an eis Politik muss dowéinst zolidd sozial begleet ginn: Grousszügig Hëllef fir Acquisitiounen, besonnesch

fir jonk Leit, temporär Offiederung vun de krichsbedéngten Zënseffekter, Reduzéierung vu Steieren an Taxen, vernünftege Schutz vum Locataire an aneres méi si wichteg Elementer, déi an esou eng Politik mat eragehéieren.

Mee eis Prioritéit sinn anerer wéi déi vun der Regierung. Si gëtt de Leit hei am Land fir 37 Milliounen Hëllef an Logement an der Ukrain fir 80 Milliounen Waffen. D'ADR liwwert keng Waffen a Krisengebitter a wëll dofir eng grousszügig Ënnerstëtzung fir déi Leit, déi sech wëllen eng Wunneng kafen.

D'ADR wäert och ni akzeptéieren, datt Zweetwunnengen besteiert ginn oder datt Leit, déi beruufsbedéngt an d'Ausland versat ginn, gezwonge ginn, fir hir Wunnecht heiheim ze verlouen. Déi nei Steieren – Mobiliséierung vun eidele Wunnengen an esou weider – sinn u sech näischt aneres wéi illegitim Agräffer an d'Proprietätsrechter vun de Leit. Doriwwer eraus verschëmmere si d'Situatioun vum Logement nach, amplat se ze verbesseren. D'DP misst dat eigentlech wëssen. Nach ni hu sozialistesche Rezepten ekonomesch Problemer geléist, awer ëmmer hu si se verschëmmert!

(Interruptions)

Niewent dem Logement hu mir hei am Land och e ganz groussen Aarmutproblem. Bei bal 20 % vun de Leit, déi aarm sinn, mussen mir eis froen, ob eis Solidaritéits- a Sozialmechanisme gutt genuch sinn, ob si wierklech gräifen oder ob si mussen reforméiert ginn. D'Aarmut an d'Prekaritéit dierfen net méi wéi e Randphenomeen behandelt ginn, mee gehéiere ganz uewen op eis Prioritéitelëscht!

Och de Problem vun deene villen niddrege Paie gehéiert an déi Analys. Mat engem Mindestloun muss een eiser Iwwerzeegung no kënnen dezent liewen, an dat ass hei am Land leider net méi de Fall. Mir hunn e reelle Problem vun de Working Poor, an dat ass eng Situatioun, déi net ze akzeptéieren ass!

Et gëtt ëmmer méi Weeër, wéi een esou en Zil kann erreichen, wann een déi Situatioun wëll verbesseren. Lounerhéijunge sinn natierlech déi éischt Méiglechkeet, an d'ADR wëll ënner anerem och dee Wee aschloen. Mir brauchen e Mindestloun, deen et de Leit erlaabt ze liewen an net nëmmen ze iwwerliewen.

Dobäi verléiere mir déi strukturell Entwécklung vun eise Land an d'Besoinen vun eisen Entrepreneuren net aus den Aen. Niewent der Héicht vum Loun brauche mir dowéinst och aner Moossnamen, wéi zum Beispill steierlech Moossnamen a Sozialtransferten.

Vill steierlech Fuerderunge vun der ADR kennt Dir schon, an ech wëll der dowéinst nëmmen e puer dovun hei nach emol an Erënnerung ruffen: Steierfräiheet fir de Mindestloun a fir déi kleng Renten, Inflationsupassung vun der Steiertabell, wéinstens emol muss en Ufank gemaach ginn a méiglechst séier, keng Steiererhéijungen, och net op Taxen, Cotisatiounen, Akzisen, och net op Gemengenniveau, Ofschafung vun der Kuelendioxidsteier. A well déi elo dozou den 1. Januar soll erhéicht ginn, wëll ech och dozu hei eng Motioun iwwerrechen, Här President.

Motion 5

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– d'Käschte fir ze hëtzen a fir ze tanken zënter dem 1. Januar 2022 staark geklomme sinn;

– nieft de Sanktiounen géint Russland och d'Steiere bei dësem Präisüstig eng weesentlech Roll spillen, och déi op den 1. Januar 2021 agefouert Zärgassteier;

– dës Steierbelaaschtung besonnesch déi Leit, déi wéineg verdéngen, an déi, déi um Land wunnen, iwwerproportional belaauscht,

ass sech bewosst,

– datt eng Erhéijung vun der Zärgassteier op den 1. Januar 2023 geplangt ass, déi zu enger weiderer Erhéijung vun de Präisser fir ze tanken an ze hëtze wäert féieren,

fuerdert d'Regierung op,

– déi fir den 1. Januar 2022 geplangte Progressioun vun der Zärgassteier vu 25 op 30 Euro pro Tonn CO₂ fir den Zäitraum vun engem Joer ersatzlos auszesetzen.

(s.) Fernand Kartheiser.

M. Fernand Etgen, Président | Merci.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Mir gesinn net an, datt déi Steier elo, zemools an dëser Situatioun, op den 1. Januar nees soll klammen. Ofsécher vum Tanktourismus géintiwwer eisen Nopeschlänner, eng méi séier Upassung vun de Renten un déi allgemeng Lounentwécklung, Avancen an Erhéijunge bei der Allocation de vie chère wéi och bei der Kilometerpauschal, dem Kilometergeld. Awer mir brauchen zousätzlech och eng Diskussioun iwwert d'Héicht vun den Abatementen, déi zum Deel säit zwanzeg Joer net méi ugepasst goufen.

Mir brauchen eng Diskussioun iwwert déi steierlech Situatioun vun deene gescheeten oder getrennten Elteren, wou och deen Elterendeel, deen d'Garde net huet, muss besser behandelt ginn. A bei enger Garde partagée an enger Résidence alternée müssen déi zwee Elterendeeler absolutt gläich behandelt ginn.

Mir begrëssen natierlech déi Verbesserunge fir déi elengerzéiend Elteren an dësem Budget, och wann dat vläicht nach net wäit genuch geet, awer mir müssen och iwwer eng Besserstellung vun de Wittleit diskutéieren, ouni awer dobäi Gerechtegkeetsfroe géintiwwer anere Kategorië vu Steierbezueller aus den Aen ze verléieren.

Och wann eenzel steierlech Verbesserungen dat anert Joer als Walkaddo kommen ... dovunner gi mer jo all aus, datt op eemol da Sputt do ass, fir nach e bëssen eppes ze verdeelen. D'lescht Joer war et den Dampmelder. Ech weess net, wat elo d'nächst Joer als Iwwerraschung kënnt, mee mir kënnen domadder liewen, mir kënnen domadder liewen. Mir begrëssen dat och, wann dat néideg a sënnavoll Moossname sinn a wa se gerecht sinn. Also wann Der e bësse Sputt hutt, deen de Leit hëllef, da maacht Dir Walkaddoen. Et wäert Iech net retten!

Fir dëst Land och kënne steierlech ze ...

(Interruption)

... reforméieren, mussen mir eis budgetäre Spillraum verschafen. An dofir brauche mir net nëmmen en direkt Enn vum Krich, mee och eng volontaristesche Reduzéierung vun den Dépense beim Staat. D'Dépense beim Staat klamme säit Joren iwwerproportional par rapport zu de Recetten. Mir soen als ADR ganz kloer, datt mir dat net akzeptéieren. Sollte mir no de Walen am Joer 2023 an d'Veantwortung kommen ...

(Hilarité)

Jo, ...

M. Dan Kersch (LSAP) | Also bis elo wär et bal ze erdroe gewiescht! Mee drot eis awer net.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | ... also wësst Der, et ass méiglech, Här Kersch, datt Dir Är Walen a Sondagë maacht, mee mir maache se a Walen an déi sinn am Oktober d'nächst Joer!

M. Dan Kersch (LSAP) | Mam Här Reding als Spëtze-kandidat!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Sollte mir no de Walen am Joer 2023 ...

(Brouhaha)

... an d'Verantwortung kommen, an ech si ganz optimistisch, ...

(Coups de cloche de la présidence)

... dréie mir de Budget Zeil fir Zeil ëm a bréngen eng nei verantwortungsvoll Budgetdisziplin, déi dëst Land brauch. Awer mir maache keng sozial Häerten. All Analyse vum Budget kritiséieren déi héich Ausgabequote vum Staat, also musse mer Konsequenzen zéien.

Mir sinn, a loosst mech dat hei an aller Däitlechkeet soen, absolutt net mat ville vun deenen Depensen averstanen, déi dës Regierung mécht. Mir wëlle spueren, awer ouni Austeritéit. Dowéinst maache mir Schluss mat onnéidegen a reng ideologeschen Depensen.

Mir bleiwen international solidaresch, awer an deem Mooss, wéi aner Staaten dat och sinn. Mir brauchen néierens Virreider oder Musterschüler ze sinn.

Mir hunn de Courage, nei Weeër ze probéieren, zum Beispill an der Klimapolitik, wann déi besser Resultater fir manner Käschte bréngen. Mir wëllen eis elo där Verantwortung net entzéien a wëllen Iech och Beispiller ginn, et ass jo dat, wat mer ëmmer erëm gefrot kréien: Wou géift Der da spueren?

Abee, d'ADR seet Iech dat an e puer Beispiller. Mir erwaarden och net, datt Der d'accord sidd, mee et soll keen eis kënne soen, datt mer keng Propositione maachen.

Mir reduzéieren eis Entwicklungszusammenaarbecht op 0,7 % vum Bruttonationalakommes, esou wéi mir dat 1992 zu Rio versprach haten. Alles, wat kann no de Reegele vum CAD vun der OECD ugerechent ginn, gétt och ugerechent.

Mir sichen d'Handelsrelatiounen mat den Entwicklungslänner ze verbessern. Dat ass an eisen Ae wierklech dee méi intelligente Wee wéi d'Entwicklungshëllef. Eis Hëllef bei humanitäre Katastrophe gétt awer par rapport zum aktuelle Stand eropgesat. Mir denken, datt mer ze vill knéckeg sinn, wann iergendwou eng grouss Katastroph geschitt ass.

Mir maache Schluss mat der Immigrations- an Asylpolitik vun dëser Regierung. Et kritt nëmme nach Schutz, wie wierklech Schutz brauch, an nëmme nach esou laang en e brauch. Mat eis gétt et keng europäesch Veredelungsmechanismen a keng illegal Immigration aus ekonomesche Grënn.

Déi drastesch Ännerungen, déi mir an der Asyl- an Immigrationspolitik géife virhuelen, géife schon a relativ kuerzer Zäit vill Foyere fräimaachen, déi an deene leschte Jore gebaut goufen. Eng Rei Foyere géife mir viru fir Demandeurs de protection internationale benotzen, well mir wëllen déi Leit weider bei eis ophuelen, déi wierklech Schutz brauchen. D'ADR seet kloer Jo zum Asyl, datt mer eiser Politik géifen eeben och vill Plazen an de Foyeren nees séier fräi ginn.

Déi Plaze géife mir benotzen an zum Deel adaptéieren, fir haaptsächlech fënnef Zwecker ze erreechen:

Éischtens, d'Vergrëisserung vun der Zuel vun de Plaze fir Fraen an Nout.

Zweetens, d'Schafung vu Plaze fir Männer an Nout, inklusiv fir Männer mat Kanner. Mir erënneren drun, datt et bis elo fir Männer an Nout bal keng Foyersplaze gétt.

Drëttens, d'Schafung vun Appartementer fir Familjen a Leit an Nout, zum Beispill no engem Brand oder Iwwerschwemmungen.

Véiertens, Housing-First-Projeten, zum Beispill fir destabiliséiert Leit, déi en neien Ufank an en Doheem brauchen, Drogensüchtiger, Ex-Strofgefangener am Kader vun enger Resozialisierung, Inklusioun vu Leit mat enger Behënnerung oder och vu psychiatresche Patienten, déi betreit Wunne brauchen.

Fënneftens, en nationalen a ganzjäregen Hëlfezentrum fir Leit ouni Daach iwwert dem Kapp mat Offere fir eng Betreueg, eng Ausbildung an eng Insertioun an d'aktiv Gesellschaft; also eng Initiativ, déi wäit iwwert déi aktuell Wanterhëllef erausgeet.

Dir gesitt, mir hu kloer Iddien, wat mer géife maachen, wa mer dann d'Méiglechkeet bis hunn.

Mir reduzéieren ...

(Interruptions)

... eis fräiwëlleg ..., ech gesinn déi grouss Begeescherung, dat verstinn ech, mir sinn och begeeschtert, ...

(Hilarité)

... mir reduzéieren eis fräiwëlleg Contributiounen un d'Europäesch Unioun, aner international Organismen an Netregierungsorganisatiounen. Mir stoppen eis Subventiounen un international Klimafongen, wou kee Mënsch weess, wat mat deene Sue geschitt. Eleng dat si 44 Milliounen am Joer.

Mir héieren elo, datt d'Europäesch Unioun, déi jo ni genuch Sue ka kréien, elo och nach wëllt en zousätzleche Fong ariichten, en europäesche Souveränitéitsfong. Abee, an eisen Aen ass d'EU kee Staat a si soll och net esou maachen, wéi wa si ee wär. Esou e Fong ass komplett iwwerflësseg an d'ADR ass dergéint, datt Lëtzebuerg och nëmme ee Frang an esou e Fong abezitt!

Eis Kontributioun zum EU-Budget ...

(Interruption)

... wisst dat anert Joer – ech wëll dat hei däitlech soen, och fir déi Leit, déi eis nolauschten – ëm 240 Milliounen Euro!

(Interruption)

Dat ass e Verhandlungsergebnis vun dëser Regierung. Mat der ADR gétt et prinzipiell keng weider Erhéijung vun eiser Kontributioun an den EU-Budget.

Mir wëllen eng Réckverlagerung vu Kompetenzen dohin, wou se higeheieren, bei d'Nationalstaaten. Mir wëlle mat deenen anere Staaten an Europa enk a vertrauensvoll zesummeschaffen, well dat eng Noutwendegkeet ass. Dofir brauche mir awer keng riseg Administratiounen, déi mengen, si wäeren d'Regierung vun engem europäesche Federalstaat. Eis Visioun ass déi vun engem Europa vun den Natiounen. An dat ass méi realistesch a méi zukunftsfaeg wéi alles anescht.

Mir iwwerpräiwen all eis bürokratesch Prozesser fir ze kucken, wéi mir eis Verwaltungsstruktur allzäit kënnen adaptéieren an optiméieren. Eist Zil ass e schlanken, modernen an effiziente Staat. Mir wëssen natierlech, datt bei deem Wuesstum, deen eist Land huet, a bei ëmmer méi Erausforderungen de Staatsapparat an engem vernünftege Mooss muss viruweisen.

Aus aktuelle Grënn soll hei och ënnerstrach ginn, datt déi gewerkschaftlech Fräiheet och beim Staat muss allzäit garantéiert sinn. An och an deem Sënn, Här Präsident, wollt ech Iech och eng Motioun iwwerreechen.

Motion 6

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– déi gewerkschaftlech Fräiheet e garantéiert politesch a soziaalt Recht ass, dat säin Nidderschlag esouwuel an der Verfassung wéi och an internationale Konventiounen fënn;

– Lëtzebuerg iwwer eng stolz Traditioun vu gewerkschaftlech Engagement a gewerkschaftlecher Autonomie verfüegt, déi e weesentleche Pilier vum Lëtzebuerger Sozialmodell duerstellen,

ass sech bewosst, datt

– déi gewerkschaftlech Aarbecht a Krisenzäite méi wichteg ass wéi jee;

– d'Gewerkschaften hir gesellschaftlech Verantwortung nëmme realiséieren kënnen, wann hir Memberen, esouwuel privat Salarié wéi och Staats- a Gemeindebeamten, iwwert déi néideg rechtlech Sécherheet verfügen, datt si fir hiren Engagement absolutt keng negativ Konsequenze musse fäerten (wéi zum Beispill d'Gefor vu berufflechen Nodeeler, vun Diskriminierung, Versetzung, vu juristesche Prozeduren an esou weider),

fuerdert d'Regierung op,

– déi gewerkschaftlech Onofhängegkeet a Fräiheet vollëmfänglech ze respektéieren a konsequent ze schützen.

(s.) Fernand Kartheiser.

M. Fernand Etgen, Président | Merci.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Eppes ass awer kloer: Do, wou ënnert dëser Regierung gemengt gétt, d'Leit kënnen ze dirängelen, besonnesch am Ëmweltberäich, komme mat der ADR grouss Verännerungen.

(Interruption)

Mir reduzéieren natierlech och eis Kuelendioxidemissiounen, an ech géif d'Kollege vun deene Grëngen, déi puer, déi hei sinn, elo bidden nozelauschten: Mir reduzéieren och eis Kuelendioxidemissiounen a wëlle manner fossill Energie benotzen, awer mir maachen dat an deem Rhythmus, wéi eis wichtegst Konkurrenten op der Welt et och maachen.

Mir kucken, datt eis Entrepreneuren zu all Abléck kompetitiv bleiwen. Mir kënnen eis och hei nei a besser Weeër virstellen, fir eis Emissiounen ze reduzéieren. Mir zéien einfach ekonomesch a politesch Konsequenzen aus zwou grondleeënde Wouren: Éischtens, dem Klima ass et egal, wou d'Emissiounen reduzéiert ginn. An zweetens, Lëtzebuerg ka wéinst senger Gréisst an deem Beräich souwisou eleng net vill änneren. Absolutt gesi sinn eis Emissiounen extreem niddreg.

Wat proposéiere mir? Éischtens: Mir géife massiv fuerschen, an der Atomenergie, an der Fusioun, ITER, neie Reaktorformen, Reduktioun a Konversioun vu radioaktiven Offäll. Mir lauschtere jo eise gränge Kollegen ëmmer ganz opmierksam no, a wann ech dat vergläichen: An dëser Woch hate mer an den USA e Fusiounsexperiment, wou méi Energie gewonnen gouf, wéi dragestach gouf. En Duerchbroch! An dann héieren ech hei déi gräng Kollege géint d'Atomenergie argumentéieren wéi an de 70er-Joren. Ma déi si 60 Joer hannert der wëssenschaftlecher Entwicklung zrëck, déi gräng! Déi schwätzen iwwert d'Atompolitik wéi 1970. Elo, 2022, si mer an enger anerer Welt. Mee da musse mer dach awer de Courage hunn, mol mat der Wëssenschaft virunzegoen. Si soe jo ëmmer, si wiere wëssenschaftsbaséiert, ma et ass kee méi réckstänneg wéi déi gräng mat hire Wandmillen. Wa mer ganz aner Energieformen ewell op der Welt hunn a ganz nei Hoffnungen an nei Perspektiven, ma da sinn et déi „Ewiggestrigen“ do, déi eis dann hënneren um Fortschritt!

(Interruption)

D'ADR, d'ADR wëllt nei a méi effikass Usätz bei de Reduktiounen. An dat maache mer op dës Manéier: Mir kënten zum Beispill do op der Welt investéieren, wou déi gréissten Emissiounen vun Dreifhausgase sinn, an dat ass net hei, dat ass mol net an Europa, bis op Polen, do sinn e puer esou Plazen, mee haaptsächlech

an Indien, a China, op anere Plazen, an Afrika op enger Rei Plazen. Do sinn zum Deel Kraaftwierker, déi massiv Emissiounen maachen a fir e groussen Deel vun den Emissiounen op dëser Welt verantwortlech sinn. Dat ass einfach eng statistesch Wourecht.

Ma da kommt, mir ginn hin a mir investéieren op deene Plazen! Mir bauen nei Kraaftwierker, mat deenen neisten Technologien, dann hu mer eppes gemaach fir d'Reduzéierung, a mir loosse eis déi Reduktiounen urenchen, national, als eis Contributioun. Mir kënnen investéieren dohinner, dann ass et och nach en ekonomesche Modell a mir hu reduzéiert, amplat dass mer hei wäinst e puer Gramm jidderen dirängen, deen hei am Land den Auto hält oder all Bauer, dee raus op d'Feld fiert.

Mir hunn dach aner Méiglechkeeten! Mir si fir eng intelligent Politik am Ëmweltberäich, eng, déi eppes bréngt. An natierlech kënnen mer parallel hei am Land reduzéieren, awer an engem Rhythmus, deen ze verdrien ass an net déi ideologesch Geschichten, wéi mer se vun deene Gréngen do mussen erliden Dag fir Dag.

Mir wëllen ...

Une voix | O!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | ... alles, wat ideologesch ass – jo, ech sinn nach ëmmer derbäi, wat mir géifen änneren am Budget, well et ass esou vill Sputt dodran, esou vill –, déi reng ideologesch Saachen, déi géife mer och emol fale loosse. Ech denken do, et ass dach wonnerschön, un déi Etüd elo iwwert de Lëtzebuerger Kolonialismus, deen et ni gouf, Etüden iwwert de Klima-Biergerrot – wat soll dat bréngen? –, den heroische Kampf géint Stereotypen. De Kampf géint Stereotypen, wivill Suen hu mir schonn an dee Kampf géint Stereotype gestach? Also, ...

(Interruption)

... an dann d'fréi Sexualiséierung vun de Kanner, och dat si Saachen, déi mir direkt géife fale loosse.

D'Wourecht ass einfach: Kee Wee féiert laanscht eng Reduzéierung vun den Depensé vum Staat! Just d'ADR kënn heihin an huet awer kloer Virschléi, Konzepter! Déi aner hu keng. Mir wëllen dat prioritär bei Auslandsengagementer maachen a bei Investitiounen, ...

(Interruptions)

... déi elo net derzou féieren, dass mir hei misste sozial Aschnëtter maachen.

Voilà! A wat ass dann d'Alternativ? Well dat wëlle mer Iech och soen. Wat géife mir amplat setzen? Mir hu jo elo e puer Beispiller genannt, wou mer géifen aspueren. Abee, dat, wat mir géife maachen, dat kascht net vill. Et ass net, dass dat enorm Käschten hätt. Awer mir géifen eist Liewen drastesch veränneren. Mir géifen dëst Land nees méi liewenswäert maachen, méi sécher, méi mënschlech, mat kloer Repären, enger onverwieselbarer Lëtzebuerger Identitéit, enger gesonder a leeschtungsfaeger Ekonomie, enger grousser Solidaritéit an engem berechtegten a selbstverständlechen Patriotismus. Eppes, wat Verschiddener net méi kennen.

Mir wëllen, dass eist Land nees méi zu deem gëtt, wat et war, ier et an d'Hänn vun dëser Koalitioun geroden ass.

(Brouhaha)

Mir bekennen eis zu eisem Land. An all Stëmm fir d'ADR ass eng Stëmm fir Lëtzebuerg!

Une voix | Très bien!

(Brouhaha)

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Fir eist Gesellschaftsbild ze errechen, setze mir dës budgetär Prioritéiten:

Kloer e budgetäert Gläichgewicht a gesond Staatsfinanzen am Interessi vun deene jonke Leit.

D'Aféierung vun engem Elteregeld an eng konsequent Ënnerstützung vun de Familljen. D'Elteregeld mécht d'Famill finanziell vum Staat méi onofhängeg. D'Famill kann da selwer decidéieren, ob si mat deem Geld wëllt hir Kanner an eng Struktur ginn oder ob d'Mamm oder de Papp wëllen doheembleiwen, fir sech selwer ëm d'Erzéierung vun de Kanner ze këmmen.

(Brouhaha)

An deem Fall ass d'Elteregeld eng finanziell Unerkennung a Kompensatioun fir déi immens wichteg Aarbecht vun der Kannererzéierung.

Fir eis stinn d'Kannerrechter am Mëttelpunkt, esou wéi si an der Kannerrechtskonventioun festgehal ginn. Mir maache keng Reform vun de Filiationsgesetz, déi aus de Kanner Handelsobjekter maachen.

Mir retabélieren ...

Une voix | Mir och net!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | ... déi komplett Souveränitéit vun der Famill a wëllen net, dass de Staat weider dat Privat zum Politesche mécht. Mir iwwerloossen et zum Beispill eleng der Famill fir ze decidéieren, wie soll wéi laang de Congé parental huelen, d'Mamm oder de Papp.

Mir bleiwen och der Meenung, dass déi Verloschter duerch déi zäitweilleg Desindexéierung vun de Familljenzoulagen, déi d'Familljen ze erliden haten, sollte kompenséiert ginn.

Fir d'Sécherheet vum Land an am Land ze verbesseren, setze mir kloer Prioritéiten. Mir wäerten déi ëffentlech Sécherheet drastesch verbesseren, d'Police stäerken, d'Armée, d'Douane, de Rettungsdéngscht an de SREL, eng Verbesserung vun de Karriären an den Aarbechtskonditiounen och am Strofvolzuch. Mir wäerten eist Land méi resilient fir de Krisefall maachen, inklusiv bei den Energiereserven a bei der Cybersécherheet.

Mir wëllen d'Justiz reforméieren, hir méi personell Mëttele ginn, awer och inhaltlech a strukturell. D'Jugendstroferecht, dat gëtt net esou reforméiert, wéi dës Regierung dat wëllt. Dat kënn jo och net, a mir hu jo gesinn a leschter Zäit, wéi wichteg et ass, dass mer och beim Jugendstroferecht kloer Zeeche kënnen setzen. Mee den Nationale Justizrot, dee gëtt bei eis depolitiséiert. Steiergerichter wëlle mer aféieren. Meenungsfräiheet garantéieren. Dat ass och eppes, wou mer insistéieren.

Am Gesondheitssektor wäerte mer kucken, dass mer eng nei Dynamik erabréngen a vill méi liberal denken, fir einfach och fir d'Dokteren a fir dat medezinesch Personal erëm vill méi attraktiv ze ginn.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Mir haten hei Joerzëngte sozialistesche Gesondheetspolitik.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Da kommen ech jo just richtig!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo, Här Mars Di Bartolomeo, am Gesondheitswiesen ass Är Zäit eigentlech eriwuer. Dir kommt net just richtig, Dir waart jorelaang, ...

(Interruption)

... eis Zäit kënn, Här Di Bartolomeo, ...

(Brouhaha et coups de cloche de la présidence)

... mir wëllen d'Spidolsinfrastrukturen ausbauen an och där mentaler Gesondheet méi Opmierksamkeet

ginn. Mir wëllen eis Krankekeess wéi och all aner Organisme vun der sozialer Sécherheet reforméieren a verbesseren.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Mir hunn eng Gesondheetskeess, déi krank ginn ass.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Dobäi wëlle mir keng rekurrent, dobäi wëlle mir ... Nee, mir hunn eng Gesondheetskeess, jo, déi krank ginn ass ënnert Är Féierung!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Nee, ...

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Dobäi wëlle mir keng rekurrent Problemer, keng strukturell Defiziter opkomme loosse, déi eng héichwäerteg Versuerung vun der Populatioun kéinten a Gefor bréngen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Dir sidd awer deen Enzegene, deen esou denkt!

M. Fred Keup (ADR) | Nee.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Wa mir vun der Gesondheet schwätzen, sollt mir och net vergiessen, dass de Sport, och déi privat Sportveräiner, weider d'Ënnerstützung vum Staat brauch.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | A, elo hutt Der d'Kéier kritt.

(Hilarité)

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Mir maachen, mir maachen ... Ech brauch keng Kéier ze huelen, ech gi riicht virun a Richtung Regierung.

(Brouhaha et hilarité)

M. Fernand Etgen, Président | Wannechgelift! Wann ech vun der Gesondheet schwätzen, da berouegen ech mech.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo. Eng komplett Reform, mir wëllen, ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Vläch am Afghanistan.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | ... mir wëllen eng komplett Reform vum Schoulsystem, fir zréck an e leeschtungsorientéiert System ze kommen. Dozou gehéiert d'Neesaféiere vum Opnamexamen, d'Reform vun den Orientéierungs- a Promotionsprozeduren, d'Revaloriséierung vum Handwierk, d'Reform vun der Berufsausbildung an d'Grënnung vu besonnesch héichwäerteg Schoule wéi zum Beispill vu Grandes Écoles virzebereeden.

A ganz wichteg: D'Gewalt an de Schoule wäerte mir konsequent bekämpfen!

(Interruption)

Mir wäerten e resolutten Ëmweltschutz an Déiereschutz maachen, awer mat de Leit an net géint d'Leit. Dee franséische Philosoph Alain Finkielkraut huet elo viru Kuerzem gesot: „Il faut soustraire l'écologie aux écologistes.“ Dat ass e ganz schéine Sproch, dee ganz vill seet. An en huet Recht! Well mir kënnen eis Ëmwelt schützen, den Déiereschutz, d'Biodiversitéit, ouni Ideologie. Déi iwwerloosse mer de Gréngen!

(Brouhaha)

Mir maachen eng Pensiounsreform, a mir wëllen och d'Verfassung op de Leescht huelen. Mir wëssen, dass mer déi d'nächst Woch hei stëmmen, mee mir sinn net mat deem Resultat zefridden. A mir wäerten och an der nächster Legislaturperiod Ännerungen un eiser Verfassung proposéieren, déi fir eist Land ganz wichteg sinn. Dozou gehéiert och eng Depolitiséierung vun der Verfassung, wéi se am Abléck eebe leider ugeduecht ass, a ganz vill aner Saachen, e Recht op Liewen a ganz vill aner wichteg Elementer, déi an dëser Verfassung feelen.

Mir wäerten déi éffentlech Déngschtleschtunge verbesseren. Dat géllt och fir d'Post an den éffentlechen Transport, dofir wäerte mer de Service universel nei definéieren. A mir wäerten och kucken, datt manner Post- a Bankagencen am Land verschwannen. Fir eis ass et ganz wichteg fir d'Liewensqualitéit an eisen Dierfer, datt déi bleiwen.

Mir maachen eng volontaristesche Integratiounspolitik, dat soen ech och Richtung vun de Kollegee vun der CSV. Mir bradéieren eis Nationalitéit net a reforméieren dowéinst och d'Nationalitéitgesetz.

Mir wäerten d'Lëtzebuurger Sprooch a Kultur valoriséieren. De Code de déontologie fir Kulturinstitutione gëtt nees ofgeschafft, fir d'Fräiheet vu Konscht a Kultur ze garantéieren.

Mir maachen eng engagéiert Sozialpolitik, déi och op d'Tripartite als wichtegt Instrument vum sozialen Dialog, besonnesch a Krisenzeiten, zréckgräife kann. Tripartite bleift Tripartite!

Mir wäerten och en Ausbau vun der direkter Demokratie hei am Land konsequent virundreiwen no Schwäizer Virbild.

Niewent all deenen Ekonomien an anere Reformen, déi ech elo ugekënnegt hunn, wäerte mer och e besonneschen Accent leeën op de Kampf géint Frauden. Et ass besonnesch an eise soziale Systemer néideg, datt mer eis besser opstellen, fir géint dee Phänomene virzegoen.

A mir müssen eng Diskussioun iwwer eng méi grouss Steuerreform féieren. Et ass schonn e Problem, datt de groussen Undeel vun eise Steueropkommes, iwwer 70 %, vun de Leit kënn an net vun Entrepreneuren, Kollektivitéiten oder Kapital.

Mir müssen natierlech international kompetitiv sinn a mir dierfen ni de Feeler maachen, déi ekonomesch Basis vun eise Wuelstand a Gefor ze bréngen. An awer mussen mir eis, am Mooss vum Méiglechen, Verneeftegen a Gerechten, mat deem Problem ausenarnersetzen, fir datt mer en anert Gläichgewicht an eise Steuerstruktur erakriegen.

Mir wäerte selbstverständlech, datt ass scho gesot ginn, och d'Steuertabell un d'Inflatioun upassen, datt ass en éischte Schrëtt. Awer mir dierfen eis net laanscht déi grondsätzlech Froen an eise Steuersystem drécken. Ech wëll awer och par rapport zu där Interventioun vu menger Virriednerin soen, datt et fir eis net d'Zil ass, fir d'Famill steierlech ofzeschaffen. Et kann ee sécher Reforme maachen, awer fir déi komplett Individualiséierung do ze prônieren, dat ass net dee Wee, dee mir gesinn.

Mir wëllen dëst Land reforméieren. Dozou gehéiert och d'Verkéiersproblematik. Den Tram gëtt et elo, mir ware laang géint den Tram, et gëtt en elo, mee e léist eise gréisste Verkéiersproblem net, an dat ass d'Situatioun vun de Frontalieren. Eis Autobunnen an eis Stroosse sinn all Moie verstoppt. Mir kriegen dee Problem nëmme geléist, wa mir déi al a richteg Iddi vun der ADR endlech an Ugrëff huelen: D'Eisebunn muss ënnert der Stad duerchgeféiert ginn, fir mëttelfristeg en RER ze erméiglechen. Och grouss Stied am Ausland maachen dat, a mir müssen och op dee Wee goen. An all déi, déi haut soen „Nee“, déi wäerten an e puer Joer hei stoen a soen: „Jo, et ass esou.“

M. Fred Keup (ADR) | Genau!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Den Tram ass net d'Léisung. Den Tram, deem mussen mer elo e Sënn ginn, an dee muss eeben d'Hauptstad an déi peripher Regiounen matenee verbannen, fir datt dat elo iergendwéi e Konzept ka ginn, awer et ass net d'Léisung fir eis Haaptverkéiersproblemer.

Mir sinn eis och bewusst, datt mer de Flughafen mussen mat der Zäit ausbauen, awer esou, datt d'Noperschaft dorënner net leit. An do gëtt et jo och vill technesch Fortschritter, déi dat dann erméiglechen.

Här President, dëst ass dee leschte Budget vu Gambia 2.

(Interruption)

Et ass e Budget, deen dësem Land net déi Perspektive gëtt, déi et brauch. Et ass e Budget vun enger Regierung, déi keng Fantasie huet, den Erausforderungen vun der Zäit net gewuess ass an déi net eist Land a seng Interessien am An huet, mee just déi Kompromesser, déi an dëser Koalitioun néideg sinn.

Haut gesi mer, datt d'Leit ufänken, eist Land ze verlossen, well si hei keng Perspektive méi gesinn. Dat verschäerft nach dee Problem, deen dora besteet, datt een ëmmer méi héijen Undeel vun eise Sozialleschtungen an d'Ausland transferéiert gëtt.

Mir wëllen dësem Land nei Perspektive ginn an nees Vertrauen a seng Méiglechkeeten an a seng Zukunft. Mir manipuléieren net den Index a mir bréngen net den Triple-A a Gefor wéi eis Kollegee vun der LSAP. Mir bekennen eis zu enger Sozialpolitik, an déi geet nëmme mat gesonde Staatsfinanzen.

Mir maachen eng Energiepolitik, déi eist Land versuergt an ofséchert. An Ëmweltschutz, dat ass fir eis eng rational Approche a keng Sektenaktivitéit op Käschte vun de Leit.

A mir maachen net wéi d'DP Aschnëtter an d'Rechter ...

Une voix | O!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | ... net nëmme vun de Locataire, mee och vun de Proprietären, mir vertrieden eng liberal Wirtschaftspolitik. Eppes, wat leider d'Kollegee vun der DP well eng Zäitchen net méi maachen!

(Interruption)

Eisen Engagement, eisen Engagement wëll ech hei ganz kloer maachen.

Éischstens: Dës Regierung schreift en Defizit vun 2,8 Milliarden am Zentralstaat. Mir wëllen deen Defizit a kuerzer Zäit op null bréngen.

Zweetens: Mir leien elo bei bal 30 % vum Bruttoinlandsprodukt Scholden. Mir féieren dee Scholdequotient an der nächster Legislaturperiod op daitlech ënner 23 % zréck.

Drittens: Mir ginn dësem Land duerch déi néideg Reformen eng gesond Economie zréck.

A véiertens: Duerch d'Reform vun eise Sozialsystemer séchere mir d'Pensiounen vun deene Jonken a verwandelen dee wëlle Wuesstum an e qualitative Wuesstum.

De Budget vun dëser Koalitioun, Här President, stëmmt d'ADR net mat.

Ech soen Iech Merci.

M. Fred Keup (ADR) | Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser.

(Brouhaha)

An nächsten ageschriwwene Riedner ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Dat waren d'Mäercher vun Dausend an enger Nuecht.

M. Fred Keup (ADR) | Bon, Dir hutt gutt eppes geléiert haut.

M. Fernand Etgen, Président | ... ass déi honorabel Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President, fir d'Wuert. Fir d'alleréischst loosst mech dem Rapport, dem Max Hahn, Merci soe fir de Rapport an och felicitéiere fir déi ganz Méi, déi dragefloss ass, déi een eraushéieren an erausgelies huet.

Wéi gesot, Här President, léif Kolleeginnen, Kolleegen, léif Regierungsmember/innen, de Budgetsprojekt 2023 liest sech fir eis net immens spannend. Bei der Lektür huet ee bal d'Gefill, et wär e Budget vun enger geschäftsféierender Regierung, also vun enger Regierung, där et u politescher Legitimitéit feelt an déi just nach verwalt, amplat ze handeln. Vill Gestiouen, wéineg Visioun an eisen Aen. Well et ass u sech eng linear Fortféierung vun der Politik, wéi se bis elo an deene leschte Jore war, mat den Zuelen ugepasst natierlech un déi aktuell Konjunktur. Politesch Prioritéiten oder souguer politesche Visiounen sinn awer keng ze erkennen. Keng Schwéierpunkten, keng Afrostellung vun ale Konzepter, virun allem keng ambitionéiert Weichstellung fir d'Zukunft. Et ass e Budget, deen an éischter Linn drop ausgerichtet ass, de Status quo ze erhalen, an dat heescht, datt doranner keng Äntwerten ze fanne sinn op déi déifgräifend a strukturell Krisen, an deene mir sinn.

Mir hu mëttlerweil bal 130.000 Mënschen, déi vun Aarmut a sozialer Ausgrenzung betraff sinn. Dat ass e Problem, dee sech an nächster Zäit net wäert vum selwe léisen, wa mer esou weidermaachen.

Zweetens: Eigentlech misst jo dee Constat duerch dee ganze Budget wéi e roude Fuedem goen, de Fait, dass mer 130.000 Mënschen an der Aarmut hunn. Inklusioun a géint Ausgrenzung, fir ekonomesch Perspektiven a perséinlech Entfaltung a géint d'Aarmutsfal an d'Ofhängegkeet, dat misst een aus dem Budget erausliese wéi e roude Fuedem. De Budget 2023 awer setzt op e Weider-wéi-bis-elo, an dat och ass eng politesch Entscheedung an eisen Aen.

An eise Steiersystem ass, wéi mer wëssen, extreem ongerecht an eisen Aen, zugonschte vum Kapital an zu Ongonschte vun der Aarbecht. Alt nees gëtt awer d'Geleeënheet verpasst, fir eppes dorunner ze änneren. Dës Ongerechtegkeet gëtt also weitergefouert, an och dat ass an eisen Aen e politesche Choix.

An de Logementsmarché, deen no joerzengtelaangem Laisser-faire komplett eskaliert ass an zu engem existenzielle Problem ginn ass fir immens vill Mënschen! Trotzdeem erkennt een am Budget hei beim Logement keen Agräife vum Staat an dës aus dem Rudder gelafe Situatioun par rapport zum leschte Joer.

A beim Klimawandel, wéi mer wëssen, leeft eis och d'Zäit fort. Mir müssen an den nächsten aacht Joer vill méi Emissiounen aspueren, wéi mer dat an deene leschten 30 Joer gemaach hunn. An déi Tatsaach spigelt sech och net hei am Budget erëm. Ech wäert nach dodor goen.

Vun dëse strukturelle Problemer, déi ech elo kuerz ernimmt hunn, sinn an éischter Linn déi jonk Generatiounen an déi ënnescht sozial Klasse betraff. An et ass dat Bild, dat de Kär vun eiser politescher Analys ausmécht, souwuel vun dësem Budget wéi vun der Regierungspolitik allgemeng. D'Regierung konzentriert sech par force drop, e Modell oprechtzeerhalen, dee virun allem déi etabliert a besser situéiert Mënschen hei am Land bedéngt an zerwéiert, deen awer gläichzäiteg ëmmer méi Perspektivlosegkeet schafft fir jonk Generatiounen a sozial marginaliséiert a benodeelegt Matbierger a Matbiergerinnen.

De Mangel u politescher Reaktivitéit an u strukturelle Changeementer ass ëmsou méi problematesch, well

mer d'nächst Joer viraussichtlech nees e Budget ouni Weichestellunge wäerte kréien, vu dass déi nächst Regierung sech jo och eréischt am Oktober d'nächst Joer wäert opstellen. Zu engem Zäitpunkt also, wou riseg Erausforderungen op eis duerkommen an déi sozial an ekologesch Problemer sech verschärfen, stellt dës Regierung op Autopilot.

D'Vertieder vun der Majoritéit verweisen op Covidkris an Ukrain-Krich, a mir halen der Regierung et natierlech zegutt, datt d'Bewältegung vun deene Krise vill politesch Energie a vill budgetär Moyene kascht huet. Mir mengen awer, datt ee vun enger Regierung, déi verantwortlech ass a wëllt sinn, duerchaus ka verlaangen, datt se déi kuerzfristeg Krisebewältegung an Aklang ka bréinge mat der Léisung vu strukturelle Krisen, also méi laangzäitege Krisen, an dem Erhale vun den Zukunftsperspektive vun eiser Jugend.

Kuerzfristeg Krise si kee Grond, fir alles anescht – also laangfristeg Krisen – stoen a leien ze loossen. Émsou méi, well justement déi Krisen, déi mer elo haten, déi kuerzfristeg Krisen, notament d'Covidgestioun, eis jo éischters gewisen hunn, dass een a Krise kann handelen a kuerzfristeg kann handelen, an zweetens e Weider-wéi-bis-elo net méi méiglech ass, an datt een dofir émsou méi dréngend muss émschalten op eng aner, méi sozial a gerecht Politik.

Wéi mir scho beim État de la nation gesot hunn, feelt et der Regierung eiser Meenung no u Kreativitéit, fir nei Weeër ze goen, un Ambitioun, fir dës nei Weeër anzuschloen, an et feelt hir virun allem och u Courage, fir den Allgemengeregeessint iwwer Partikularinteressen durchzusetzen. An dat zitt sech eiser Meenung no wéi e roude Fue dem duerch dës Budget.

Här President, schonn an normalen Zäite sinn dës Zuelen, déi am Budgetsprojett stinn, mat Virsicht ze genéissen, schonn aleng dowéinst, well de Finanzministère generell esou eng Berufskrankheet huet, fir d'Recetten ze ënnerschätzen an d'Depensen ze iwwerschätzen.

Mee bei der aktueller, ganz labiller ekonomescher Situatioun sinn d'Onsécherheeten natierlech nach eng Kéier vill méi grouss. Wéi geet et mat der Konjunktur weider? Wéi mat der Beschäftegung? A wéi mat der Inflatioun op de Finanzmäert?

Et ass nach ganz onsécher, wéi mer dëst Joer wäerte finanziell ofschléissen, a wat 2023 dann natierlech vu Recetten an Depensé wäert ufalen, steet elo nach an de Stären. Deemno schéngt et och weineg sennvoll, elo op eenzelen Zuele ronderëmzereiden. Ech wäert mech also éischter op d'Finanzpolitik am Generellen hei konzentréieren.

Op alle Fall geet d'Regierung fir dëst Joer vun engem zolitten Defizit vun iwwer enger Milliard aus a fir d'nächst Joer vun engem Defizit vu ronn 2,5 Milliarden, och dat ass scho gesot ginn. Egal, wéi déi Zuele schlussendlech ausgesinn, schéngt zumindest sécher, dass d'Staatsschold weider an d'Luucht geet.

Mir hu scho méi oft gesot, datt nei Scholde fir eis kee grondsätzleche Problem sinn, soulaang se gerechtfertigt sinn. A gerechtfertigt si Scholden an eisen Ae virun allem dann, wann domadder zukunftsorientéiert Investitiounen finanzéiert ginn. Ech mengen, datt och déi jonk Generatiounen domadder averstane sinn a wieren, datt se spéider musse Scholden zrëckbezuelen, wann déi Scholden derzou gefouert hunn, datt mer zum Beispill d'Energietransitioun erfollegräich gemeeschert hunn, datt mer e flächendeckenden öffentliche Transport opgebaut hunn an datt mer de Park vun abordable öffentlichen Wunnengen verdräifacht hunn.

An dat ass fir eis de weesentleche Punkt, well déi aktuell Defiziter sinn eeben net entstanen, well mer eis Ustrengunge verstärkt hunn, fir den nächste Generatiounen e besser funktionéierend Land ze iwwerginn. Se sinn entstanen, well d'Regierung dës méi schwierig Zäite wëllt iwwerbrécken, ouni mussen d'Emverdeelung vum Räichtum an eiser Gesellschaft a Fro ze stellen. Oder anescht gesot, déi aktuell Defiziter sinn entstanen, well d'Regierung de Käschtepunkt vun der kuerzfristeger Krisebewältegung integral der Allgemengheet opgelueden huet, just fir datt d'Patronat, d'Kapital an déi iewescht Schichten net musse méi bäidroen a weider kënne Profitter maachen.

An dëser Kris goufen eng Rei komplett onnéideg Depensé gemaach, eiser Meenung no, déi deelweis och nach déi strukturell, ekologesch a sozial Problemer verstärkt hunn. Ugefaange bei der Manipuléierung vum Index natierlech an deem dowéinst néidege Steierkredit, fir déi verréckelt Indexbranche bei de Leit ze kompenséieren. Mat dem Argument, d'Entreprise kéinte keng zwou Upassunge pro Joer verkaaften, ass déi Tranche vum Juli dëst Joer op den Abrëll d'nächst Joer verréckelt ginn, mam Resultat datt mer dëst Joer just eng an d'nächst Joer viraussichtlech dräi Tranché kréien. Also genee de Contraire vun deem, wat ursprüngelech gewollt war!

Jo, „am Nachhinein ass een ëmmer méi schlau“, sot Der. Mee mir haten Iech et awer och schonn am Abrëll dëst Joer gesot. A wat huet dee Spaass kascht vun der Indexmanipuléierung? Ma eng hallef Milliard. A wien huet sech déi hallef Milliard an d'Täsch gestach? Ma d'Patronat. An net just d'Patrone vu klengen vulnerablen Betriber, dat kann ee jo nach vertrieben, mee virun allem d'Aktionäre vun de groussen Boitten. An déi hallef Milliard betrëfft och just de Käschtepunkt vum Crédit d'impôt. Derbäi kënnt jo nach en enormen Ausfall fir d'Sécurité sociale.

Och bei den Aidë fir d'Betriber hätt ee kënne méi selektiv sinn, amplatze de Krunn ëmmer méi wäit opzedréien, just fir sécherstellen, datt een déi 375 Milliounen och wierklech lassgëtt. Nee, net ze schwätze vun deene ronn 80 Milliounen, déi den Tankrabbat vu 7,5 Cent kascht huet, dee souwuel aus ekologescher wéi aus enger sozialer Perspektiv zimmlech onsennege war.

Och bei der Deckelung vun den Energiepräisser hätt ee kënne vill Suen aspieren, wann ee just de Grondbedarf gedeckelt hätt, amplatze och nach den Iwwerkonsum an d'Verschwendung ze subventionéieren. Dat wär och ekologesch vill méi sennvoll gewiescht, well een domadder en Ureiz geschafen hätt, fir Energie ze spueren. An deen hu mer elo am Moment iwwer Bord gehäit. Mëtterweil huet souguer de Thinktank IDEA vun der Chambre de Commerce déi Fuerderung iwwerholl.

An dann huet d'Regierung jo nach dem Patronat versprach, déi drëtt Indexbranche d'nächst Joer integral ze bezuelen. Zitat aus dem Accord vum September: „Dans le cas où une troisième tranche indiciaire serait appliquée au cours de l'année 2023, le Gouvernement s'engage à compenser entièrement l'impact sur les salaires des entreprises.“

D'Madam Backes sot jo, datt dat nach net kann am Budget chiffréiert ginn, well een nach net weess, ob et tatsächlech wäert néideg sinn a wéi eng Modalitéiten dat wäert unhuelen. Ech huelen awer mol un, datt d'Regierung sech scho Gedanke gemaach huet iwwer déi Modalitéiten a schonn ongeféier eng Iddi huet, wat et da kéint kaschten. Ech wär frou, wa se duerno kéint op de Stand vun deenen Iwwerleedungen agoen an ech wär och zimmlech frou ze wessen, wéi d'Regierung dat da wëllt ustellen, fir den

Entrepreneuren dee kompletten Impakt op d'Salären ze kompenséieren.

(*M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.*)

Dës riseg Depensen zugonschte vum private Secteur sinn op eng ondifferenziéiert Aart a Weis ausgeschott ginn an dofir och grondsätzlech ze hannerfroen. Well un der Duerstellung vun enger Privatwirtschaft, déi no Covid- an Energiekris virum Ofgrond steet, kann een awer nun emol wierklech Zweifel hunn.

D'CSL huet nämlech an hirem Avis eng Analys gemaach tëschent der Entwécklung vum Bruttoiwwerschoss vun den Entrepreneuren an der Entwécklung vun de Salären. Säit 2019 ass de geschafene Méiwäert ëm 30 % eropgaangen. Während där selwechter Zäit sinn d'Salären awer just ëm 26 % eropgaangen. An de Bruttoiwwerschoss vun den Entrepreneuren ass ëm 36 % geklommen. An anere Wieder: D'Entrepreneuren hunn dat déckt Stéck kritt vum Kuch an d'Salariéen dat klengt Stéck!

D'CSL erënnert och drun, datt sechs vun deenen zéng gréissten Employeuren hei am Land am Mäerz dëst Joer hiren Aktionäre bal eng hallef Milliard un Dividenden ausgeschott hunn. Dat muss ee sech mol op der Zong zergoe loossen: No zwee Joer Covid an engem Ausbruch vun engem Krich an der Ukrain hunn dës Entrepreneuren sech net geduecht, si misste mol sécherheetshalber Reserven uleeën oder investéieren! Nee, se hunn einfach emol Honnerte Milliounen un hir Aktionäre iwwerwisen. An dat, nodeems se während der Pandemie grousszügig Hëllef vun der Allgemengheet kruten an duerno nach eng Indexmanipuléierung an nach weider Aiden uewendrop kruten.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Très bien!

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | An eisen Ae waren also ganz vill Depensen am Kader vun der Krisegestioun nach laang net esou alternativlos, wéi d'Regierung dat gären duergestallt huet. Si ass jo nach emol op de Sireenegesang vum Grousspatronat eragefall an huet se ondifferenziéiert mat ville Steiergelder iwwerschott, déi elo am Budget feelen.

Par contre wäert vill aner Depensé sennvoll, zum Beispill Depensen, déi eis op e Wee vun enger gerechter an nohalteger Gesellschaft géife bréngen, oder Depensen, déi deenen ënneschte Klassen et erlabe géifen, erëm Loft ze kréien an déi de wuessenden Inegalitéite géifen entgéintwierken. Well fir déi kleng Leit si bis elo virun allem just e puer Almose verdeelt ginn, fir déi se dann och nach mussen op den Office social heesche goen.

Här President, wann een iwwer den Defizit schwätzt, dierf een awer net just d'Depensé kucken, mee och d'Recetten. De Problem ass jo net, datt et hei am Land net genuch Räichtum gëtt, de Problem ass, datt d'Regierung e groussen Deel vum geschafene Räichtum enger klenger Minoritéit iwwerléisst. Wann d'Land an enger ekonomesch schwieriger Situatioun ass, an zemoos wann e groussen Deel vun der Allgemengheet un d'Strüewele geréit, dann ass et eiser Meenung no absolutt ubruecht, datt déi iewescht Klassen eeben eng Contributioun ginn.

Mir haten dofir hei am Parlament eng exceptionnel Krisesteier gefuerdert vu 15 % op dem Akommes iwwer 150.000 Euro, Steierklasse A, an op de Benefisser iwwer 200.000 Euro vun de groussen Entrepreneuren. Esou hätt een iwwer eng Milliard un neie Recetté kënne generéieren, an déi bräichte mer haut, da bräichte mer haut net iwwer Defiziter ze schwätzen.

An dem leschte Politmonitor hu mer festgestallt, datt mat eiser Fuerderung iwwer 50 % vun de walberechtigte Mënschen am Land averstane sinn. Géif een eis

Matbiergerinnen a Matbierger ouni Walrecht matabezéien, wär dee Prozentsaz sécher nach méi héich.

Hei am Parlament si mer domadder natierlech net gehéiert ginn, jo, mir goufen esouguer aus de Reie vun der Majoritéit ausgelaaht. Dobäi wär eiser High Society sécher keng Zack aus der Kroun gefall, wa se mol eng Kéier dem Land exceptionnel eppes géif zrëckginn.

Mee déi Fuerderung vun der Krisesteier war natierlech just eng Krisemesure, déi fir ee Joer gültig wier, well u sech fuerdere mer virun allem eng strukturell Steuerreform fir méi Steiergerechtegkeet. An dat fuerdere mir scho säit Joren. Säit 2008 ass all Demande am Beräich vu méi Steiergerechtegkeet mat dem Argument verworfen ginn, et wär jo eng grouss Steuerreform an der Maach.

Ab Corona huet et du geheescht, et wäer keng Sue méi do, an elo heescht et, et wäer keng Sue méi do wéinst dem Ukrain-Krich. Resultat: D'Ongerechtegkeete lafen einfach virun. De Status quo gëtt mindestens bis 2025 oprechterhalen, zur allgemenger Freed vun deene Weénegen, déi vum Status quo profitéieren.

Déi Steiererliichterungen, déi d'Madamm Backes elo fir d'Fréijoer an Aussicht gestallt huet, passe genee an dat Bild, well dobäi geet et natierlech net ëm strukturell Verännerungen, mee just ëm den traditionelle Walkaddo virun de Legislativwahlen, wou eng Kéier mat der Strenz iwwert d'Land gefuer gëtt, fir duerno nach besser kënnen d'Demande am Beräich vu méi Steiergerechtegkeet ze verwerfen, mam Argument, dass jo elo eppes gemaach gouf.

D'Steier, mir si warscheinlech déi eenzeg heibannen, déi mengen, dass eng Steuerreform net automatesch eng Tournée générale ass, wou mer jiddwerengem am Land mat der Strenz u sech Steiererliichterunge bréngen. Mat enger Steuerreform reforméiert een eiser Meenung no d'Verdeelung vum geschafene Räichtum. An déi Verdeelung ass hei am Land déifgräifend ongerecht. Fir just ee Beispill ze ginn: Am Joer 2000 huet den Impôt sur les personnes physiques 24,7 % vun de Staatsrecetten uitgemaach a 24,1 % koume vun de Betribssteieren. Also bal d'selwecht. Am Joer 2021, also gutt 20 Joer méi spët, koume 36,5 % vun de Leit a just nach 16,4 % vun de Betriber. A laut de Previsiounen am Budgetsprojert fir 2023 soll dat Verhältnis d'nächst Joer nach eng Kéier e grouss Sprong maachen zugonschte vun den Entrepreneuren, well d'Regierung jo mat enger zimmlech spektakulärer Hausse bei de Steiere vun de Leit rechnet a mat engem Réckgang vun de Betribssteieren.

Eng Kris a feelend budgetär Mëttel si fir eis keen Argument, fir eng Steuerreform ofzesoen, mee au contraire en Argument, se justement duerchzekréien. Well wa mer d'Kapitalträger an déi vermeënd Klasse géifen anstänneg besteieren, kéinte mer notament déi ënnescht Klassen entlaaschten an och de Barème ouni Weideres indexéieren. Jo, méi nach, mir kéinten doriwwer eraus fir de Staat nei Recettë schafen, fir datt mer eeben den Zukunftserausforderunge kéinte gerecht ginn, mat deene mer konfrontéiert sinn, an zousätzlech nach derfür suergen, dass d'sozial Inegalitéiten endlech ufänken ofzehuelen, amplaz datt se déi ganzen Zäit weider zouhuelen.

Här President, ech kommen elo zu den Investitiounen, déi am Budgetsprojert fir 2023 virgesi sinn. Fir d'éischt emol wëll ech kloer soen, dass mir als Lénk frou sinn, datt et net zu enger massiver Kierzung bei den Investitiounen komm ass. Mee dat ännert natierlech net d'Tatsaach, datt déi Zuelen, mat deenen d'Regierung am Budget jongléiert, vun Investissementer, nëmme schwéier nozevollzéie sinn, wéi zum Beispill bei der Klimapolitik.

D'CSL huet sech an hirem Avis d'Méi gemaach, déi verschidden Ausgaben am Budget fir d'Ëmsetzung vum nationalen Energie- a Klimaplang opzeschlëssen. Als Erënnung: Dëse Plang beinhalt d'Strategie vun der Regierung, fir den Zäregasausstouss bis 2030 ëm 55 % ze reduzéieren. Dobäi stellt sech eraus, dass déi 2,3 Milliarden Euro, déi d'Regierung hei annonciéiert, am Budget selwer guer net opzefanne sinn an och net an den Ausgabe vum Ëmwelt- a Klimafong. Den Haaptproblem hei ass net eng technesch Lacune bei der Opstellung vum Budget, mee éischter, dass et sech ëm en Etiketteschwindel beziéungsweise Greenwashing handelt.

Grouss Zuele mat groussen Ziler am Klimaschutz ukënnegen ass gutt, nach besser ass et awer, wann dann och dat drastéicht, wat drop steet an déi richteg Mesuren dann och finanzéiert an ëmgesat ginn.

Mir gesinn hei direkt e puer Problemer: Deen iwwergroussen Deel vum dem Budget fir d'Dekarboniséierung entfält op de Finanzement vun den CFL, dem RGTR-Reseau, dem Tram an de regionale Busser vum TICE an den AVL. Dat si wichteg a sënnavoll Ausgaben, mee déi stellen awer, ronn gerechent, 93 % vum gesamten Effort bei der Dekarboniséierung am Budget selwer duer. Dobäi handelt et sech zum groussen Deel ëm lafend Ausgaben an net ëm Investitiounen an den Ausbau vum ëffentlechen Transport an de Klimaschutz. Ee Beispill: Schoulbusser fir d'Schüler gouf et och scho viru 40, 50 Joer. Deemools koum keen op d'Iddi, dass dat Klimaschutz wier oder als Klimaschutz ze bezeichne wier, mee als ëffentleche Service, deen do ass, fir dass all Kand sécher an d'Schoul kënnt. Hei am Budget ass dat awer elo eng Ausgab am Beräich vu Klima an Energie. Firwat ass dat esou? Hei ginn einfach ganz kllassesch budgetär Ausgaben ëmgedeit, fir de Leit virzegaukeln, dass et Klimaschutz ass.

Donieft muss een d'Ausgabe fir Klimaschutz am Verhältnis kucken mat den Antiklimaausgaben, also mat deem, wat weider direkt an indirekt a fossill Energie fléisst. Ugefaange beim Staat, deen no un der hallwer Milliard an de Subventionnement vu Sprit a Gas investéiert, ouni iergendwellech sozial oder ekologesch Iwwerleeungen dobäi un den Dag ze leeën.

De Bau vun Ëmgeungsstroossen a Vergréisserunge vun Autobunne geet och monter weider. A schlisslech gëtt et och deelweis schiedlech Investitiounen vun Entrepreneuren, déi d'Staatsausgaben am Klimaschutz souwiso staark verblatzen dinn.

Weider fält op, dass de Premierminister am Oktober hei zwar grouss Annoncé gemaach huet, fir an der Fotovoltaik virunzecommen an och bei der Renovatioun vu Wunnengen, mee dovunner awer och näischt am Budget virgesinn ass. Kloer: Net alles ass direkt ëmzesetzen, mee hei steet effektiv guer näischt dran.

Am Klima- an Energiefonds deit och absolut näischt op e Ruck am Klimaschutz hin. Bis 2026 wäerten tendenziell zwee Drëttel vun den Ausgaben am Fong an d'Ausland fléissen. Just een Drëttel sinn national Mesuren. Den Haaptausgabeposte bleift hei d'Elektromobilitéit, op deen eleng 50 % vum Budget fir national Mesuren entfalen.

D'erneierbar Energie ginn hei zwar den zweetgréissten Posten, mee ee Blëck zrëck weist, dass souguer déi kleng Montanten, déi bis elo virgesi waren, ni méi wéi zur Hallschent genotzt gi sinn. D'Grënn dofir leien net am Budget, mee bei der Fotovoltaik – zum Beispill bei de schwéierfälligen Autorisationsprozeduren, de Bauteregulementer vun de Gemengen, der Gréisst vum Invest, dee vill Stéit ofschreckt, dem net méi besonnesch interessanten Aspeisetarif, de potenzielle Raccordementskäschten an net zulescht och dem Manktum un Handwerker an Handwerkerinnen, déi dat och montéiere kënnen.

Fir eis weist dat Beispill, dass Usproch a Realitéit am Klimaschutz wäit auserneeelen an dass d'Regierung et sech et ze einfach mécht mat deenen Annoncen. Grouss Neierunge ginn ugekënnegt, grouss Beträg gi publizéiert, mee dat Ganzt geréit direkt un d'Wackelen, wann een an den Detail kucke geet. Et ass wéi bei enger Ënn: Wat ee méi Schichte vun der Schuel erföhelt, wat et méi sténkt oder wat manner iwwreg bleift.

(Interruption)

An dann zum Logement. De Logement ass de Problem Nummer eent hei am Land, wéi schon esou oft gesot gouf. Et ass déi éischt Suerg vun de Biergerinnen a Bierger an och déi éischt Ursaach vun der Armutsproblematik an den Inegalitéiten. Ganz vill politesch Problemer hängen direkt oder indirekt mat der katastrophaler Situatioun um Wunnengsmaart zesummen.

Et kéint een also unhuelen, datt d'Regierung bei dem Logement de budgetären Hummer eraushëlt, fir do richteg Neel mat Käpp ze maachen, zemoools wann een am Budget liest, entre guillemets: „Le logement reste une priorité absolue pour le Gouvernement.“ Mee: guer näischt oder bal näischt! D'Regierung léisst sech déi absolutt Prioritéit grad emol 282 Milliounen Euro kaschte fir 2023. Dat ass vill manner wéi dat, wat mer d'nächst Joer als Militärdépenses zum Beispill wäerten ausginn, oder d'Hallschent vun deem, wat d'Indexmanipuléierung kascht huet.

An deene véier Joer vun 2020 bis 2023 ass de Budget vum Logementsministère ëm grad 46 Milliounen eropgaangen. Méi lues wéi d'Recetten, soudatt de Budget vum Logementsministère haut just nach 1,08 % vum Staatsbudget ausmécht. Och dat schwätzt Bänn.

D'Regierung schéngt och all Joer op en Neits déi selwecht Feelaschätzungen a puncto Investitiounen ze maachen. D'Ausgabe vum Fonds spécial sollen 2023 spronghaft eropgoen. Dat ass jo gutt, mee dee Sprong war och scho fir 2022 ageplangt, mee huet net stattfonnt. Dee Sprong war och scho fir 2021 ageplangt, an huet och net stattfonnt. Déi grouss Offensiv léisst also ëmmer op sech waarden.

Insgesamt ass et och schwéier nozevollzéien, wéi mat gutt 200 Milliounen Euro Investissementer am Joer d'Pendel a Richtung vu méi Bezuelbarkeet um Immobiliemarché soll ëmgeschloe ginn. Dëst ass en plus elo nach méi eng drénglech Noutwendegkeet, säit de Logementsminister mat der Loyerreform decidéiert huet, dass wunne fir Locataires um Privatmarché nach méi deier soll ginn.

Elo steet d'Regierung: „Et huet kee Wäert, méi Suen anzeplangen, well mir kréie souwiso net méi gebaut.“ Mee da muss d'Regierung d'Viraussetzung schafen, also sech d'Mëttel ginn, fir méi kënnen ze bauen, zum Beispill mat der Kreatioun vun enger ëffentlecher Baufirma, sou wéi mir dat scho säit Jore fuerderen, fir net méi vun de privaten Entrepreneuren ofhängeg ze sinn, déi just hiren eegene Benefiss u sech zerwéieren.

D'Zukunft vun eiser Jugend steet oder fält mat der Wunnengspolitik vun haut, net mat där an 20 Joer! Et ass haut, wou mer musse massiv an den ëffentleche Wunnengsbau investéieren, amplaz weiderhin der Illusioun nozelafen, datt de fräie Marché dat iergendwann eng Kéier géif hikiréien.

A well ech dat schon ugeschwat hunn, nach e puer Wieder zum Militärbudget. Mir fannen déi Projektion absolut dramatesch, déi d'Regierung mécht, fir de Militärbudget an den nächste Jore radikal ze erhéien. Och dee kriminelle Krich vum russesche Regime géint d'Ukrain rechtfertegt esou eng massiv Opreschtung an eisen Aen net. Ech erënnere drun,

datt d'NATO elo scho 25-mol méi fir Waffen ausgëtt wéi Russland an datt mer och net méi Sécherheet kréien, wann d'NATO herno 35-mol méi Budget ausgëtt fir Militär wéi elo Russland.

Méi Waffe maachen d'Welt net méi sécher an eisen Aen. Wat d'Welt méi sécher mécht, sinn Investitiounen an d'Aarmutbekämpfung, an d'international Kooperatioun an de Klimaschutz.

Här President, an der Santé gesäit een an dësem Budget wuel vereenzelt Akzenter, déi an déi gutt Richtung ginn. Verschidden Aspekter vun nationale Services ginn unerkannt a gewäertschätzt. Positiv zum Beispill ass, dass d'Garden an d'Astreiten am Budget virgesi sinn. Positiv ass, dass d'Ministesch eng Entscheidung geholl huet. Et muss ee jo soen, dass d'Politik och emol do ass, fir Entscheidungen ze huelen, an net ëmmer muss dat jiddwerengem gefalen, mee dass d'Allgemengwuel u sech do driwwer steet.

Bei der Affär Potaschbiere awer war dat ganz anescht ersaangen. Do huet d'Ministesch dem Drock noginn an eng Eegeninitiative géint hiren eegene Willen a géint d'Gesetz am Nachhinein legitiméiert. An déi gëtt elo och am Budget belount.

Mee allgemeng gesi mir dann och net wierklech am Budget, wéi d'Gesondheitsberuffer dann endlech solle valoriséiert ginn a promovéiert ginn. Mir hu schonn e puermol nogefrot a mir kréien allkéiers gesot, datt et eng Initiative säit dem Summer gëtt. Ëm wat et sech do handelt, wësse mer nach ëmmer net richteg. A mer wäert ganz frou, wann d'Regierung eis géif méi dozou soen. Well Campagné gesi mer fir d'Police, Campagné gesi mer fir d'Arméi, mee bis elo nach keng fir d'Gesondheitsberuffer.

Mir moossen, wéi Der wësst, d'Regierung un hiren Doten, virun allem vis-à-vis vun deene Schwaachen, deene Aarmen an deenen, déi keng Stëmm a keng Lobby hunn. An deem Sënn ass fir eis den Accès zur Gesondheet, a besonnesch d'Couverture universelle de soins de santé eng Prioritéit. D'CUSS ass d'lescht Joer agefouert ginn, an dat ass gutt a wichteg, mee wéi Der wësst, ass et just e Pilotprojet. A wie Pilotprojet seet, dee freet direkt: Wat kënnt dann duerno? De Budget 2023 seet awer net vill doriwwer eraus, well et keng nennenswäert Augmentatioun beim Budget gëtt. Mir wëssen, dass d'CUSS soll evaluéiert ginn, mir wëssen awer net, wéini an ob eng gesetzlech Basis kënnt.

Wann een awer haut weess, dass am Moment 112 Dossiere vun der CUSS profitéieren, awer de Besoin um Terrain op 3.000 bis 5.000 Leit evaluéiert gëtt, da gesäit een, dass nach ganz vill Spott do ass. An dofir geet e Pilotprojet einfach net duer! D'Regierung muss d'Ambitioun an de Wille weisen, fir op dësem existenziell wichtigen Dossier ze schaffen an nach virun de Walen – wannechgelift! – Resultater liwweren.

Och an der Immigratioun an am Asyl steet d'Stärkung an d'Emanzipatioun vun de Mënschen net am Vierdergrond. Et stellt ee schnell fest, dass den Akzent op Sécherheetsbedenke läit. Dat spigelt och de Budget erëm. De Budget zum Beispill vum Centre de rétention geet duerch den Ausbau erop, ëm 400.000 Euro.

Méi wéi 3 Milliounen Euro si virgesi fir de Gardienage an der SHUK – an dat ass de Gros vum Budget do. An de Budget da vum Gardienage an de Flüchtlingsfoyere geet iwwer 20 Milliounen erop: op 50 Milliounen Euro. Dat muss ee sech emol op der Zong zergoe loossen.

Et gesäit ee gutt, wat ech virdru scho gesot hunn: D'Regierung geréiert d'Flüchtlingen. Si gëtt zum

Verwalter. Et ass kee Projet erauszuliesen, vu wéi d'Regierung dës Mënsche wierklech accueilliéiert, se mat eran an d'Gesellschaft hält. Et liest ee weening Effort, wéi mer dës vulnerabele Mënsche begéinen a wéi mer se wëlle stäerken.

Am Géigendeel: Mir kennen all de Fall vun der ONG Passerell, déi Flüchtlingen iwwer hir Rechter informéiert a stäerkt. Si haten dës Joer alertéiert, dass se net méi genuch finanziell Moyenen hätten. Entretemps hu se missen zwee Leit entloossen. D'Regierung hätt kënne de Choix treffen, dës ONG finanziell ze ënnerstëtzen, mee si huet et net gemaach. Hir Demande war manner wéi 100.000 Euro – se louch ëm déi 70.000 Euro, mengen ech. Och dat ass e politesche Choix, dës Initiativ net ze ënnerstëtzen, obwuel déi an enger Nisch geschafft hunn.

Donieft liest den Integrationsbudget am Familljeminstère sech wéi en aarme Pätter. 7 Milliounen sinn am Ganze fir Integrationsefforte virgesinn – an dovunner fir konkret Projeten, wéi de Parcours d'intégration accompagné an de Contrat d'accueil et d'intégration, knapp 1,5 Milliounen. An deem Montant ass identesch bliwwen an deene leschte Joren. Och do ass kee Willen a Siicht, fir d'Efforten ze verstärken a Richtung Integratioun.

Mir stelle fest, dass déi Schwaach a marginaliséiert Mënsche vun dëser Regierung net gestärkt ginn. Et gëtt keng Politik vu wat ee „Stärkung“ oder „Empowerment“ nennt. Si kréien Almosen, Bongen an eventuell Kaddoen. Mee dat gëtt hinnen net déi Startchancen, fir hiert Liewen an de Grapp ze huelen an eppes opzebauen.

Här President, de Lëtzebuerger sozioekonomesche Modell stéisst ëmmer méi u seng Grenzen. En ass weeder wirtschaftlech, nach sozial, a scho guer net ekologesch nohalteg. Dat weess heibanne jiddweren, an trotzdem maache mer weider esou, wéi wa mer näischt géife gesinn, näischt géife wëssen. Esou ewéi e Vëlosfuere, deen ouni Bremsen de Bierg erof fiert a sech stänneg seet: „Bis heihinner geet alles gutt.“

D'Regierung ass blockéiert an engem almoudeschen Denken, dat doranner besteet, politesch Problemer eenzeg an eleng mat ëmmer méi Wirtschaftswuesstem ze léisen. Einfach d'Kompetitivitéit vun de Betriber weider pushen an alles gëtt gutt – sou wéi mer dat an deene leschte 40 Joren gemaach hunn a sou wéi wann dat net och Deel vum Problem wier.

Dat ass awer an eisen Aen eng Flucht no vir an eng Sakgaass. Ekonomesch ass et eng Flucht no vir an eng Sakgaass, well mer elo schonn de ganzen Aarbechtsmaart vun der Groussregioun ofgegrast hunn, a sozial, well ëmmer manner Leit vun dësem Modell profitéieren, an ekologesch, well mer ëmmer méi Ressourcen an Usproch huelen, déi eis net zoustinn.

Wat vill Leit frustréiert, an zemoos Jonker, mee och eis, ass, datt d'Politik, déi politesch Verantwortlech, zwar iwwer den Eescht vun der Lag schwätzen, mee duerno keng Moosnamen ergräifen, déi op der Héicht vun den Enjeue sinn. E puer sozial Aiden a gréng Subventiounen si keng Zukunftspolitik, mee politesche Stëllstand.

Virun allem am Logement a beim Klimawandel ass et 10 op 12! Mir müssen eis Gesellschaft nei opstellen, déi Aart a Weis iwwerdenken, wéi mer produzéieren, konsuméieren a wéi mer mateneen ëmginn. Mir brauchen nei politesch Konzepten an de Courage, Changementer anzeleeden. Net muer an net iwwermuer, mee haut! Dës Budget mécht dat leider net an dofir wäerte mir en net matstëmmen.

Merci fir d'Nolauschteren.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och der Madamm Oberweis. An de leschte Riedner an deem éischten Tour ass den Här Sven Clement fir d'Piraten.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Madamm Finanzministesch ass op dëser Plaz de Moien op d'Zuelen aus dem Politmonitor agangen, fir eis momentan Situatioun an e Kader ze setzen. Erlaabt mer also als Éischt, dat selwecht ze maachen, well mir liese se e bëssen anescht oder vläicht och aner Zuelen eraus.

37 % vun de Leit schätzen hir finanziell Situatioun haut méi schlecht a wéi nach am Mee. Dat ass méi wéi all Drëtten. 8 %, also bal all Zéngten, soe souguer, datt hir Situatioun sech däitlech verschlechtert hätt an deene leschte sechs Méint. Mee wat beeindruckend ass: 59 % hu finanziell Ängschen! An och hei ass den Taux an deene leschte sechs Méint geklommen.

Ech mengen, dat sinn Zuelen, déi mer eis sollten zu Häerz huelen, wa mer iwwer d'Situatioun hei am Land schwätzen. Dat sinn Zuelen, déi dës Budget a säi Kader setzen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, dës ass also elo schonns déi fënneft Budgetried, déi mir Piraten hei an der Chamber halen dierfen. Och dës Joer soen ech als Alleréischte dem Rapportier Merci fir säin ausféierleche Rapport. Et ass sécherlech immens vill Aarbecht. An aleng schonn déi schier Unzuel un Entrevuen, déi en hat, fir de Rapport ze presentéieren, weist, datt e sech dat net einfach gemaach huet.

Et sinn awer elo fënnef Joer, an deene mir Piraten vill Wësse gewonnen hunn, fënnef Joer awer och, an deenen de Budget vill gewuess ass. 2018 ware mer bei 17 Milliarde Staatsbudget. Fir 2023 si 26 Milliarde virgesinn. Dat si bal 50 % Croissance a fënnef Joer.

Wéi ass dës Vergrësserung vum Staat ënnert de Regierungse Bëtzel 1 an 2 de Leit dobaussen also zeguttkomm? Ass et de Leit wierklech gutt ergaangen, wéi et dem Staat gutt gaangen ass? Verschiddene Leit ass et gutt gaangen, jo, mee vill Leit stoussen all Mount ëmmer méi un hir Grenzen an d'Schier tëscht aarm a räich geet ëmmer méi wäit auserneen.

Et kann een haut schwéier fiabel Prognose fir d'Joer 2023 maachen, well wéi wäert et herno wierklech ëm eise Chômage, eise PIB, d'Inflatioun an, jo, och eis Energieversuergung stoen? Et gëllt, virsichteg ze sinn a gläichzäitig déi steigend Aarmut zu Lëtzebuerg ze bekämpfen.

Dës sollt e Krisenbudget sinn, mee deem Usproch gëtt en net gerecht. Mir maachen hei einfach keng cibléiert Politik! Zum Beispill duerch deene net cibléierte Gaspräisdeckel, vun deem een an enger Villa genausou profitéiert wéi een an engem Cafészméier. Esou ass et mat anere Mesuren, op déi ech elo hei an deenen nächsten 20 Minutte wäert ze schwätze kommen, well et gëtt héich Zäit fir eng méi cibléiert Politik!

Och mir Piraten widderhuele schonn zanter 2018, datt een dach hätt sollen, wéi et dem Land gutt gung, en Appel fir den Dusch op d'Säit leeën. Dat ass awer net geschitt! Dofir huet sech säit 2017 eis Dette nominal verduebelt. Ech erënnere drun: De Staatsbudget huet sech just ëm 50 % erhéicht – d'Dette huet sech nominal verduebelt. D'Pro-Kapp-Verschuldung ass, inflatiounsberengengt gekuckt, an deene leschte fënnef Joer dann ëm 49 % op ronn 25.200 Euro pro Persoun geklommen.

Duerch de Covid an elo och nach d'Energiekris kann eis relativ Verschuldung zum PIB, déi jo soss ëmmer

sou gär genannt gött, och nach ganz séier klammen, aleng duerch de Fakt, datt de PIB vläicht net esou séier wiisst, wéi ee sech dat erhofft hätt. An dat hu mer ëmmer gemengt, wa mer vun eise Scholdentaux geschwat hunn. Dee relative Scholdentaux ass net deen, deen een absolutt kucke muss, well deen ass immens ofhängeg dovunner, wéi et der Gesamtkonomie geet, par konter d'absolutt Zuele schwätzen och eng Geschicht fir sech.

Mir sinn och net averstane mat deene Prioritéiten, déi d'Regierung mam Pluriannuel setzt. De Budget fir Space-Projekte soll an deenen nächste véier Joer ëm 88 % klammen. De Budget fir d'Santé nëmmen ëm 30 %. Dobäi misst jo awer jidderengem spéitstens zanter Covid-19 kloer sinn, datt mer ganz vill opzehuelen hunn – grad an eise Gesundheetsberäich!

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, esou wéi ech elo d'Zuele presentéieren, mécht d'Regierung et natierlech net. D'Regierung schwätzt zum Beispill net dovunner, datt Gelder, déi all Joer sollten an d'staatlech Fongen, wéi zum Beispill de Klimafong, goen, nëmmen um Pabeier all Joer iwwerwise ginn. Wat vill Leit nämlech net wëssen: Déi Sue leien net op engem Kont, mee se sinn eng implizitt Schold, déi de Staat vis-à-vis vun deene Fongen huet. Wann een d'Sue wierklech wéilt mobiliséieren, fir zum Beispill de Bau vu Solaranlage mam Klimafong ze fuerderen, misst een dës Suen dann awer erëm aus de Liquiditéiten fannen oder, wa se net do sinn, léine goen.

Mat dësem Budgetgesetz gött d'Regierung sech dann och, wa mer beim Léine sinn, eng zousätzlech Marge de manoeuvre vu 6 Milliarden zousätzlecher Schold bis 2024. Mir Piraten sinn der Meenung, datt d'Regierung hei sollt dës Sue bei der Chamber froen, wann et esou wéi ass. Mir stellen hei net gäre Blankoschecken aus.

Mir Piraten gleewen och net un déi 5,3 Milliarden TVA-Recetté fir 2023. Et steet eng Rezessioun virun der Dier. De Konsum wäert méiglecherweis erofgoen. Mir wëssen nach net wéi vill a fir wéi laang, mee mir fannen et farlësseg, hei mat engem Plus u Recetten ze rechnen, als hätte mer keng Rezessioun en vue. Mir hätten eis eng méi virsiichteg Approche gewünscht.

Dëse Budget bitt dann och keng Erklärungen op kuerz- a laangfristeg Suergen, déi mir als Verantwortlech sollten ugoen. Eng dovunner ass a bleift de Pensiounsfont an d'Keese vun der Krankeversécherung. Der CNS ginn d'Suen aus, gradewéi och der Pensiounskeess.

Ech weess, dass dat heibanne kee ganz populäert Thema ass, an och net jidderene heibanne perséinlech nach betreffe wäert, mee gradesou e grouse jéngerer Deel vun eiser Gesellschaft ass vun där heiter Problematik betrafft. A mir fannen et net fair, datt mer d'Problemer op déi Jonk verlagere. Ech hoffen, datt eng nächst Regierung hei méi Courage wäert weisen a sech dem luesen Ausbludde vun eise Keesen unhëlt.

Kuerzfristeg mécht eis Piraten déi méiglech drëtt Indexbranche am Hierscht/Wanter d'nächst Joer natierlech och Suergen. An als Statec kann et gutt sinn, datt de Staat hei muss den Index fir d'Betribler bis zu véier Méint laang iwwerhuelen. Esou huet d'Regierung et festgehalten am Tripartite-Accord. An dat wär en enorme Käschtefacteur fir d'Staatskeesen.

D'Madamm Ministesch huet de Moien nach eng Kéier erkläert, firwat se déi net budgetiséiert huet, mee mir soen et nach ëmmer: Mir hätten eis u sech gewünscht, datt d'Betribler geziilt gehollef géife kréien. Nämlech: Déi Betribler, déi Problemer hunn, d'Indextranchen ze stemmen, déi sollte prezis gehollef

kréien! Mee eise Staat sollt hei net schonn erëm mat der Géisskan all Betrib am Land indiscriminé hëllefen.

An onsécheren Zäite gëllt et, déi Schwächsten ofzesécheren, an net d'Tresorerie vum Staat ausbludde ze loossen. Mir Piraten sinn net d'accord, datt de Staat dës zousätzlech Indextranche komplett iwwerhëlt, och fir Betribler, déi Dividende kënnen ausschëdden.

Zum Thema vun der Presentatioun vum Budget dann nach eng lescht Remark. Nom Dossier SuperDrecksKëscht misst der Regierung u sech méi wéi jee kloer sinn, wéini ee Projeten duerch eng Loi spéciale hei an der Chamber stëmme muss loossen. De Gesundheetsministère – do si mer erëm bei der Santé – hat awer gemengt, e kéint Geld, dat ab nächstem Joer soll genotzt ginn, fir d'Permanencé vun den Dokteren ze bezuelen, einfach esou nach am Budgetgesetz mat duerchmogelen.

Dëst ass e Feeler, deen engem Ministère net méi dierf geschéien – no der Affär SuperDrecksKëscht. Dat ass e Feeler, deen Zäit kascht. Zäit, déi am Gesundheetssektor wierklech net méi do ass, wann ee bedenkt, datt d'Ettelbrécker Klinik riskéiert, Enn Mäerz ouni Kardiologen dozestoen.

Mir fuerderen d'Gesundheetsministesch dofir op, séier en neie Projet ze deposéieren, deen d'Krittäre vun der Loi spéciale erfüllt. Hei gëllt et, net nach weider Zäit ze verléieren, fir esou d'Klinicken ofzesécheren, fir datt net nach weider Dokteren hire Kittel un den Nol hänken.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir hatten d'lescht Joer während der Budgetsdebatt eng Motioun agereecht, fir e Fonds de calamités anzesetzen. Dat ass eng Fuerderung, déi vun der Fondation IDEA an och der Cour des comptes ënnerstëtzt gött. Lëtzebuerg ënnerstëtzt jo och op internationalem Niveau d'Opstelle vun esou engem Fong, fir anere Länner ze hëllefen, déi ënnert de Konsequenze vum Klimawandel leiden.

Eis Motioun deemools: ofgeleent! Mir hoffen dann, datt d'Motioun – déi mer de leschte Mount hei op en Neits agereecht hunn an déi et zwëschenzäitlech dann tatsächlech gepackt huet, fir bis an eng Kommissioun weiderverwisen ze ginn – dann och an där Kommissioun wäert behandelt ginn a spéider da kann ugeholl ginn, fir datt mer den Opbau vum Katastrophefong kënnen ee Joer méi spéit dann ufänken.

Zréck da bei d'Tripartite-Mesuren, déi e groussen Impakt op eise Budget hunn. Ganz vir, do ass natierlech de Gaspräisdeckel. Et si Sensibiliséierungscampagnen, fir Energie ze spueren, lancéiert ginn. Kuerz drop koum dunn den Tripartite-Accord 2.0 an den allgemenge Gaspräisdeckel, vun deem all Haus, egal wéi grouss oder kleng, profitéiere kann.

Mir gesinn dës Géisskanepolitik nach ëmmer net an. Mir gesi se als Feeler, well se an eisen Aen net sozial selektiv ass. Et hëlleft net dem Schwächsten an dësen onsécheren Zäiten, et animéiert och net zum Spueren, wat awer nach ëmmer dréngend néideg ass, well dee richteg Wanter elo eréischt ufänkt. Hei misst d'Regierung eiser Meenung no also aner Weeër fannen, fir d'Leit elo nach zum Spueren ze motivéieren.

D'Regierung huet mam Gaspräisdeckel, wéi en aktuell steet, Gelder verbrannt, déi een hätt kënnen notzen, fir an dës Krisenzäiten déi Schwächsten ofzesécheren. Do schwätze mir dann och vu 77 Milliounen fir en Tankrabatt, géint dee mir Piraten vun Ufank u waren. Mir haben eis agesat fir ee Klimabonus no CO₂-Verbrauch respektiv een Energiegeld bis zu engem gewëssenen Akommes. Mee d'Regierung huet d'fossil Energië subventionéiert.

D'Regierung huet och selwer de Moment verpasst, fir d'staatlech Gebaier méi klimafreundlech ze maachen. Am Budget vum Educationministère si fir d'nächst Joer 37,4 Milliounen fir Hëtzes a Waasser virgesinn. 2022 ware mer nach bei 7,7 Milliounen. Dat ass e Plus vu ronn 480 %, léif Kolleeginnen a Kolleegen! Zanter 2016 sinn 2.250 Wunnunitéiten vum Fonds du logement an der SNHBM gebaut ginn. Dovunner sinn 52,9 % mat Gasheizungen ekipéiert ginn. Zurzäit gi ronn 290 Gebaier mat Mazout gehézt; datt sinn nach weider 16 % vun de Gebaier vum Staat.

De Staat huet et hei also kloer verpasst, eng Virreiderroll anzehuelen. An de Präis, dee bezele mir elo all. Well doduerch, datt mer elo Milliounen un Zousazkäschte weinst Gas a Mazout hunn, kënnen dës Gelder net op anere Plazen agesat ginn. Dat zousätzlecht Geld, dat een elo beim Hëtze vun eisen administrative Gebaier notzt, hätt ee gutt kënnen a weider Hëllefe fir d'Leit an d'Betribler, fir datt och si sech kënnen op méi erneierbar Energien ëmstellen, investéieren.

An do si mer dann och bei mengem nächste Punkt. Am Budget ass keng Spuer vum Premier senger Annonce während dem État de la nation. De Budgetsrapporter hat dës Projet och en Dënschdeg opgegraff, datt de Staat géif ufänken, op den Diecher vun de Leit méi PV-Anlagen ze bauen. Mir Piraten begrëssen déi Iddi voll a ganz, hate mer se dach schonn 2020 presentéiert. Mee och mir sinn eis bewosst, datt esou Moosname vill Sue kaschten. Et ass awer keng Spuer dovunner am Budget 2023, an och net am Pluriannuel bis 2026.

Waren dat also nëmmen eidel Wieder a Versprieche, déi duerch vill Widerhuelung op eemol wouer solle ginn? Well wat kascht der Regierung hire PV-Plang? Bis wéini soll e kommen? Majo, léif Kolleeginnen a Kolleegen, all dat si Froen, déi net nëmmen mir als Oppositioun eis stellen, mee déi och zum Beispill vun enger Chambre de Commerce opgeworf ginn. Ech géif mer vun der Finanzministesch oder dem Premier dozou Opklärung wënschen. Well 2023 kann dee Plang jo schonn emol net méi ulafen, well einfach kee Budgetposte virgesinn ass. Also ass et no de Walen oder vläicht aux calendes grecques.

Wéi gesot, mir si fir esou en Ausbau vu Solaranlagen, mee et muss een awer och kloer als Regierung soen, wat ee sech virstellt, an net am État de la nation einfach Iddien an de Raum geheien an hoffen, datt keen den Text herno um Pabeier sicht.

Woumat mir Piraten net averstane sinn am Budget, ass dann och, datt d'Biodreiftstoffe vun der CO₂-Steier sollen ausgeholl ginn an datt d'Geld fir Pellets-hëllefe soll aus dem Klimafong kommen. D'Virstellung vum Bioethanol ass méi wéi contestéiert, well ee fir d'Hierstellung Planze wéi Raps, Soja oder och Palmueleg a grouse Menge brauch. Et dauert, laut Äntwert vum Energieminister op eng vun eise QPen, nach bis 2030, bis den Undeel u Palmueleg op 0 % am Biodreiftstoff erogesat gött. Dat war iwwerregens d'parlamentaresch Fro 3593, falls een dat wéilt noliesen.

Mir fannen, et ass 2023 also definitiv net den Zäitpunkt, och nach d'Dreiftstoffe mat Palmueleg vun der CO₂-Steier auszehuelen. Dat ass Greenwashing an och e bëssen hypokritesch, wann d'Regierung op där enger Säit sech, zu Recht, géint eng Taxonomie vu Gas an Atom stellt, an op där anerer Säit d'Biodreiftstoffe mat Palmueleg subventionéiert.

Här President, alles an allem kann ee beim Thema Ëmwelt an Energie soen, datt mer zu Lëtzebuerg bei Wäitem net genuch maachen. Mir wäerten dann och zäitno un d'Grenze vun eiser Subventionspolitik stoussen. Mat Subventionen eleng komme mer beim nohaltege Bauen oder der Fotovoltaik

geschwënn net méi weider. Et feelt Main d'oeuvre. Et feelt Invest vun de Leit, fir d'Haiser ëmzestellen an/oder Fotovoltaik ze installéieren.

Dofir muss d'Handwierk gestärkt ginn. Dofir mussen Projekte wéi de Fotovoltaikausbau ëmgascht ginn. Et gëllt hei also, net nëmmen un der Subventionsschrauf ze dréien, fir eis Klimaziler ze erreechen, et gëllt, d'Energietransitioun als Groussst a Ganzst an alle Ministèren no vir ze dreien! Eppes, wat bei deem Budget kloer feelt. Ech erënneren: 480 % Croissance fir Hëtzes a Waasser beim Educatiounsministère.

Vun engem Punkt, wou mir Piraten eis also vill méi erwaart hätten, da bei en Theema dat d'Lëtzebuerger am Moment beschäftegt wéi keen anert. Och do kéint ech elo d'Zuelen aus dem Pölmönitor zitieren. Dir denkt Iech et all: Et ass de Logement.

Beim Theema Logement kann ee soen, datt d'Regierung hei erëm e puer Mesurë virstellt, deenen hir Effekter mir awer eréischt a Jore respektiv Joerzénge gesinn. Respektiv wou mer elo scho wëssen, datt et net duergeet, fir d'Logementskris ze stoppen.

Mir gesinn dës weider Verännerung vum Amortissement accélééré zum Beispill, deen elo just nach zweemol am Liewe soll gräifen, als eng ganz interessant Iddi, mee an eisen Ae misst den Amortissement accélééré esou genotzt ginn, datt d'Gesellschaft am Ganzen eppes dovunner huet, an net nëmmen den Individuum. Ëmmerhi kascht dës Steierentlaaschtung de Staat alljoers vill Geld. Fir eis muss dësen Outil dofir gräifen, virun allem, fir energieetesche Renovatiounen ze finanzéieren, well jidderee vun eis profitéiert vum agespuerten CO₂.

Mir haten hei am Oktober zwou Motiounen deposéiert: eng Kéier, fir den Undeel un Zënse ze verduebelen, déi ee bei sengem Prêt fir säin eegent Doheem kann ofsetzen; eng Kéier, fir de Locataire steierlech Entlaaschtungen zoukommen ze loosse. Béid Motiounen goufen ofgeleent. Mir kënnen net risquéieren, datt ee säin Doheem verléiert, well een duerch déi nei Zënseblaaschtunge säi Prêt net méi ka bezuelen. Dat wier e Versoe vun eiser Logementspolitik.

A wa mer da scho bei den Entlaaschtungen fir eis Contribuable, also fir all eis Biergerinnen a Bierger, sinn, da misst ee sech och eng Kéier d'Fro stellen, ob déi Plaffongen, déi mer iwwerall ageschriwwen hunn – fir Assurancen ofzesetzen, fir Pensiounspläng ofzesetzen –, net och mat der Zäit misste goen an zu engem Deel missten un d'Inflatioun ugepasst ginn. Well d'Inflatioun an d'Zënslaascht klamme virun, och wann d'Regierung bis elo näischt dergéint mécht.

Déi 14 Milliounen, déi de Staat all Joer u Subvention loyer als Hëllef gëtt, ginn net duer! Déi 20 Milliounen aus dem Fong, fir Terrainen ze kafen, fir 2023 ginn net duer! Dat wieren an der Stad bei engem Präis, dee méttlerweil bei d'hallef Millioun pro Ar schon heiansdo geet, wärend dat nach 40 Ar – soe mer, et ass och nach d'Hallschent: Da sinn et 80 Ar. Mir wëssen alleguer, wat d'Densitéit sinn, déi an de PAGe virgesi sinn. Domadder baue mer dann e puer, zwou, dräi Dose Wunniteiten, wann et gutt geet. A mir hunn 20 Milliounen virgesinn. Dat geet net duer!

Et ass och guer net ersichtlech, wat mat deem ganze Bauland gemaach gëtt, dat haut schon an der effentlecher Hand ass. Wéi vill Wunnenge goufen an deene leschte Jore fäerdeggestallt? Äntweren op Froen vun eiser Säit ginn zënter Jore mat engem „Dat gesi mer spéider“ beäntwert. Jo, de Budget vum Logementsminister, dee virun hei war, ass an deene leschte Jore geklommen, mee et dauert einfach ze laang. De Premier huet d'lescht Joer am Oktober eng Leerstands- an eng Grondsteuer ugekënnegt, déi alle béid dem Problem sollten op den Zant fillen.

Et huet zwielef Méint gedauert, bis endlech eppes komm ass. Et wäert awer nach Jore daueren, bis se ëmgascht sinn a bis se dann och tatsächlech gräifen. D'Regierung an d'Chamber fieren hei also an engem Schleekentempo!

Dat muss sech änneren, well dës Wunnmarché ass fir vill Leit hei am Land net méi ze bezuelen. Eis Matbiergerinnen a Matbierger, déi mat eis zesummen hei opgewuess sinn, mat eis an d'Schoul gaange sinn a sech an de Veräiner an hirer Uertschaft abruucht hunn, verlossen hiert Land. Se mussen et verlossen, aus finanziell Grënn. Dat ass d'Realitéit. An déi Realitéit mussen mer änneren!

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, e weidert Theema, zu deem mir Piraten eis am Kader vun dëser Budgetsdebatte wëlle positionéieren, ass eis Bildungs- a Sozialpolitik. An onsécheren Zäite gëllt et, déi Schwächsten ofzesécheren. Dat ass de Slogan, ënnert deem an eisen Aen hätt misse de Budget ausgeschafft ginn. Dës Budget mécht an deem Aspekt awer vill ze wéineg.

Mir stëmmen der Chambre des Salariés zou, wa se seet, datt dës Budget keng sozial Ziler huet. A wann dann e puer kleng Mesurë kommen, da sinn dat Plooschteren op d'Schosswonnen. Ee Beispill ass d'Personal bei den Office-socialen. Dës soll opgestockt ginn, awer nëmmen kuerzfristeg. Mir Piraten sinn awer der Meenung, datt hei laangfristeg misst ausgebaut ginn. D'Politik vun dëser Regierung wäert d'Schéier tëscht Aarm a Räich weider auserneendriewen. Dofir ass haut scho kloer, datt eis Sozialämter misse laangfristeg besser opgestallt ginn an datt nach méi Leit iwwer hir Offere misse opgeklärt ginn. Idealerweise bräichte mer se net, mee dat géif eng komplett aner Budgetpolitik verlaangen.

Et sinn dann och keng Hëllef fir ONGe virgesinn, déi Mënscherechter hei am Land virundriewen a schützen. Mir all heibannen hu matkritt – an d'Madamm Nathalie Oberweis huet et virdu gesot –, datt am Summer d'Organisatioun Passerell virum Ausstoung, well net genuch Finanzement vun effentlecher Säit koum. Mir Piraten, gradewéi déi 30 Leit an den Organisatiounen, déi kuerz drop dowéinst e Bréif un d'Regierungsmemberen adresséiert hunn, fannen, datt an eise Budget, an eise Land muss Plaz fir esou Organisatiounen sinn. A wann déi Plaz nach net do ass, da muss déi Plaz gemaach ginn.

Rechtsstaatlechkeet a Mënscherechter brauchen och zu Lëtzebuerg e staarke Verfechter. Och hei brauche Leit Support, deen de Staat net liwwere kann oder wëll. Wou de Staat awer dofir suerge kann, ass, datt déi Leit, déi dat haut scho maachen, hir Aarbecht kënnen weiderféieren.

Dofir reeche mer heimat eng Motioun an, fir e Fong opzestellen, mat deem d'Organisatiounen, déi fir Mënscherechter a Rechtsstaatlechkeet kämpfen, kéinten ënnerstëtzt ginn. Här President.

Motion 7

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest,

– dass d'EU-Kommissioun an hirem „2022 Rule of Law Report“ Lëtzebuerg opriff, fir „continue with the process to adopt the reform on making legal aid more accessible“;

– dass d'Recht op eng Assistance judiciaire mam Projet de loi N° 7859 soll reforméiert ginn, dës Projet sech awer net op de Schutz vu Mënscherechter a Rechtsstaatlechkeet am Allgemenge fokusséiert;

– dass Passerell ouni privat Ënnerstëtzung hätt am Summer dës Joer seng Aktivitéit misse komplett astellen. D'Organisatioun huet awer trotz privaten an effentlechen Hëllef misse hir Aktivitéit staark reduzéieren;

– dass 20 Organisatiounen an eng Rei aner Acteuren den 3. August e Bréif un d'Regierung adresséiert hunn, fir méi effentlech Ënnerstëtzung fir ONGen am Beräich vun de Mënscherechter.

Aus dëse Grënn invitéiert d'Chamber vun den Deputéierten d'Regierung,

– e Fonds de subside opzestellen fir ASBlen am Beräich Rechtsstaatlechkeet a Mënscherechter.

(s.) Sven Clement.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

M. Sven Clement (Piraten) | E weidere Punkt, wou net genuch un déi Schwächsten aus eise Land geduecht ginn ass, ass beim Steierkredit fir Alengergéiender. Mir Piraten haten eng Motioun agereecht, fir datt en Automatismus soll ausgeschafft gi beim CIM. Dës Motioun war am Oktober ofgeleent ginn. Dobäi huet se just gefuerdert, datt ee soll préiwen, wéi dat méiglech wär. Mee scheinbar war schon ze préiwen, wéi dat méiglech wär, der Regierung ze vill, well aus Regierungskreeser huet een héieren, dat wär e gewolltenen Déchet fiscal.

De CIM geet awer an dëser Form net duer. An et si vill ze vill Leit, déi en net op der Steuerklärung ufroen. Jo, also schéngt d'Zil vun der Regierung ze fonctionéieren. Nëmme en Ëmklässieren an d'Steierklass 2 géif wierklech Gerechtegkeet bréngen.

Wa mer vu Gerechtegkeet schwätzen, da gehéiert e faire Loun fir eis Piraten do derzou. Eise Mindestloun misst dofir an eisen Ae steierlech entlaascht ginn, fir de Risiko vun de Working Poor esou kleng wéi méiglech ze halen.

D'Regierung huet an deene leschte Méint d'Erhéijung vum Mindestloun jo gär als en Effort vun hirer Säit duergestallt. Dat ass awer net esou. Éischters gëtt de Mindestloun, déi 3,3 %, net vun der Regierung bezuelt, mee vun de Patronen. An zweetens war déi Erhéijung souwiesou gesetzlech virgesinn.

(Interruption par M. Gilles Baum)

Ben, et ass gutt, datt dës Regierung sech heiansdo un d'Gesetz hält, déi se selwer gestëmmt huet, Här Baum!

(Exclamations)

Also ganz éierlech: Mir maache reegelméisseg ...

M. Georges Engel, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire | Wat fir eng kënschtlech Opreegung ass dat do dann!

(Interruption par M. Gilles Baum)

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, ech mengen och, datt d'Leit frou sinn, mee d'Regierung muss sech awer net op d'Schëller klappe fir eppes, dat net hire primäre Verdéngscht ass, Här Baum. Ech mengen, dat soll een och emol soen!

M. Georges Engel, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire | Da liest emol d'Gesetz richtig!

(Interruption par M. André Bauler)

M. Dan Kersch (LSAP) | Däerf ech Iech eng Fro stellen? Hutt Der d'Gesetz gelies?

M. Sven Clement (Piraten) | Här Kersch, ech hale meng Ried.

M. Dan Kersch (LSAP) | Jo. Et gëtt keng gesetzlech Obligatioun! Domat geet et emol un.

M. Sven Clement (Piraten) | Jo.

M. Dan Kersch (LSAP) | An dann ass ... Hei si mer an der Chamber an net am Theater. A schwätzt wann ech gelift mat de Leit, wéi wa mer net Är Hënn wären!

M. Sven Clement (Piraten) | Här President, wien hat hei d'Wuert?

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo, wéist Der: Wann Der esou haart gitt, dann ass et normal, dass Leit, déi ...

M. Sven Clement (Piraten) | Ok.

Une voix | Dat ass d'Reaktioun.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | ... dass Reaktiounen kommen. Also kommt, mir kommen erëm zum normalen Toun zrëck, an dann ...

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, Här President, ech notéieren, datt ...

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | ... wäert ech och duerchgräifen, wann een Iech ënnerbrécht.

M. Sven Clement (Piraten) | A, ok, dat heescht, et gëtt eng Dezibelgrenz. Kënnt Der mer eng Kéier d'Dezibelgrenz nennen, bei där een ënnerbrach därfer ginn?

Plusieurs voix | O!

(Exclamations)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Wéist Der ...

M. Georges Engel, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire | U Penibilitéit bal net méi ze erdroen, dat do!

(Interruptions)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Här Clement, Dir hutt scho verstanen. Den Toun ass scho mierklech erofgaangen. Voilà! An ech wierken och berouegend op Iech.

(Hilarité)

M. Sven Clement (Piraten) | Dir sidd wéi e Papp fir mech, Här President. Et ass gutt, datt Der mech net adoptéiert hutt.

(Brouhaha et hilarité)

Här President, ech wëll awer d'Theema Sozialpolitik net op deem negative Punkt ophalen, mir Piraten gesinn nämlech och e puer positiv Aspekter. Een dovun ass sécherlech de Congé de paternité fir Independanten a gläichgeschlechtlech Koppelen, deen zwar net perfekt, mee e Schrëtt an déi richteg Richtung ass. Mir hätten eis hei gewënscht, datt een den Independanten déi selwecht Flexibilitéit araumt wéi den Aarbechterinnen an Aarbechter an alle Salariéen. Mee et ass emol en Ufank.

Gutt ass och, datt méi Budget fir 2023 fir d'Éducation non formelle virgesinn ass. Eis Bildung muss och a Krisenzäiten op stabile Bee stoen, well och hei gëllt et, déi Schwächst ofzesécheren.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech kommen zum Schluss. Mir Piraten hätten eis wéi ëmmer méi vum Budget erhofft a mir si wéi d'lescht Joer och enttäuscht iwwert déi weineng Akzenter, déi heimat gesat goufen. D'Logements-, d'Energie- an d'Klimakris sinn Theemen, déi eist Land an d'Bevëlkerung am meeschte beschäftegen. Leider gëtt dës Budget keng Léisunge fir dës Krise vir. Et gëtt weider mat der Géisskan iwwert d'Land geschott, obwuel d'Regierung selwer seet, datt 2022 an 2023 Krisejore wäeren.

Mir hätten eis dofir a ville Punkte méi cibléiert Hëllef gewënscht, méi sozial Mesuren, déi déi Schwächst an eiser Gesellschaft an dës Zäite schützen, déi Aleng-erzéiend, d'Kanner, d'Leit, déi ënner oder un der Aarmutsgrenz liewen an net wëssen, wéi se mat den héijen Energiepräisser nach sollen iwwert d'Ronne

kommen. Dat gouf mat dësem Budget net gemaach. Dat hätt an eisen Aen awer missen de Kär vun dësem Budget sinn!

An och e groussen Deel vun der Mëttschicht, dorënner vill jonk Mënschen, déi duerch d'Wunnungskris ëmmer méi Suen opbrénge mussen, fir nach hei am Land liewen ze kënnen, kommen net gutt ewech. Mir hätten eis och eng méi éierlech Presentatioun gewënscht. Ech sot et virdrun: Mir gleewen net u 5,3 Milliarde Recetten aus der TVA fir 2023 a mir gleewen och net drun, datt all d'Annoncen, déi de Premier hei gemaach huet, wéi zum Beispill d'Fotovoltaikprojeten, dann och nach ëmgesat ginn, well mer net wëssen, wou déi am Budget erënzefanne sinn.

D'Madam Finanzministesch huet gesot, si géif kee finanzpoliteschen Harakiri maachen. Do ginn ech hir Recht, dat wär e ganz violenten Doud. Dat heiten ass éischter e luest Ausbluddeloosse vun eise Staatskeesen.

Dofir wäerte mir Piraten dës Budget net matstëmmen, net, well alles schlecht ass, wat drasteet, mee well mir aner Prioritéiten hätte wëlle gesinn. Mir hoffen, datt eng nächst Regierung méi Courage weist a méi cibléiert schafft.

An dofir soen ech Iech Merci.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ganz gutt!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci. Jo, mir kommen dann direkt zum éischte Riedner vum zweeten Tour. An dat ass den Här Spautz fir d'CSV. Här Spautz, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Spautz (CSV) | Merci, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'alleréisch, och wann en elo net heibannen ass, wollt ech dem Rapporteur, dem Max Hahn, Merci soe fir säi Rapport vun iwwer 200 Säiten. Verschidde Passagen an deem Rapport fannen ech gutt, anerer gefale mer manner bis guer net, mee wat mer ganz gutt och gefält, ass den Titel: „Vers un meilleur vivre-ensemble“, well ech mengen, dass et wichteg ass, dass dat grad an dëser Zäit och eng Prioritéit ass. Wa se och elo mol am Titel stëmmt, sou hätt ech mer och nach aner Saache kënnen an deem Budget virstellen.

Ech hat schonn eng Kéier esou eng änlech Remark gemaach beim Rapport vum Här Cruchten, dee sech deemools och mat de sozialen Ongerechtegkeete beschäftegt hat, an dofir sinn ech ëmmer frou, wann ech gesinn, dass dat awer och ëmmer ervirgestrach gëtt, wat fir eng Problemer do sinn. An ech mengen, dass et och wichteg ass an engem Land wéi Lëtzebuerg, dass dat ee vun de Bestanddeeler ass, déi mer och diskutéieren, wa mer iwwert de Budget schwätzen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, déi lescht Méint, jo, Jore ware gezeechent vu Krisen. Mir hate fir d'éischt eng Covidkris, mir hunn elo eng Energiekris. Obwuel d'Problemer mat der Energie schonn ugefaangen hu virum Amarsch vu Russland an d'Ukrain, sou hu se sech duerno awer zougespëtt. An ech mengen, dass et och dofir richteg ass, datt mer déi Theeme vun der Energie, vum Krich, deen do ass, an och, wat an der Santé lass war, matdiskutéieren.

Ech hat de Mëtteg d'Chance, an der Mëttesstonn ... Wéi Dir alleguerten huele mer jo un deem Programm deel vum Zentrum fir politesch Bildung, wou mer mat Schouklasse diskutéieren, ee vun der Majoritéit an ee vun der Oppositioun, an ech war do mat der Kolleegin Jessie Thill bei enger Klass vun enger Troisième vum Lycée Aline Mayrisch. An do waren déi Froen, déi déi dann an hirem Forum gestallt hunn ..., déi si gaangen ëm d'Santé publique, ëm d'Energie an den CO₂, ëm de Logement an ëm d'Aarbechtsplazen an

och ëm d'Flüchtlingen an ëm d'Unerkennung vun den Diplomer. Alles Saachen, mengen ech, bei deenen et och hei an haut wichteg ass, dass mer se diskutéieren. An dat beweist jo och, dass déi Theemaen, déi mer jo dann heiansdo erreechen, ... dass mer do och gutt d'Méiglechkeet hunn, déi Jonk ze erreechen, well mer och do déi Äntwerte ginn, déi déi Jonk sech erwaarden, respektiv hinnen och Perspektive ginn, fir bei deenen Theemaen, wou si sech, ech wëll net soen „doheem fillen“, mee wou si sech dermat identifizéieren ..., dass mer déi och hei an der Chamber diskutéieren.

Dir Dammen an Hären, léif Frënn, et ass schonn ugeschnidde ginn, elo virun e puer Minutte war et e bësse méi virulent: Den 1. Januar geet hei zu Lëtzebuerg de Mindestloun an d'Luucht, ënnert der Viraussetzung, dass d'Gesetz d'nächst Woch gestëmmt gëtt, well wann d'Gesetz net gestëmmt gëtt, geet de Mindestloun net an d'Luucht. Mee wat awer richteg ass, ass, dass mer reegelméisseg hei an der Chamber esou Upassunge maachen, an een, deen dat besser weess wéi ech, ass mäi Kolleg, den Aly Kaes, dee säit 2004 zu all Mindestlounerhéijung, déi mer hei an der Chamber gestëmmt hunn, am Numm vu menger Partei, der CSV, geschwat huet. Sief et als Rapporteur, déi Zäit, wou mer op där méi mëller Bänk souzen, oder och elo, duerno op där méi haarder Bänk, war et ëmmer de Kaesen Aly, deen iwwert de Mindestloun geschwat huet.

Fir déi, déi elo gefrot hunn, wat dat ass mat der méi mëller Bänk, dat ass d'Majoritéits- oder d'Oppositiousbänk. Dat war déi Allusioun, déi ech wollt maachen.

(Interruption)

Ganz anescht ass et bei de Renten. An 2004 ass och nach hei iwwert den Ajustement diskutéiert, debatiéiert an duerno ofgestëmmt ginn. Ech mengen, Här President, Dir kënnt Iech drun erënneren, dat ass haut net méi de Fall, do steet haut am Gesetz dran, wéini d'Echeance ass, a mir brauchen net méi extra oder, dat heescht, mir ... „brauchen“ ass elo e schlecht Wuert, mir kommen net méi extra heihinner zrëck, fir och do eng Upassung ze maachen un d'Renten an d'Pensiounen, déi och den 1. Januar 2023 an d'Luucht ginn.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Richteg. Duerch d'Pensiounsreform vun 2012.

M. Marc Spautz (CSV) | Ech menge bal, Dir wäert deemools Minister gewiescht, wann ech Iech nolauschten.

(Hilarité)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Dat kéint emol sinn.

M. Marc Spautz (CSV) | A wat awer elo do ass: Souwuel bei der Erhéijung vum Mindestloun wéi och bei der Erhéijung vun de Pensiounen rechnen d'Leit elo doheem mat 3,2 % oder 2,2 % a wa se dann duerno op der Ofrechnung kucken, stelle se fest, dass et dat awer net onbedéngt ass, well déi eng kréie Steieren drop, déi eng méi an déi aner manner. An dofir wier et net schlecht gewiescht, wa mer déi Iddi, déi och mäi Fraktiounschef, de Gilles Roth, am Summer hei ënnerbreet huet, dass een nach en neien Agankssteiersaz géif maachen an dass ee bis op de Mindestloun an der Steierklass 1 steierbefreet wier. Dat géif nämlech bedeuten, dass déi Leit an der Steierklass 2 beim Mindestloun iwwerhaupt keng Steiere méi géife bezuelen, an dass dat och gutt gewiescht wier, wa mer och do derfir gesuergt hätten, dass dat geschitt.

An dat selwecht ass, wa mer d'Steiertabell géifen un d'Inflatioun upassen, da wier dat och fir alleguerten

déi Leit, déi doropshin esou vill Prozent plus vum Mindestloun kréien, dass déi och eppes dovun hätten. Well elo wësse mer: Elo kréie se 3,2 % respektiv 2,2 % Brutto, mee wann d'Steiertabell net ugepasst gëtt, bleift manner Rescht.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

An dat selwecht geschitt elo bei all Indexbranche, déi kënnt, ob dat déi nächst ass, déi reglementaresch erfällt, oder déi nächst, déi op den 1. Abrëll festgeluecht ass, oder och nach déi Drëtt, wa se da sollt kommen, wéi dat elo vum Statec an aneren ugepasst gëtt. An dofir, ech hunn elo ... Den RTL huet e groussen Titel bruecht, d'Madamm Finanzministesch hätt eng Steuerpassung duerchblécke gelooss. Esou steet et bei RTL an da muss et jo richtig sinn!

(Hilarité)

Da wëll ech just soen, do wier et och wichteg, dass mer dann déi Inflationsberengung géife maachen, déi kal Progressioun ewechhuelen, fir dass d'Leit déi Sue ganz kréien an net, dass déi Leit nëmmen en Deel vun de Sue kréien. A wann dann d'Regierung driwwer nodenkt, sechs Méint virun de Walen eng Ännerung ze maachen, da wier et net schlecht, wann een dat esou séier wéi méiglech géif maachen, well et jo och soss emol Schwierigkeete kéint ginn, wann een dat am Laf vun engem Kalenderjoer mécht an net grad op en Trimester oder e Semester. Do si virun allem aner Leit gefuerdert, déi wëssen, wat dat bedeit, wann do Norechnunge musse gemaach ginn.

Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, Famill, Ausbildung an Aarbecht, Wunnen, sozial Ofsécherung, Mobilitéit, dat sinn Theemen, déi d'Leit interesséieren, dat sinn Theemen, bei deenen et ganz wichteg ass, dass mer déi och an de Mëttelpunkt stellen.

An ech mengen, dass een dann och muss kucken ëm ... D'Aarbechtsëmfeld, wann ee sech an engem Job wëll implantéieren, wann ee wëll en Haus kafen, wann ee wëll eng Famill grënnen, dann ass et wichteg – wann ee wëll en Haus kafen oder en Appartement –, grad an dësen Zäiten, dass een och weess, wou et higeet, dass een och weess, wat dat finanziell bedeit a wat alles hannendru steet. An et ass déi lescht Méint fir d'Leit méi schwéier ginn, nach e Logement ze fannen, ob dat um Loyeremarché ass oder ob dat fir ze kafen ass, well beim Kafen ... d'Zënspolitik ass eng aner gi wéi déi, déi mer elo während Jore kann hunn, a beim Loyer stelle mer fest, dass et ëmmer méi schwéier ass fir d'Leit, Wunnengen ze fannen zu abordabele Präisser.

An dofir ass et och wichteg, dass mer do deene Leit déi Hëllef zoukomme loossen, iwwert de Wee vu Loyerhëllef, iwwert de Wee vu Bauprëmmen an Uschafungsprëmmen, fir dass se sech och kënnen niderloossen an dass se och d'Méiglechkeet hunn, déi Präten ze kréien an och kënnen ënner mënschewürdege Konditiounen ze liewen. Wann dat net de Fall ass, hu mer och déi lescht Wochen a Méint matkritt, wat dat bedeit, wa Leit net ënner mënschewürdege Konditiounen liewen, wat dann alles ka geschéien.

An do ass et eis Aufgab als Politik, déi néideg Akzenter ze setzen. An ech mengen, mäi Kolleg, de Marc Lies, an och d'Elisabeth Margue hu schonn e puermol eis Positiounen als CSV am Logementemarché op den Dësch geluecht an dës sinn de Moien nach eng Kéier vu mengem Fraktiounschef ënnermauert ginn. An et ass wichteg, dass mer do eppes maachen, well wann d'Leit keng Wunneng hunn a wann d'Leit net wëssen, wéi a wou se solle liewen, stelle se sech och d'Fro: „Huet et e Wäert, eng Famill ze grënnen, oder huet et kee Wäert, eng Famill ze grënnen?“ Well wann Der eng Famill grënnt, wëllt Der jo och an Ärer Intimsphär

sinn an Dir wëllt och en Ënnerdaach hunn, wou Der zesumme mat der Famill kënnt liewen.

An do geet et dann och ëm d'Diskussioun Famill a Beruff. An ech mengen, zanter der Industrialiséierung bis an d'70er-Jore war et hei zu Lëtzebuerg üblech an der familiärer Verantwortung, dass eng Persoun déi iwwerhëlt – an dat war zu 95 % d'Fra. Dofir ass och d'Aarbechtswelt déizäit ëmmer op d'Männer zougeschnidde gewiescht an d'Aarbechtswelt huet dat alles akzeptéiert an dat ass esou gelaf. An et ass eréischt Enn der 70er-Joren, wéi mer massiv gesinn hunn, dass d'Fraen op den Aarbechtsmaart komm sinn. Ech mengen, si waren och virun um Aarbechtsmaart, si si meeschtens ... Wann d'Kand komm ass, dann hu se decidéiert, sech ëm d'Kand ze bekëmmere an hunn aner Prioritéite gesat.

An dofir ass et och wichteg – wat ech gesot hunn, d'Aarbechtswelt war op d'Männer zougeschnidde –, dass mer elo nei Prioritéite setzen an der Aarbechtswelt. Dofir ass et och gutt, dass verschidde Moossname geholl gi sinn. Mee et ass awer och elo wichteg, dass mer iwwer Aarbechtszäitorganisatioun schwätzen, dass mer iwwer d'Vereenbarkeet vu Famill a Beruff schwätzen, dass mer et fäerdegbréngen, iwwer eng Aarbechtszäitorganisatioun ze diskutéieren, déi deem Rechnung dréit. Deem Rechnung dréit: Wéi ass et an der Schoul a wéi ass et mat der Kannerbetreuung?

An dat, Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, dat ass wichteg, dass mer do eng aner Diskussiounskultur kréien, eng aner Diskussiounskultur kréien an och en anere gesellschaftleche Wäert iwwert déi Diskussiounen, déi do gefouert ginn. An do ass et wichteg, dass mer iwwer Aarbechtszäitorganisatioun schwätzen an dofir ass et och wichteg, dass mer en neit Kollektivvertragsgesetz kréien.

Well mir kënnen hei als Politik de Kader stellen, mee dat, wat um Terrain geschitt, muss vun deene Leit, déi um Terrain sinn, selwer kënnen verhandelt ginn. An dofir ass et wichteg, dass mir heibannen eng Diskussioun féieren: Wéi soll eng Aarbechtszäitorganisatioun ausgesinn? Mee mir kënnen net soen: Sinn et aacht Stonnen? Sinn et siwe Stonnen? Sinn et néng Stonnen? Ass et 8.15 Auer bis 14.00 Auer a vu 14.00 bis 18.00 Auer oder wéi gëtt geschafft? Déi fréier 8.00 bis 12.00 Auer a 14.00 bis 18.00 Auer gëtt et jo scho laang net méi. Dofir ass et och wichteg, dass mer do kucken, wéi et ka virgoen.

An do ass eng Prioritéit an e Modell, deen eis jo bei anere Saachen ëmmer an d'A spréngt, deen aus Skandinavien. Mir hu jo vill aner Saachen iwwerholl an der Familljen- a Sozialpolitik vun eise skandinavesche Länner, dass mer och do kucken, wéi et do ass mat der Aarbechtszäitorganisatioun, an dass mer deem ganze Kader Rechnung droen.

An haut de Moien, den Yves Cruchten huet et ënnerstrach: d'Reserven, déi mer hunn an der Sécurité sociale an an der Pensiounskeess. Mir wësse jo, wat do amgaangen ass ze geschéien. Net haut a muer, mee laangfristeg gekuckt wësse mer, dass mer Schwierigkeete kréien zu engem spéidere Moment, dass mer och elo schonn driwwer diskutéieren, wat do alles ka geschéien.

Déi Zäit, vun där ech geschwat hunn, vun 19... an de 70er-Joren, do hunn d'Leit mat 15, de Gros huet mat 15 Joer ugefaang mat schaffen, ass bis 65 Joer schaffe gaangen an ass 72 Joer al ginn. D'Frae sinn zwar schonn déizäit méi al ginn. Wa mer do vu Chancëgläichheet schwätzen, misste mer och do eppes an d'Gesetz schreiwen. An haut ...

(Interruption)

Mengt Der dat?

(Interruption)

Jo, an haut, haut muss ee sech d'Fro stellen ... Haut fänke se an der Moyenne mat 21 Joer u mat schaffen an hale mat 59 Joer op a ginn 82 Joer al. A wann een dat an enger Règle de trois normal rechent, stellt ee fest, dass dat net méi kann opgoen. An dofir misste mer och do eng Diskussioun driwwer féieren an dofir misste mer dann och schwätzen, wéi mer eng Gesamtaarbechtszäitorganisatioun iwwer eng gesamt Karriär kënnen maachen.

Well wann elo d'Babyboomer, wéi och haut de Moien een hei gesot huet, an d'Pensioun ginn, wäerte mer mierken, da kippt de System. An an där Nott, déi mer vun der Chamber erstallt kritt hunn zum Budget vu gëschter bei der Presentatioun, stellt Der jo fest, do sti fënnef Chiffres clés, dat ass op der zweeter Säit an Ärer Nott, do gesitt Der, wéi d'Reserven an der Sécurité sociale erofginn. Dat ass déi, déi mer jo och ëmmer mat op Bréissel schécken, dass do d'Sécurité sociale amgaangen ass, schéi brav, propper erofzegoen.

Et steet och en anere Chiffer do, dat ass dee bei de Gemengen. Dee géif esou stabil bleiwen. Wann ech awer alles liesen an deene Gemengerotsberichter an ech kucken all déi Emprunten, déi do drastinn, da mengen ech och, dass een déi 0,0 oder 0,1, déi do stinn an där Nott, och kann hannerfroen, ob dat elo wierklech nach de Fall ass. Well an deene meeschte Gemengen, wou ech elo op alle Fall gekuckt hunn, sinn Emprunte geholl ginn a souguer verschidden Emprunten an enger zerguttester Héicht, wat awer och wichteg ass, dass dat nämlech kann an eis Economie fléissen. Dofir, ech kritiséieren d'Emprunten net, ech wëll just soen iwwert déi Zuelen, déi mer do am Budget stoen hunn, ob déi nach ëmmer deem entsprechen, esou wéi et ass.

A wa mer da schwätzen iwwert den Aarbechtsmaart a wa mer da schwätzen iwwert d'Schéier tëschent Aarm a Räich, ech mengen, dat war och den Här Cruchten, deen dat a senger Ried gesot huet, an och mäi Fraktiounschef, dass dat ëmmer méi wäit ausernegeet. Während déi räichsten 10 % eng Moyenne vu ronn 8.000 Euro de Mount hunn, sou hu mer awer och nach 10 %, déi ënner 1.000 Euro hunn. A mir hunn an Zwëschenzäit ëmmer méi Leit, déi Schwierigkeeten hunn, iwwert d'Ronnen ze kommen. An do soen all déi Analyse vu Caritas, Chambre des Salariés oder och vum Statec ganz kloer, dass mer do an Zwëschenzäit bei iwwer 20 % vun deene Leit ukomm sinn.

An do muss ee soen: Dat sinn net nëmmen 20 % vun de Leit, déi nëmmen doheem setzen an d'Féiss an d'Luucht setzen, mee mir hunn och Working Poor, Leit déi schaffe ginn an et trotzdem net fäerdegbréngen, mat deem, wat se verdéngen, iwwert d'Ronnen ze kommen, well den Ënnerscheed vun deem, wat et kascht, an deem, wat se kréien, ëmmer méi wäit ausernegeet.

An d'Hauptsaach dovun – an da kommen ech erëm zrëck bei den éischte Punkt –, dat sinn d'Logementspräisser, déi mer hei zu Lëtzebuerg hunn. Well iwwerall gëtt da geschwat: „Net Europa, Lëtzebuerg huet deen héchsten Duerchschnëttsloun“ (veuillez lire: An Europa huet Lëtzebuerg deen héchsten Duerchschnëttsloun), mee et steet awer néierens an der Statistik oder déi fält ëmmer e bësse méi wäit hannen an de Rapporten, dass och Lëtzebuerg mat Ofstand déi héichste Logementpräisser huet. Och dat wier wichteg an deene Statistiken. Da musse vläicht verschidde Kollege sech net domm uschwätze loossen, wa se an der Vakanz sinn a si ginn drop ugeschwat: „Majo wéi Dir verdéngt,

dofir kënnt Dir Iech och en herrlecht Liewe gënnen“, da misste se och emol do déi Loyers- oder Baupräsier mat a Rechnung zéien.

An dat selwecht, wann een d'Moyenne kuckt ... An do maachen ech nach eng Kéier en Appell un den Här Aarbechtsminister an och un d'Madamm Finanzministesch, dass Der dat emol zu Bréissel nach eng Kéier bréngt. Ech weess, schonn aner Leit hunn et bruecht. Wann do jo ëmmer de PIB gerechent gëtt an de Salaire moyen, da rechne se – wat? – 820.000, nämlech déi 600.000, déi hei wunnen, plus déi 220.000, déi all Moien eriwuer schaffe kommen, wat déi zesummen erwiirchaften, a si rechnen dat awer nëmmen duerch 600.000 Leit, déi hei wunnen.

An dofir kommen dann esou Statistike vir vum Eurostat, wou da steet: „Zu Lëtzebuerg hu se allegueren dee Verdéngscht. Zu Lëtzebuerg geet et hinnen esou gutt.“ Mee wa se mol géife richtig rechnen an Dir huet déi Gesamtzomm an Dir dividéiert net nëmmen duerch 600.000, mee duerch 820.000, wäerte mer héchstwarscheinlech nach déi Éischt sinn, dat ka sinn, awer déi Differenz tëschent dem Éischten an dem Zweete géif e gutt Stéck erofgoen.

An ech mengen, dass et wichteg ass, dass, wann Eurostat et schonn net mécht, mir et awer, an do och mat dem Statec zesummen, och esou publizéieren, wéi et a Wierklechkeet ass, well da géif verschiddene Sozialnäid net opkommen. Well wa jiddwereen héiert: „Esou vill verdéngen ech an der Moyenne“, an e weess, e muss et emol nach eng Kéier duerch 220.000 Leit zousätzlech dividéieren, déi als Frontalier all Dag iwwert d'Grenz kommen, da gëtt et eng aner Diskussioun an da kréie mer och do vläicht eng aner Debat.

An dann eppes, Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, et waren och verschiddener vun Iech mat do bei der Agence du bénévolat. Do si Leit ausgezechent gi fir all hiert benevellt Engagement. An eng vun deenen Associatiounen, déi ausgezechent ginn ass, war Médecins du monde. An do huet de President vu Médecins du monde nach eng Kéier ënnerstrach, dass mer zwar hei eng Ouverture gemaach hätten an der Chamber, doduerch, dass mer e Gesetz gestëmmt hunn, fir do Hëllef ze ginn, mee dass et ze komplizéiert wier, dass et nach ëmmer vill ze vill Leit géif ginn, déi keng Hëllef géife kréien.

An ech mengen, et deet eisem Land net gutt, dem Image vun eisem Land, wann do esou vill Problemer sinn, an dass mer och do missten eppes maachen, fir och deene Leit, deenen Ärmste vun deenen Ärmsten, och kënnen ze hëllef, dass se op d'mannst eng Éischt-Hëllef-Versuerung kréien, déi hinnen zousteet an déi dat Wuert och verdéngt. An do misste mer dann dat Gesetz ... d'Madamm Gesondheitsministesch ass net hei an den Här Sozialminister och net, dass dat Gesetz géif iwwerschaft ginn, dass mer eng Analys maachen an dass mer doropshin eng Upassung géife maachen.

An dat selwecht gëllt – ech mengen, et war de Sven Clement an och d'Nathalie Oberweis, déi dovu geschwat hunn – fir d'Office-socialen an alles dat, wat an de soziale Büro geschitt. Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, mir hunn elo do héieren, et gëtt alles verduebelt, se kréien duebel sou vill Personal. Et ass jo alles schéin a gutt, wann een einfach de Personalschlüssel verduebelt. Dat kléngt immens.

Mee do gëtt et eng Etüd, dat ass „Die Vielfalt der sozialen Arbeit in Luxemburg“. Déi ass erstallt gi vum LISER a vun der Uni Lëtzebuerg, an déi meescht heibannen, déi wäerte se kennen. Do steet dran, Dir kënnt der esou vill schafen, wéi Der wëllt, mee dass

keng kommen, dass keng do sinn, dass mer der net genuch ausbilden, fir déi Poste wouerzehuelen. Do steet dran, wou se iwwerall gebraucht ginn. Dat ass an der Kannerversuerung. Dat ass am Office social. Dat ass an der Altenbetreuung. Dat ass an der Betreuung fir en Handicap. Dat ass an der Betreuung fir Leit, déi an d'Illegalitéit eragerutscht sinn. Dat ass an der Betreuung vun de Leit, déi am Chômage sinn. Dat ass an der Sexualerzéiung. Iwwerall do ginn där Leit gefrot an et si keng do!

Dann ass et och einfach ze schreiwen: „Mir maachen elo eng Verdueblung vum Personal“, an et féint een d'Personal net. Respektiv gëtt et d'Office-socialen, déi Schwieeregkeete wäerten hunn, wa se hiert Personal musse verduebelen, fir ze wëssen, wou se se hisetzen, well och do ass de Raumproblem, fir dat ze ënnersträchen. An dofir ass dat alles gutt gemengt, et steet och gutt am Budget mat dran, mee et ass schwieereg, fir dat kënnen ëmsetzen.

An dat ass keen neie Moment, mee dat geet ganz kloer aus där Etüd ervir, déi do gemaach ginn ass op der Uni Lëtzebuerg. An ech wëll och keen aneren zitieren – fir dass kee soe kann, ech géif een huele vu menger Blutgrupp – wéi d'Presidentin vun all den Office-socialen, déi och nach eng Kéier ënnerstrach huet, mat all deem wat do geschitt, dass et administrativ ze schwieereg ass an dass et déck Zäit gëtt, dass mer eng Kéier do eng Bilanz zéien an dann och duerno schnellstméiglech all déi Ännerunge virhuelen, fir dass d'Office-socialle méi séier an nach méi performant de Leit kënnen hëllef. Si maachen eng gutt Aarbecht, déi, déi do sinn, mee et geet net duer mat deene Leit, déi se hunn, an et geet net duer mat där Plaz, déi se hunn.

An ech wëll just e Beispill huelen. Ee vun deene gréissten Office-socialen hei am Land, dat ass deen ... e läit am Minett. Dat ass Esch. Ech weess, d'Stad Lëtzebuerg ass méi grouss, mee dat geet net op a mengem Beispill. Do si 36.000 Leit. An da gëtt et e regionalen Office social, dee läit och nach am Süde vum Land, zwar net méi am Minett, mee et sinn och Zentrumsengemeinschaft mat dran. Deen huet och 36.000 Leit. An ech kann Iech soen: D'Gegebenheeten an der Stad Esch an d'Gegebenheete vu Mamer, Bartreng, Stroossen, Kielen ... Här Roth, wien hunn ech vergies? Et ass nach eng Gemeng derbäi ...

(Interruption)

... an Dippech, déi do mat dra sinn. Dat sinn och 36.000 Leit.

M. Gilles Roth (CSV) | Leideleng.

M. Marc Spautz (CSV) | Mee do ass awer eng sozial Schicht, déi eng ganz aner sozial Schicht ass wéi déi 36.000 Leit am Minett. A wann Der d'Budgete kuckt vun deenen zwee Office-socialen – d'selwecht Awunnerzuel – stellt Der déi Differenze fest, déi et do gëtt. An dofir ass et, dass een do muss usetzen, fir och do kënnen, wat d'Aarmut a wat all déi Hëllef, déi den Office social gëtt, ubelaangt, ze reagieren.

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. Marc Spautz (CSV) | Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, mir schwätze vun Energietransitioun, wat wichteg ass. Mir mussen en anere Wee goen. A mir schwätzen de Moment dovun: Mir musse Pompelen uschléissen. Mir mussen ewech vun den normale Brennstoffen, wéi mer dat elo während Joerzénge – fir net ze soen: Joerhonnerten – gewinnt waren. An dofir ass et dann och wichteg, dass mer Leit dofir hunn. An da geet et dann och ëm de Stellwäert vum Handwierk an eiser Gesellschaft.

Mir hu festgestallt, ech hunn et virdru gesot, an der Santé hunn eis Infirmière gefeelt lénks a riets, d'Leit

hunn zwielef Stonnen den Dag misse schaffen. Ech hunn Iech opgrond vun deene Chiffere gesot, wat alles feelt bei den Assistant-socialen a bei den Educateuren, an ech kommen elo drop, wat am Handwierk feelt. Do feele qualifizéiert Leit. Mir fannen net déi néideg qualifizéiert Leit, fir allegueren déi Ännerungen ze maachen, déi ustinn. A wann Der haut gären eng Wärmepompe hätt: D'Wärmepompe ass do, mee den Handwierker, fir se ze installéieren, ass net do. An dofir ass et wichteg, dass mer och dat uginn.

An ech hu schonn eng Kéier eng Debatte heibanne gehat, wou Der jo allegueren derbäi waart, an der Heure d'actualité iwwert d'Attraktivitéit vum Handwierk. Sou gëllt et awer och, elo do ze liwweren. An et ass schued, dass de Minister vun der Berufsausbildung net hei ass, well ech ka mech erënneren, déi Zäit, wou ech nach mat mengem Kollege Aly Kaes Kollektivvertragsverhandlung gefouert hunn an de Betriber, gouf et awer ëmmer eng grouss Diskussioun, wa keng Handwierker méi am Betrib waren. Wa keng Handwierker méi do waren, huet de Betrib gesot: „Da gi mir d'Baach of, well mir brauchen déi, fir den Entretien vun eise Maschinnen ze maachen, soss geet et net!“

An ech wëll drun erënneren, leschte Mount huet d'Chambre des Métiers nach eng Kéier geklot iwwer all déi Aarbechtskräften, déi hinne feelen, an dass et do wichteg ass, dass mer eng Opwärtung maache vum Handwierk, vum Stellwäert vum Handwierk. An Däitschland bass de quelqu'un, wann s de Handwerker bass, hei zu Lëtzebuerg ass dat net den néidegen Image, deen s de hues, wann s de Handwerker bass, obwuel ech Iech ka soen: Den Handwerker geet de Moment d'Aarbecht net aus a se brauchen och net ze fäerten, dass hinnen eppes geschitt. Dat Eenzegt, wat hinnen ausgeet, dat ass d'Main d'oeuvre, an do muss eppes kommen.

Well och eise Finanzsektor, mäi Kollege Laurent Mosar wäert herno nach dodrop agoen, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. Marc Spautz (CSV) | ... dee brauch jo och Leit. A wann déi kee méi hunn, deen d'Reparatur mécht an hire Banken, wa kee méi do ass, deen den Entretien mécht an hire Banken, da kréien déi och Schwieeregkeeten, fir dohinner schaffen ze goen, an dofir musse mer do eppes ënnerhuelen.

An dat selwecht ass – et ware jo och Kollegen heibannen derbäi, wéi mer d'Diplomierwerrecheung haten um Belval, wou vill Jugendlecher en Diplom kritt hunn a wou déi Jugendlech och stolz waren, an et war eng ganz flott Zeremonie –, dass et och do wichteg ass, dass mer net eemol d'Joer klappe ginn, wa se eng Geselleprüfung kréien, oder och nach zweemol d'Joer, wann och nach d'Promotion du Travail an d'Meeschterprüfung am Stater Theater ausgedeele ginn, mee dass mer hinnen och déi Unerkennung zoukomme loosse, déi se brauchen, mat neie Berufsbiller, och mat anere Sozialkonditiounen, well nëmmen da si mer och dofir sécher, dass et och dem Handwierk wäert gutt goen an dass mer dann och alles kënnen realisieren, wat mer wëllen.

An an deem Kader, Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, dat ass deen décken Dossier, deen ech matbruecht hunn, misst een och schwätzen iwwert d'Schouloufbriecher, allegueren déi Leit, déi eng Formation ufänken an net bis zum Schluss féieren. An alles dat, wat ech hei hunn, si Chifferen, déi vum Ministère publizéiert gi sinn, wou a verschiddene Branchen 36 % Schouloufbriecher sinn, an anere Beräicher nëmmen 8 % – gottseidank! Mir leien och insgesamt gutt do, mee dat ass eng Katastroph fir d'Handwierk, wann ee gesäit, wat fir eng Leit do ophalen. An dofir

ass et och wichteg, dass mer eis domadder ausenarnersetzen.

An et ass och wichteg, dass mer doriwwer diskutéieren an dass mer och deene Leit, déi do d'Schoul ofbriechen – do gëtt et de Programm Outreach, dee vun der Europäescher Unioun gestart ginn ass –, déi Opmierksamkeet ginn, déi se brauchen, well déi Leit hunn awer nach ëmmer zwou Hänn an déi kënne och mat deenen zwou Hänn schaffen. Mee mir mussen derfir suergen, dass se eng Formatioun kréien, déi gebraucht gëtt an déi noutwendeg ass.

A wa mer elo alleguerten an d'Restauration ..., well den Här President hat de Mëtte gesot, e géif net gär ze laang op d'Isse waarden. Och an der Restauration stelle se fest, dass se keng Leit méi hu fir ze zerwéieren, ob dat fir d'Spull herno ze maachen ass oder fir wat och ëmmer, dass mer och do eppes ënnerhuelen an eppes maachen.

An ech kommen do nach eng Kéier op eppes zréck, an dat ass dat vun de Flüchtlingen. Wivill Flüchtlingen hu mer hei zu Lëtzebuerg, déi eng Qualifikatioun hunn, an déi Leit dierfen net schaffe goen, well mir dat de Moment net zouloossen?

Une voix | Très bien!

M. Marc Spautz (CSV) | An ech maachen do en Appell un den Här Aarbechtsminister, deen heibannen ass, dass mer och déi Leit matberücksichtigen. Well ech fannen et verréckt, dass mer hei Dausende Leit sëtzen hunn, déi eng Qualifikatioun hunn, an deene soen: „Ma du bleifs sëtzen, bis alles an der Rei ass!“, a gläichzäiteg soe mer: „Mir hu kee qualifizéiert Personal.“ An dass mer do mol kucken, wat fir eng Diplomer déi Leit hunn a wat deene Leit felt, fir dass mer och do eng Méiglechkeet an eng Ouverture maachen, dass déi Flüchtlingen och kënne op den Aarbechtsmaart goen. Well dat géif hinnen och hëllefen, amplaz dass se 24 Stonnen den Dag, siwen Deeg d'Woch agespaart sinn an net méi wëssen, wat se mat hirer Zäit kënne maachen. Mee dass et och do wichteg wier, déi Leit eventuell kënne an den Aarbechtsmaart ze integréieren, fir dat och ze kucken an dat och ze maachen. Dat wier wichteg fir eisen Aarbechtsmaart an dat wär och wichteg an en Akzent an der Flüchtlingspolitik, déi mer als Lëtzebuerger do géife stellen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Marc Spautz (CSV) | Dir Dammen an Hären, léif Frënn, och d'Klima ass wichteg. Et sinn nach aner Kollegee schonn dodrop agaangen, an ech mengen, dass et och do wichteg ass, dass mer déi néideg Ännerunge maachen.

Ech kéint elo nach eng hallef Stonn virufueren, mee da fuere meng Kollegeen, déi nach Riedezäit brauchen ..., da sinn déi net frou doriwwer.

Ech wëll nach e lescht Beispill ginn, dat ass dat vum Teletravail. An enger Etüd heescht et, 28 % vun de Leit géife momentan Teletravail maachen. An der Krisenzäit, wéi mer de Covid haten, waren et 45 %, déi Teletravail gemaach hunn. An der Zwëschenzäit ass et erofgaangen op 28 %. Ech mengen, dass et do wichteg ass – an et ass och gutt, dass do e Gesetz ënnerwee ass –, dass do d'Sozialpartner sech och eens gi sinn. Mir hunn do elo e klengen institutionelle Problem, fir dann och do den Accord vum Teletravail kënne an e Gesetz ëmzesetzen. Mee dass et och do wichteg ass – an ech maachen nach eng Kéier den Appell un den Aarbechtsminister, e soll sengem Noper am Büro dat soen, nämlech dem Sozialminister –, dass mer awer do eng Ännerung brauchen an der europäescher Sozialgesetzgebung.

Mir schwätzen ëmmer mat der Madamm Backes, si soll kucken, fir en Duebelbesteuerungsaccord mat deene Länner ze kréien. Dat ass dat eent, dat kënne mer national reegelen. Mee deen anere Problem, deen hannendrun ass, dat ass d'Sécurité sociale. Dee muss op europäeschem Niveau geléist ginn. An dofir, Här Engel, huet dem Här Haagen de Message mat, dass et wichteg wier, dass mer d'883-Direktiv, d'Reglement géifen zur Diskussioun kréien, dass et do eng aner Beurteilung gëtt. Lëtzebuerg huet 200.000 Frontalieren um Marché, dat wësst Dir souwisou, et ass méi wéi 200.000. Mee dass och d'Europäer agesinn, dass mir mat esou enger strikter Reegelung bei esou engem Aarbechtsmaart net kënne mat deem Chiffer liewen, deen do virgesinn ass, wat an der europäescher Direktiv leeft.

Dat selwecht gëllt fir den Transport, well duerch déi enorm Längt, déi mer hunn, an déi enorm Breet: Wann s de ze vill Gas gëss, bass de duerch. An och dat betrëfft d'Buschaufferen an d'Camionschaufferen, déi do ganz vill Schwierigkeeten hunn, an dass mer do fäerdegbréngen, op europäeschem Niveau déi Ännerungen ze kréien, déi mer brauchen.

Dir Dammen an Dir Hären, léif Frënn, fir de Rescht sinn ech batter enttäuscht vun deem, wat alles elo net am Budget steet, wat elo nach net am Budget gemaach gëtt, an dofir muss ech Iech soen, ass et fir eis ëmmer wichteg, d'Verantwortung fir dëst Land ze huelen, fir seng Bierger, mee mat deem do Budget kënne mir eis Zoustëmmung leider net ginn. Mäi Fraktiounschef ...

Plusieurs voix | O!

M. Marc Spautz (CSV) | ... huet et scho gesot: Et geet hei ëm d'Land, eenzeg an aleng ëm d'Land, an ëm d'Zukunft vu Lëtzebuerg an dofir, wéi gesot, kann ech d'Zoustëmmung zum Budget net ginn.

Villmools merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Spautz. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här André Bauler.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

M. André Bauler (DP) | Merci, Här President. Léif alleguer, jo, d'wirtschaftlech Lag ass de Moment net gutt. A mir ginn an der Eurozon op eng Rezessioun duer. D'Energiepräisser bleiwen op héijem Niveau. D'Inflatioun setzt ganz ville Leit zou. Alles dat schaaft vill Onsécherheeten, an de Budgetsrapporter Max Hahn huet dës Situatioun, déi sech op internationalem, awer och op nationalem Plang ofzeechent, ganz detailléiert beschriwwen.

Ech wollt him och vu menger Säit aus nach eng Kéier en härezeleche Merci soen, meng Unerkennung fir seng fläisseg Aarbecht. E war wierkelech fläisseg ënnerwee, en huet vill Acteure begéint. Ech mengen, wann ee vun Vivre-ensemble schwätzt, da mëschet ee sech ënnert d'Leit, da muss ee sech ënnert d'Gesellschaft mëschen, Kontakt ophuelen. Dat huet e ganz gutt gemaach an e war och ganz visibel op deem Plang. Dofir nach eng Kéier eis Unerkennung.

Ech wollt och nach eng Kéier de Kollegeinnen a Kollegeen aus der Finanzkommissioun Merci soen, dass mer konnten zimmlech serein zesummeschaffen an all Froe verdéiwen, elucidéieren, déi sech gestallt hunn. Och do e besonnesche Merci un d'Beamten an d'Beamtinnen, déi eis ëmmer zur Verfügung stoungen, wa mer hire Rot an hir Informatiounen gebraucht hunn.

Léif alleguer, de Staat huet am Kader vun den Tripartitten 1 an 2 souwéi vum Energiedësch eng ganz Rei vu Moossname geholl. Ech wäert déi wuel net hei alleguer opzielen, dass ass scho geschitt. Déi finanziell Päck, déi do beschloss gi sinn, belafe sech insgesamt op 2,5 Milliarden Euro.

An dann dierfe mer natierlech och net vergiessen, dass während der Pandemie dräi Milliarden Euro vum Staat mobiliséiert gi sinn, fir Land a Leit, wéi den Här Roth dat ëmmer esou schéi seet, ze hëllefen.

Bei all deem, wat mer u Suen ausginn, ass et awer och essenziell, esou denken ech, fir sech mat der Fro auserneezenesetzen, wou déi Suen eigentlech hierkommen. Well alles, wat mer esou un Depensen an deem Staat hei stemme mussen, konkret sinn dat 27,3 Milliarden Euro fir d'nächst Joer, alles dat muss am Virfeld mol verdéngt ginn. Dat muss erschafft ginn.

Une voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Erschafft ginn d'Steierrecetté vun de schaffende Leit, vum Aarbechter, vum Handwerker, vum Beamten, vum Fräischaffenden an eise Betriber, direkt an indirekt.

Uni d'Finanzplaz wëllen ze glorifizéieren, ma Hand op d'Häerz: Si ass d'Mëllechkou vun der nationaler Wirtschaft. An dofir muss mer se heegen a fleegen, wa mer wëllen, dass si och an Zukunft Mëllech gëtt. Ech si jo gradewéi den Här Roth e Jong vum Land an ech weess: Mir kleng Leit vum Land wëssen, dass d'Mëllechkéi ...

(Hilarité)

... vill Léift an Zouwendung brauchen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Si brauchen ...

M. Sven Clement (Piraten) | Soss verteidegt Der de Bifdeck, Här Bauler. Elo musst Der schonn d'Mëllechkou verteidegen.

M. André Bauler (DP) | Ech mengen, Dir hutt eng ganz schlecht Memoire, Här Clement. Ech hunn déi Floskel nach ni gebraucht. Do sinn aner Leit, déi hunn e Copyright dodrop. Ech gehéieren net zu deenen. Mee ënnerbriecht mech elo net a mengem Ulaf hei, Här Clement.

(Hilarité)

Une voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Ech kommen op d'Kéi zréck.

(Hilarité générale)

Si brauchen, fir dat emol nach eng Kéier an Erënnung ze rufen, säfteg Wisen am Summer a lëftegt, gedréchent Hee am Wanter, fir Mëllech ze ginn. A wann ee se gutt sträiche wëll, ...

Plusieurs voix | O!

M. André Bauler (DP) | ... da muss een d'Mame mat Gefill upaken.

(Hilarité générale)

An do ass en zaarte Grëff net vu Muttwëll. Well mer d'Finanzplaz iwwer Joerzéngten ausgebaut hunn ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Här Bauler, Här Bauler, Dir sidd amgaang ...

M. Fernand Etgen, Président | Här Bauler, erlaabt Der, dass den Här Di Bartolomeo Iech eng Fro stellt?

(Hilarité générale)

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Här Bauler, ech wëll Iech keng Fro stellen, mee ...

M. André Bauler (DP) | Här Di Bartolomeo, e Limoncello ass kee Museksinstrument.

(Hilarité générale)

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Jo. Mee, Här Bauler, definitiv, ech mengen, Dir sidd amgaang, Är nächst Karriär virzebereeden.

(Hilarité générale)

M. André Bauler (DP) | Dann däreft Dier Iech erëm setzen. Loosst eis dach erëm zum Weesentleche kommen.

M. Léon Gloden (CSV) | Här Bauler, zënter datt Dir mam Här Mosar Artikele schreift, héiert, dat bekënnst Iech net.

M. André Bauler (DP) | Well mir d'Finanzplaz iwwer Joerzénge gebaut hunn, mécht se haut e groussen Deel vun eiser Wirtschaft aus a si bezilt och en héijen Undeel u Steieren. Eis Finanzplaz mécht konkret mat 16,4 Milliarden Euro ronn 31 % vun eisem PIB aus. Dat ass substanzieel! Iwwerdeems bezilt si all Joer véier Milliarden un Taxen an u Steieren un de Staat.

Wa Lëtzebuerg sou héich Recetten iwwert d'Finanzplaz erakritt, dann däreft een net vergiessen, datt eise Staat och staark dovunner ofhängeg ass. An engem klengen Land wéi eisem ass dat och net verwonnerlech. Schliisslech kann een op engem Territoire, op engem klengen Territoire wéi dee vum Grand-Duché net alles leeschten, wat an engem groussen Land dogéint awer méiglech ass. Mir hunn, geografesch gekuckt, knapps d'Gréisst vun engem franséischen Departement.

D'Finanzplaz stoung laang am Mëttelpunkt vun der Kritik, an et gëtt ëmmer nach Kräften, déi net midd ginn, fir dës Finanzplaz méi schlecht ze maachen, wéi se ass, am Ausland a mëttlerweile och heiheim.

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Wann ee kleng ass an iwwer esou eng grouss Finanzplaz verfüügt, dann zilt ee sech gewollt an ongewollt eng Rëtsch Neider. Lëtzebuerg gëtt och haut nach an den europäesche Medien als Steuerparadis kritiséiert. Dës Affirmatioun ass dacks eesäitig, fir net ze soen: schlicht an einfach falsch. Op déi rezent Entwécklungen an der europäescher Steuerlandschaft gëtt kaum opmierksam gemaach. Zanter 2014 ass kontinuéierlech derfir gesuergt ginn, datt eis Finanzplaz méi propper a méi transparent gëtt.

Une voix | Très bien!

M. André Bauler (DP) | Dat huet iwwerhaapt och ... Mir hunn en am Februar hei begéint, den Här Roth erënnert sech nach drun. Et war de Pascal Saint-Amans, fréieren Direkter fir Steuerfroe bei der OECD, dee Lëtzebuerg an der Lescht gutt Notten ausgestallt huet. Dat huet hien derzou verleet – wuelgemierkt den Här Saint-Amans –, fir an engem Interview am „Paperjam“ Follgendes ze soen, ech zitieren: „Nous avons assisté à un [...] changement d'attitude du Luxembourg au moment de la transition entre le Gouvernement Juncker et celui dirigé par Xavier Bettel“. An da seet hien nach weider: „Le Grand-Duché d'aujourd'hui, en matière fiscale, n'a plus rien à voir avec celui d'avant 2008“, also virun der Banken- a Finanzkris.

Nach viru Kuerzem hu mer zesummen an der Finanz- a Budgetkommissioun e méi differenzéiert Bléck op eis Finanzplaz geheit, wa mer déi respektiv Interlocuteurs gesinn. E Bléck, deen all Facetten a Betruecht zitt an och op déi neisten Entwécklungen ageet.

Lëtzebuerg huet effektiv an de leschte Joerzénge eng Finanzplaz an eng Fongenindustrie opgebaut, déi sech an Europa an doriwwer eraus weise loosse. Eist Land hebergéiert déi zweetgréisste Fongeporz op der Welt hannert de Vereenegte Staate vun Amerika.

Lëtzebuerg läit souguer op der éischter Plaz an der Europäesch Unioun. Dorausser d'Konklusioun ze zéien, datt eppes net stëmme kann, wann esou e klengt Land esou eng wichteg an diversifizéiert Finanzplaz huet an esou vill Kapital do derduerch fléisst, dat ass dach gewot.

De Grand-Duché hält sech un d'europäesch Reegelen am Finanzberäich a respektéiert natierlech och déi international Normen. Alles aneres wier nämlech fatal. Opgrond vun der Gréisst an der enormer Wichtigkeet vun eiser Finanzplaz fir eis Wirtschaft an der Ofhängegkeet, déi dorausser resultéiert, si mer bal forcéiert, déi mëttlerweile exzellente Reputatioun, déi iwwer Jore mat Kompetenz, mat Knowhow vu méi wéi 50.000 Leit, déi de Moment do aktiv, do tätég sinn, hiert Brout do verdéngen, do erschafft gouf, ze erhalen an ze fleggen. Systematesch Verstéiss géint d'Reegele wiere komplett kontraproduktiv. Si wieren aus volkswirtschaftlecher Siicht eng Katastroph!

Et wonnert also keen, datt och hei an der Chamber, sou denken ech dach awer, eng breet Majoritéit deen an de leschte Jore progressiv verbesserte Ruff vun der Lëtzebuerger Finanzplaz verteidegt, net aus blannem Patriotismus, mee aus Realismus, aus der Erkenntnis eraus, datt op dëser Plaz viles am Wandel ass an datt verdächtig Transaktiounen, Handlungen, direkt bei den zoustännegen Autoritéite gemellt ginn.

Här President, wann d'Finanzinstitute sech zu Lëtzebuerg néierloossen, da virun allem well se bei eis den néidegen Knowhow, d'Erfahrung, zouverlässeg Acteure wéi zum Beispill Kontrollautoritéiten, Verwaltungen, an och Planungssécherheet fannen, déi si sichen, fir eebe kënnen effizient ze schaffen. Si fannen en héich spezialiséierten an diversifizéierten Ekosystem vir, dee steuerlech Ureizer, déi aner méi aggressiv Länner ubidden, méi wéi kompenséiert. Dat ass de Fall an datt dat de Fall ass, läit virun allem dorunner, datt Lëtzebuerg dacks als sougenannte First Mover gehandelt huet. Denke mer virun allem hei un d'Ëmsetzung vun der UCITS-Fongendirektiv an den 80er-Joren – ech mengen, et war kuerz no der Mëtt vun den 80er-Joren.

Mir waren also dacks e Schrëtt viraus an et ass genee dës Virsprong, jo, dës Konkurrenzvirsprong deen et erlaabt huet, fir verschidden Dénegschtleeschter unzézéien, zum Beispill spezialiséiert juristesche Cabineten, IT-Entreprise, Fondsmanager an esou weider. Hant maache si d'Attraktivitéit an domadder den Erfolleg – a grad den Erfolleg! – vun eiser Finanzplaz aus.

De schlechte Ruff, mat deem d'Finanzplaz leider nach a verschiddene Kreesser ze kämpfen huet, geet deelweis, denken ech, wann een an d'Vergangenheet zrëckkuckt, op d'Praxis vun de Steierrulingen zrëck, déi an der Vergangenheet wierklech ëfters fir Kritik gesuergt hunn. D'Kritiker iwwersinn allerdéngs gären, datt Lëtzebuerg scho laang vun dëser Praxis ofgeréckert ass an d'Zuel vun de prealabele Steierrulingen zanter Joren däitlech erofgeet. Ech wëll drun erënneren: 2015 gouf et 454 Rulingen. Ee Joer méi spët, 2016, nach 390 an 2017 waren et der nach just 204. 2018 ass d'Zuel vun de prealabelen Avisen op 114 gefall an 2019 waren et der nach 69. 2020 44. 2021 si mer schlussendlech bei 58 gelant. Dat entsprécht ëmmerhin engem Réckgang vun 90 % bannent fënnef Joer.

D'Rulingen, kann ee soen, obwuel per se u sech e Ruling näischt Schlechtes ass, spillen also eigentlech keng bedeitend Roll méi. Am Ausland, op där anerer

Säit, setzen d'Leit weider op prealabel Steierrulingen. A Frankräich sollen et der bal 19.000 sinn. An der Belsch ronn 2.300 an an den Niederlande bal 800.

Dobäi muss drun erënnert ginn, wéi ech scho gesot hunn, datt Steierrulingen net verbuede sinn. Den europäesche Gerichtshaff huet eréischt viru Kuerzem festgehalen, datt d'EU-Kommissioun zu Onrecht entscheet huet – oder entscheet hat –, datt eng Duechtergesellschaft vun enger Automobiliifirma zu Lëtzebuerg misst Steieren zrëckbezuelen. Laut Urteel vun de Riichter vun der Cour de Justice européenne gouf et keng illegal Staatshëllef, also och keng Steiervirdeeler.

Lëtzebuerg huet am Laf vun de leschten zéng Joer gesetzlech nogebessert a séier all europäesch Direktiven ëmgesat, déi d'Finanzplaz betreffen, esou zum Beispill d'EU-Antisteiervermeidungsdirektiven, déi berüümt ATAD-Direktiven, do wou mer e weidere Schrëtt an Zukunft elo wäerte maachen, oder d'Direktiv fir administrativ Zesummenaarbecht, wou mer och e Projet de loi virleien hunn, mat deem mer eis dann elo am Januar wäerte befaassen.

Ausserdeem goufe Kontrollmechanismen op der Finanzplaz kontinuéierlech ugepasst a verfeinert. Ech erënneren drun – an de Budgetsrapporter huet et och a sengem Rapport nach eng Kéier ganz kloer en évidence gesat –, datt d'Commission de surveillance du secteur financier, d'CSSF, haut ronn 1.000 Mataarbechter zielt, sechsmol méi wéi nach am Joer 2000. Si mécht och reegelméisseg Inspektiounen bei de Finanzinstituter.

De Regëster vun den effektive Beneficiairen, de sougenannten RBE, deen zënter 2019 operationell ass, an den Handels- a Firmeregëster, den RCS, si bis zum Urteel vum europäesche Gerichtshaff méi transparent gewiescht wéi vergläichbar Regëstere an aneren europäesche Länner, waren also och accessibel fir Journalisten, net nëmme vun heiheim, mee iwwert d'Grenzen eraus duerch d'ganz Welt.

Wann een awer realistesch ass, dann däreft een net aus dem Bléck verléieren, datt duerch déi enorm Quantitéit un Transaktiounen, änlech wéi an anere Länner, ëmmer nees Onreegelméissegkeete kënnen oprieden. Dës ginn duerch effikass Kontrollmechanisme festgestallt. Verdächtig Transaktiounen, dat konnt een och récemment nach an der Press liesen, gi reegelméisseg vun der sougenannter Cellule de renseignement financier un de Parquet iwwerginn. Well d'Fall ganz dacks komplizéiert sinn an d'Enquête dofir laang dauert, ass et wünschenswäert, datt och hei d'Justice méi Personal, a virun allem hei och méi spezialiséiert Personal, dat vläicht net ëmmer einfach ze fannen ass, mee datt se méi Personal hei kritt. Et ass mer effektiv net baang, datt de Wëllen och derfir do ass.

Jo, och wann ni alles perfekt ass oder ka sinn, ginn Transparenz a Kontroll op eiser Lëtzebuerger Finanzplaz groussgeschriwwen. Viles ass geschitt an de leschte Joren. Kritik ass gutt a wichteg, jo, awer si muss op verifizéierbare Fakte berouen. Eng sachlech a fair Argumentatioun ass dofir ëmmer ideologesch gefierften Diskussiounen virzezéien.

Här President, léif alleguer, net just a puncto Transparenz a Kontroll, mee generell huet sech eis Finanzplaz zanter 2014 staark verännert. Si ass haut op der Héicht vun den Uspréchen, déi u si gestallt ginn. Och international gëtt eis Finanzplaz de strenge Krittere vun haut gerecht, dat dank der konsequenter a responsabeller Attitud vun der Regierung a vun der Chamber.

D'Finanzplaz ass dann och méi diversifizéiert, wéi se dat nach beim Ausbroch vun der Bankekris war. Dat mécht se natierlech, déi Diversifikatioun, innerhalb vun

där Spezialiséierung, déi op der Finanzplaz stattfënnt. Et kann ee bal vun engem Finanzcluster schwätzen. Déi Diversifikatioun innerhalb vun der Spezialiséierung mécht déi Plaz dann och méi widerstandsfäeg, ech wollt dat Wuert „resilient“ emol eng Kéier net gebrauchen, mee den däitschen Term oder Lëtzebuergeschen Term „widerstandsfäeg“, mengen ech, schéngt och ganz appropriéiert ze sinn.

Besonnenesch bei de grénge Finanzen, wa mer un déi denken, hu sech an de leschte Joren eng Rei Entwécklungen age stellt. Ech wëll just e puer Zuelen, ganz graff, an dësem Kontext nennen. De Luxembourg Green Exchange ass déi éischte Bourse weltwäit, déi exklusiv nohalteg Fongen an Obligatiounen handelt. Lëtzebuerg huet dann och dee gréissten europäesche Maartundeel un Aktiven, déi an ESG-Fongen investéiert sinn. Déi nohalteg Titele maachen zu Lëtzebuerg 640 Milliarden Euro aus. Mir hunn de gréisste Maartundeel u sougenannte „grénge Obligatiounen“.

Sécherlech, ech mengen, do si mer eis och eens, ass do nach ëmmer Sputt no uewen. Ma, mir sinn awer och hei – an d'Madamm Lorsché hat dat ganz pertinent an hirer Ried gesot an et ass och schéin, datt si dat ervirgestrach huet – an engem Prozess vun Transitioun, ekologescher, energiegescher Transitioun, an engem Wandel hin zu méi Nohaltegkeet, zu méi Sustainability, wéi dat esou schéin op der Finanzplaz heescht. Schliisslech, dat muss ee sech jo och ëmmer virun Ae féieren, kann d'Finanzplaz ëmmer nëmmen déi reell Wirtschaft finanzéieren, an dofir muss sech dëse Wandel, dës Transitioun, grad a besonnenesch um Terrain vollzéien an dann och vun der Finanzindustrie geziilt ënnerstëtzt ginn.

Déi nohalteg Finanzen sinn an enger Phas vu Lance ment, vun Opschwung. An dës wäert an noer Zäit, denken ech, och nach kënne beschleunegt ginn.

Här President, Léif alleguer, als Jong vum Land, deen, gradewéi den Här Roth an anerer heibannen, an der Natur an um Bauerenhaff, um Bauerenduerf, grouss ginn ass, kann ech als Konkursioun just soen, dass mir eis Mëllechkou, déi d'Finanzplaz nun emol an eisem wirtschaftleche System duerstellt, weider versuerge mussen, well si ass eng wichteg Grondlag vum Wuelstand hei zu Lëtzebuerg. Well just dank gesonde Staatsrecetten, déi zu engem groussen Deel duerch eis Finanzplaz an déi Firmen, déi un hir hängen, direkt an indirekt erakommen, just dank dësen Aktivitéiten kënne mer de generéise Sozialstaat, wéi mer e kennen, ënnerhalen a weider ausbauen.

Ech denken awer, dass een op dëser Plaz soll op all déi Mënsche kucken, déi an eise Betriber, net nëmmen op der Finanzplaz, mee an all eise Betriber, déi mer hei am Land hunn, an déi, déi an deene Betriber Dag fir Dag e Méiwäert schafen, datt een op déi soll kucken, well si sinn et, déi eis Gesellschaft no vir bréngen, si sinn et, déi eise Staat hëllefen ze finanzéieren.

De Méiwäert an de Wuelstand, dat ass eppes, wat net a Béton gegoss ass, dat ass net eppes, wat vum Himmel gefall kënnt, Méiwäert a Wuelstand resultéieren aus dem gléckleche Mix vun enger ganzer Rei vun Trëmp, déi eeben d'Attraktivitéit vu Lëtzebuerg ausmaachen.

Dës Attraktivitéit gëllt et awer, mat alle Mëttel ze erhalten. Attraktivitéit reimt och mat Innovatioun. Ouni Innovatioun verléiere mer u Kompetitivitéit. Ouni Innovatioun wier déi energiegescher Wend net denkbar. An ouni Innovatioun verdénge mer net déi Suen, déi mer brauchen, fir grad deenen ze hëllefen, déi zu deene Schwächsten an eiser Gesellschaft gehéieren.

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien, Här Bauler!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Bauler. An nächsten ageschriwwene Riedner ass elo den honorabelen Här Dan Kersch. Här Kersch, Dir hutt d'Wuert.

Une voix | Ganz gutt. Ganz gutt!

M. Dan Kersch (LSAP) | Merci, Här President. Ech wäert mer all Méi ginn, mee ech fäerten, dass ech net un den Ennerhaltungswäert vu mengem Virriedner wäert erukommen.

Une voix | Et ass schwéier! Et ass schwéier!

M. Dan Kersch (LSAP) | Fir d'éischt emol wollt ech d'Finanzministesch zitieren, déi ganz am Ufank vun hirer Interventioun de Moie gesot huet, dass de Budget ëmmer déi Zuelen erëmgëtt, iwwert déi een zum Zäitpunkt vum Vott vum Budget verfüügt. Dat ass esou an dat war och nach ëmmer esou.

Duerno ass een natierlech ëmmer méi schlaue oder wéi ech ëmmer soen: No der Schlecht ass jiddweree gäre Generol! Verschiddener heibannen hu sech da jo och an deene leschten Deeg a Wochen als richteg Experten dobäi erweisen, fir ze beweisen, dass alles dat, wat si virdru schonn alles gewosst haten, herno awer ganz anescht komm ass.

An der Kommissioun hu mer awer zu Recht iwwert d'Theema vun der Verifizitéit vum Budget geschwat. An dat aus guddem Grond: Dës Chamber – jo, dat ganz Land – huet, mengen ech, e vitalen Interêt dorunner, dass mir mat Zuelen operéieren, déi der Wourecht sou no wéi méiglech kommen. Wann nämlech déi reell Finanzkapazitéit vum Staat strukturell ënnerschat gëtt, ass d'Gefor grouss, dass wichteg Investissementer an Infrastrukturen oder wichteg Reformen am Sozialberäich oder och Decisiounen am Steuerberäich net oder mat Verspéidung geholl ginn. An dat wier, ech mengen, do ass jiddweree sech eens, kontraproduktiv fir eist Land.

Et ass evident, dass d'Berechnungen a Krisenzäite méi komplizéiert sinn, wéi dat an normalen Zäiten de Fall ass. An trotzdem muss alles drugesat ginn, fir de Budget sou realistesch an esou prezis wéi méiglech ze maachen.

D'Madamm Finanzministesch huet zu Recht drop higewisen, dass et awer nach ëmmer Variatiounen gouf tëschent de Budgetszuelen an den Zuele vum Kont. Ech hu mer dofir och d'Zäit geholl gehat no den Diskussiounen, déi mer an der Kommissioun haten, fir mer d'Variatiounen vum Kont mam Budget iwwert déi vergaange Joren e bësse méi genau anzekucken.

An dobäi huet sech dat bestätegt, wat ech gefillsméisseg och scho virdrun ugeholl hat: Wann een déi leschte Jore vun dëser Legislatur zum Beispill kuckt, da gesäit een, dass d'Variatioun 2018 bei 7,6 % louch an 2019 bei 2,7 % louch, wat bal enger Punktlandung nokënnt. 2020 dann, am éischte Pandemiejoer – an dat ass nu wierklech keng Iwwerraschung, well et do Rekordausgabe gouf fir Leit a Betriber, fir déi gutt duerch d'Kris ze bréngen –, war d'Variatioun dann op 12,22 % eropgaangen. An am Joer 2021, wou mer nach ëmmer an der Pandemie waren, hate mer eng Variatioun vun 10,91 %. Dat ass da wäit ewech, wann een e bësse méi wäit kucke geet, vun deene 14,08 %, déi mer am Joer 2010 haten oder – en anert Stärejoer vu virauschauender CSV-Finanzpolitik – d'Joer 2007, do wou mer genau 21,06 % Variatioun haten. Do hate mer bei Recettë vun 8 Milliarden 201 Milliounen eis ëm 1 Milliard a 772 Milliounen „verrechent“, fir emol deen Ausdrock ze gebrauchen.

An trotzdem, an ech mengen, mir sinn eis allegueren eens, ass et vu gréisster Wichtigkeet, dass mer

weider dru schaffen, fir méi prezis Zuele kënne ze kréien. An dofir wëll ech hei ganz perséinlech och der Madamm Finanzminister Merci soe fir vill Zousatzinformatiounen, déi mer an der Kommissioun kritt hunn a virun allem och iwwert déi eng oder aner Question parlementaire. Dat beweist, dass och d'Finanzministesch drun interesséiert ass, fir den Deputéierte konkret a richteg Zuele virzeleeën.

An et war dofir gutt, dass mir an der Kommissioun och héieren hunn, dass sech och bei der IGF Gedanke gemaach gëtt, fir Ustrengungen ze maachen, fir haaptsächlech eng besser Annualiséierung vun de Chifferen iwwert d'Moderniséierung vun dem informatésche Programm SAP, dee mer zur Verfügung hunn, kënne ze erreechen. Dat ass virun allem wichtig bei de groussen Projeten, déi iwwert d'Fong finanziert ginn, an dat ass och esou vum Directeur faisant fonction vun der IGF esou bestätegt ginn.

Eng aner Pist kéint déi sinn, dass een, à l'image vun deem, wat am Gemengesector de Fall ass, driwwer nodenkt, fir zesumme mam Budget e Budget rectifié ze presentéieren. Ech kennen d'Argumenter, déi dergéint schwätzen, ech kennen awer och eng Rei Argumenter, déi géifen do derfir schwätzen. Et muss een allerdéngs do kucken, ob ee sech net an e Widersproch mat europäesche Budgetsreegele begëtt. Mee driwwer nozedenken, mengen ech, misst awer erlaabt sinn.

Well et gëtt effektiv Parallele bei de Staatsfinanzen zum Gemengesector. An ech ka mech erënneren, dass ech a menger Zäit als Gemengepolitiker, ech weess, et ass schonn e bësse laang hier, ëmmer gesot hunn: „D'Wourecht, déi läit net am Budget, mee d'Wourecht, déi läit an de Konten!“ An dat ass beim Staat genausou wouer wéi bei de Gemengen.

Ech kann, Här President, ganz gutt novollzéien, dass een als Finanzminister ëmmer wëll d'Maîtrise iwwert seng eegen Zuele behalen. Dat ass iwweregens och richtig, dass een an dësen onsécheren Zäite wëll Spillraum behalen, fir onerwaart Krisen kënne ze meeschteren. An dat huet d'Regierung jo och an der Vergaangenheet gemaach. Si hat de Spillraum fir ze reagieren. Si hat den Apel fir den Duuscht, ech weess, et ass esou eng ofgedrosche Floskel, dass ee se scho bal net méi kann héieren, mee si hat den Apel fir den Duuscht, fir Leit a Betriber kënne ze stäipen. Mee well d'CSV jo net midd gëtt, ëmmer erëm déi Floskel vum Apel fir den Duuscht ze gebrauchen, kommen ech och net derlaanscht, fir mech domat ze beschäftegen.

Mat wat also mengt d'CSV, dass all déi Mesuren, déi am Interêt vu Leit a Betriber an der Héicht vun iwwer 5 Milliarde geholl goufen, finanziert gi sinn? Wat war dat dann anescht ewéi den Apel fir den Duuscht, mat deem dat alles bezuelt ginn ass an deen et der CSV no jo iwwerhaapt net ginn ass? Ass hei wierklech een der Meenung, dass ouni eng gutt Finanzgestioun an deene Jore virdrun et méiglech gewiescht wär, all déi Accorde mat de Sozialpartner ze finanzéieren? Ech behaapten, ouni Apel fir den Duuscht wier et hei zu Lëtzebuerg net zu esou Accorde komm an zu groussen gesellschaftlechen Divergenzen. An et géif der CSV esou lues gutt zu Gesiicht stoen, wa se dat géif unerkennen, amplaz ëmmer erëm hei de Contraire ze behaapten!

Mee den Apel, Här President, war, menge leschten Informatiounen no, jo och schonn de Sujet bei der Ierfsënn. Hei an eisem klengen Mikrokosmos gekuckt, schéngt den Apel fir den Duuscht, fir déi méi genau ze sinn, dann de Sujet vun enger weiderer Doudsënn vun der CSV ze sinn, well si et mat der Wourecht net ganz genau hält.

(Interruption)

Une voix | Oh là là!

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech hat virdu Parallelle mat de Gemenge gemaach. Den Här Roth huet mech souguer als fréieren Inneminister direkt ugeschwat a gemengt, dass de Staat sech géif bei de Gemengen dedouanéieren. Ech mengen, dat war den Ausdrock, deen en haut de Moie gebraucht huet. Och dat ver-déngt eng méi genau Analys.

Den CSV-Kofraktiounspräsident beschwéiert sech, dass d'Gemenge géifen TVA-Mannereinnamen maachen, well d'Regierung decidéiert hätt, den Taux vu 17 % op 16 % erofzesetzen, an et wier och dofir keng Kompensatioun virgesinn. D'Gemenge kréie jo bekanntlech 10 % vun den TVA-Einnamen alljoers iwwerwisen. Wat d'CSV do seet, ass also vum Fong hier richtig, mee et ass, wéi esou oft, nëmmen d'Hallschent vun der Wourecht. Vergiess gëtt nämlech ze erwänen, dass duerch déi méi dynamesch an an deem Mooss onerwaart Entwécklung vun der Lounsteier, déi jo menger Meenung no net ganz zu Onrecht vun der CSV kritiséiert gëtt, dass also duerch déi onerwaart Entwécklung, wou d'Gemengen 18 % kréie vun der Lounsteier ..., dass also dee potenziellen TVA-Verloscht do méi wéi ausgeglach gëtt. Der Éierlechkeet halber hätt een dat missen hei soen!

Plusieurs voix | Wat ass dat do fir eng Logik?

M. Dan Kersch (LSAP) | Ma, dat ass d'Logik, dass Der, wéi sou oft, d'Hallschent vun der Wourecht sot, eppes sot, wat wouer ass, an dann awer sot, et géif net kompenséiert ginn. An op där anerer Säit awer doduerjer, dass mer duerch eng aner Decisioun oder aner Decisiounen vun der Regierung eng Augmentatioun vun der Lounsteier hunn, d'Gemengen herno finanziell besser dostinn, wéi se virdrun dostoungen.

M. Fernand Etgen, Président | Här Kersch, erlaabt Der, datt den Här Roth Iech eng Fro stellt?

M. Dan Kersch (LSAP) | Selbstverständlech.

M. Gilles Roth (CSV) | Et gouf ugeschwat, an Här Kersch, mat allem Respekt virun Iech, mee ëmmer, wann d'CSV esou eng politesch Kritik ..., dat si politesch Kriticken, an déi sinn net nëmme vun eis, mee déi kommen iwwregens och vum Syvicol, wou Der och eng Kéier President waart, a fir dat ëmmer sou mat Éierlechkeet ze verbannen, wësst Der, dat geet esou lues bei eis duer!

M. Dan Kersch (LSAP) | Dat ass ...

M. Gilles Roth (CSV) | Den Ennerscheid ass deen, dass mer hei mat Fakten operéieren. An Dir kënnt dach net soen, dass eng Kéier, wann d'Lounsteier spruddelt, da géifen d'Gemengen dat kompenséiert kréien, wat an der TVA manner kënnt. Dat ass einfach e falscht Rasonement. Et ass – an Dir waart selwer derfir, dass dee Perequatiounssystem an och d'Laaschteverdeelung zwëschen Staat a Gemenge sollten esou ausgesinn, dass d'Gemengen un en Deel vun deenen normale Recetté wéi d'Lounsteier, wéi d'TVA a wéi d'Autossteier sollte gekoppelt ginn.

Mee ech stellen Iech dann eng konkret Fro: Sidd Dir dann dermat averstanen, dass déi Baitragsbrems, déi d'Gemenge sollten hunn an hirem Baitrag, dee se fir de Finanzement vum CGDIS solle kréien, sollt opgehale ginn, wéi dat elo am Budget virgesinn ass, oder net? Well de Syvicol huet sech géint dat opgeleent. An Dir wësst ganz genee, wéi Der Inneminister waart, dass déi Baitragsbrems ..., nämlech dass d'Gemengen net sollten iwwerméisseg zu dem Finanzement vum CGDIS bäidroen, dass déi e weesentleche Faktor war vun der deemoleger Oppositioun, nämlech vun eis, fir dass mir eis Zoustëmmung zum Pompjeesgesetz ginn.

An iwwregens ass déi Baitragsbrems net duerch en Amendement parlementaire, mee duerch en Amendement gouvernemental 2017 bei der Ofstëmmung vum Gesetz agefouert ginn.

M. Dan Kersch (LSAP) | Här President, dat do war elo ...

M. Fernand Etgen, Président | Ech ginn d'Wuert zrëck un den Här Kersch.

M. Dan Kersch (LSAP) | Merci, et war e bësse vill beieneen. Ech stellen also éischens fest, dass d'CSV et net gären huet, wann ee se un d'Éierlechkeet erënnert.

Plusieurs voix | O!

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech stellen zweetens fest, ...

(Brouhaha)

... dass et eng jorelaang Fuerderung war vum Syvicol, dass ... Däerf ech äntweren op Är Fro? Soss furen ech einfach mat menger Ried virun. Ben, da gitt mer d'Chance, op dat ze äntweren, wat Der hei gesot hutt! Ech stellen also zweetens fest, dass et eng jorelaang Fuerderung war vum Syvicol, dass d'Gemengefinanze sollen un déi vum Staat ugegliddert ginn. Wann also d'TVA-Einnamen vum Staat duerch eng politesch Decisioun zrëckginn, ass et en Automatismus, dass och déi vun de Gemengen zrëckginn, an dat entsprécht deem, wat de Syvicol jorelaang gesot huet.

Ech stellen drëtzens fest, dass trotz där politescher Decisioun, fir d'TVA vu 17 % op 16 % erofzesetzen, d'Gemengen net zu Schued kommen, an dass se an deem Joer 2023, wann d'Circulaire budgétaire sech erfüllt, méi Suen zur Verfügung hu wéi an deene leschten dräi Joren.

Méi hat ech net gesot. An ech hätt gären ... Wann Der dat virdrun esou geduecht hutt, da wär et flott gewiescht, wann Der dat de Moien och esou duergestallt hätt, mee dat war warscheinlech net an Ärem Sënn, well Dir wollt eppes beweisen, wat net ze bewiese war.

Fir déi nächst Fro hunn ech och nach e Riedebaitrag, dofir wäert Der dann d'Äntwert do héieren. Dat ass déi iwwert den CGDIS.

Et gëtt dann och geschwat, dat hat Der och de Moie gesot, dass d'Gemengen, déi hir Energiekäschen erhéije mussen, dat missten ausgeglach kréien. Wann ech dat richtig verstanen hunn, freet d'CSV also, dass den Acteur public Staat den Acteurs publics Gemenge soll Suen transferéieren, fir se u sech vun enger nationaler Problembewältigung ze dispenséieren. Emol dovun ofgesinn, dass esou eng Approche all Incitatif bei de Gemenge géif futti maachen, fir Energie ze spueren – an et si vill Gemengen, déi eng ganz Rei vun Initiative geholl hunn –, mengen ech och, dass d'Philosophie vun där Approche net déi richtig ass.

An ech erklären, firwat. Mir sinn ee Staat zu Lëtzebuerg. Mir sinn net ee Staat mat 102 Ennerstaaten. D'national Erausforderunge mussen zesummen ugaange ginn. An do mécht och eng Ëmverdeelung vun ëffentleche Suen, wat d'Energieversuergung ugeet, vun enger Täschen an déi aner ganz, ganz weineg Sënn.

Erkläert mer, wou de Sënn soll dann draleien, dass de Staat zum Beispill enger Gemeng, déi bal eng Milliard u Reserven huet – an där hu mer hei am Land – hir Energiekäschen sollt subsidiéieren an domadder säin eegene Spillraum, also de Spillraum vum Staat, fir do ze hëllefen, wou et wierklech gebraucht gëtt, nämlech bei de Leit an de Betriber, géif méi kleng maachen? A mengen Ae mécht dat kee Sënn.

An da kommen ech bei ...

M. Fernand Etgen, Président | Här Kersch, den Här Roth wëllt nach eng Kéier eng Zwëschefro stellen.

M. Dan Kersch (LSAP) | Selbstverständlech.

M. Gilles Roth (CSV) | Also ech kommen elo net méi dorobber zrëck, mee wann Dir der CSV Onéierlechkeet ënnerstellt, da soen ech: Dir verdréit de Leit d'Wierder am Mond! Hei hunn ech de Moie gesot – an ech hunn deen Text geschriwwen! –, dass een duerch de Fait, dass ... Mir hunn d'Tripartite-Accorde matgestëmmt, ok, an do war net virgesinn, dass d'Gemenge géifen och de Präisdeckel op den Energiekäschen hunn. Mir hu just op d'Konsequenz opmierksam gemaach, dass well dee Präisdeckel net besteet, d'Gemengen natierlech eng ganz Rei vu Laaschten hunn. A wa mer käschtedeckend furen, d'Madamm Beissel sëtzt do an dem SES, da wësst Der, dass de Waasserpräis ëm en hallwen Euro pro Fudder an d'Luucht geet.

Dat heescht, bei de Gemenge geet en ëm en hallwen Euro pro Fudder an d'Luucht. Sou ass et bei dem SES virgesinn. Mee dat mécht fir eng Gemeng mat 10.000 Awunner, an dat kënnt Der alleguerde bei Iech no-kucken, eng hallef Millioun pro Joer aus. Déi mussen also d'nächst Joer d'Leit bezuelen. Dat selwecht ass bei de Kläranlagen, mam Stroum, ...

(Interruption)

Jo, bei de Kläranlagen a beim Stroum geet en och an d'Luucht. An d'Räsonement war, ze soen, dass am Endeffekt de Bierger dat alles muss droen. Dat ass dat Räsonement, dat mer soen.

A wat mer wollte soen, dass hei de Staat bestellt, dat ass mat Maisons relais, dat ass mat Museksunterrecht, an déi, déi kënne bezuelen, dat sinn d'Gemengen. An et si ganz vill Gemengeresponsabeler hei, do sinn der vill, déi wëssen, dass se d'nächst Joer Schwieregkeete kréien, fir ouni Emprunten hir Enner um Enn vum Joer zesummenzekréien. A wann Der sot ... Jo, Staat a Gemenge sëtzen am selwechte Boot, mee déi Schold, déi d'Gemenge mussen maachen, well de Staat sech op hir Käschen dedouanéiert, an der Gesamtbilanz vun de gesamt-ëffentleche Finanzen mécht dat zu Lëtzebuerg keen Ennerscheid.

An et ass dat, wat mer monéiert hunn an näischt aneres!

M. Fernand Etgen, Président | Dat war e Kommentar a keng Fro.

M. Dan Kersch (LSAP) | Et war kee Kommentar, Här President, et war déi Ried vun de Moien nach eng Kéier gehalen. Dobäi sinn ech net schwéier vu Begrëff, ech hat relativ gutt verstanen, wat Der de Moie gesot hutt. An ech hu vun der Energieënnerstëtzung geschwat, déi Dir de Moie gefuerdert hutt. Dir hat gesot, dass d'Gemengen u sech missten dedomagéiert gi fir déi steigend Energiekäschen. An ech hunn Iech virdrun un engem konkrete Beispill gewisen, dass dat iwwerhaapt kee Sënn mécht. Méi war et net. An dofir hoffen ech, dass ech dann elo op déi Fro kann zrëckkommen, wat den CGDIS ugeet.

De Vull hutt Der, mengen ech, mat deem Säitenhieb op den CGDIS do wierklech ofgeschoss an Ärer Ried. Ech war – ech muss dat wierklech esou soen – schockéiert.

(Interruptions)

Ech fannen et total deplacéiert, dat dierf ech jo a menger Aschätzung, a menger Warneemung.

M. Laurent Mosar (CSV) | Dir dierft alles, Här Kersch.

M. Dan Kersch (LSAP) | Majo gesitt Der, Här Mosar.

M. Laurent Mosar (CSV) | Dir dierft bal alles.

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech woussst, dass mir eis och eng Kéier kéinten eens ginn. Och wann ...

(Hilarité)

Wéi mer den CGDIS geschafen hunn – iwwregens eestëmmeg! – a bei där Eestëmmegkeet war och de Mode, wéi e sollt finanziert ginn, dee steet am Gesetz mat dran ... Wéi mer den CGDIS hei eestëmmeg gestëmmt hunn, do ware mer eis eens, dass et zousätzlech Sécherheet fir dëst Land net géif zum Nulltariff ginn. Dat ass praktesch vun alle Bänken hei gesot ginn an et war sech och jiddwereen doriwwer eens.

An ech soen dat esou, wéi ech et denken: Ech fannen et eng Respektlosegkeet héich zwee, fir elo de Verantwortleche vum CGDIS praktesch ze ënnerstellen, si géifen an Zukunft net haushaltlech mat hire Mëttelen ëmgoen!

Une voix | Dat huet dach kee gesot!

M. Dan Kersch (LSAP) | Also, wannechgelift, Här President, wou si mer hei! Ech hunn dem Här Roth de Moie relativ laang a gedëlleg nogelauschert, an ech hunn alles héieren, wat Der gesot hutt, an ech hu meng Interpretatioun vun deem, wat Der gesot hutt, an déi bréngen ech elo hei op d'Blat, respektiv op d'Tribün. A wann Der herno nach eng Kéier wëllt dozou Stellung huelen, kënnst Der dat roueg maachen. Rechent domadder, dass mer Iech dann nach eng Kéier wäerten äntweren!

Mee nach eng Kéier, well dat ass nämlech, dass ass nämlech wierklech de Summum vun deem ..., fir ze soen, mir brauchen eng staatlech Begrenzung vun den Ausgabe vum CGDIS, well do soss d'Mëttele risquéieren ze explodéieren. Ma, wat mengt Der dann, wat déi Leit do an deem Verwaltungsrot vum CGDIS ze decidéieren hunn oder wat déi wëllen decidéieren? Fir d'éischt emol, fir d'x-te Kéier hei op dëser Tribün, de CGDIS ass keng staatlech Administratioun wéi eng aner!

(Interruption par M. Gilles Roth)

M. Fernand Etgen, Président | Wannechgelift, Här Roth, bei der CSV-Fraktioun sinn nach dräi Riedner ageschriwwen. Dir hutt nach Zäit, fir op den Här Kersch ze reagéieren.

M. Dan Kersch (LSAP) | Jo.

M. Fernand Etgen, Président | An da loosst, wann echgelift, elo den Här Kersch seng Ausféierungen developpéieren. Merci villmoos.

M. Dan Kersch (LSAP) | Et éiert mech awer immens, dass den Här Roth esou nervös gëtt, wann e schwätzt.

(Interruption)

Also nach eng Kéier, fir d'x-te Kéier: Den CGDIS ass keng einfach staatlech Administratioun, et ass en Établissement public, dee vu Staat a Gemenge gläichberechtegt verwalt gëtt. An dofir sinn all déi Decisiounen, déi do geholl ginn, gläichberechtegt – och déi finanzieller Natur –, sinn also vun de gläichberechtegte Partner Staat a Gemenge geholl. Dat ass a mengen Aen, an dat ass dat op Är Fro, Här Roth, Garantie genuch, dass d'Ausgaben net eropgedriwwen ginn, fir se eropzedriwwen, mee dass do just dat gemaach gëtt, awer och wierklech just dat gemaach gëtt, wat nützlich an noutwendeg ass fir d'Sécherheet vun eise Bierger.

Frot emol eng Kéier ... En ass elo net heibannen, mee ech mengen, en héiert eis awer, frot emol eng Kéier no bei Ärem Escher Buergermeeschterkolleg! Wa mech net alles täuscht, ass deem och bei Iech an der Fraktioun. Frot emol eng Kéier beim Här Mischo no, wivill Leit nach am Fräiwëllegendéngscht zu Esch aktiv waren, éier mer d'Reform vun de Rettungsdéngschter gemaach hunn!

Ech hat nogefrot: Et waren der nach genau siwen. Siwe Fräiwëlleger fir eng Stad wéi Esch, déi permanent asetzbar waren. An déi meescht vun deenen hunn op der Gemeng geschafft.

Mir waren an enger Situatioun, wou d'Sécherheet vun eise Bierger net méi garantéiert war, wou net méi konnt garantéiert ginn, dass eng Ambulanz géif erausfuere, wa se geruff géif ginn. An ech wëll guer net dovu schwätzen, wat geschitt wär, wann net scho laang ëmmer d'Nopeschpompjeescorpsen agegraff hätten, wann et zu Esch zu Bränn komm ass. An och dat weess den Här Mischo ganz gutt.

Haut hu mer zu Esch 44 professionell Pompjeeën, déi vu ronn 40 Fräiwëllegen ënnerstëtzt ginn. Jo, Här Roth, jo, dat kascht, an et wäert och an Zukunft nach kaschten, mee d'Sécherheet vun eise Leit ass eis an och deene Leit, déi den CGDIS solidaresch féieren, dat wäert. An déi brauche keng Beléierung, keng Lektoun an och keng gesetzlech Grenzen, fir ze wëssen, wat muss gemaach ginn. An dofir ass dat gutt, dass mer déi gesetzlech Hürd haut elo ewechhuelen.

Une voix | Très bien!

M. Dan Kersch (LSAP) | Här President, et ass och e bësse schued, dass ech muss virum Här Mosar schwätzen, mat deem ech reegelméisseg an der Finanzkommissioun d'Meenungen austauschen. Allgemeng kann een, mengen ech, soen, dass mir reegelméisseg zimmlech wäit ausernee leien, an dat berouegt eis ...

(Interruption par M. Laurent Mosar)

Ma, da loosst mech dach ausschwätzen, sidd net esou! An dat berouegt eis, géif ech mengen, allen zwee.

(Hilarité)

(Interruption par M. Laurent Mosar)

Gesitt Der!

Net vill anescht war dat och bei där Fro, déi d'Madam Finanzminister och haut de Moien ugeschwat huet a wou se gesot huet, dass Lëtzebuerg mat dësem Budgetgesetz och decidéiert, dass d'Investissementen an d'Atom- an an d'Gasenergie net weider vun engem privilegiéierten Taux bei der Taxe d'abonnement dierfe profitéieren. Mir begréissen dat zu 100 %!

Une voix | Très bien!

M. Dan Kersch (LSAP) | Bei der CSV schéngt dat net esou ze sinn, ausser si hätten elo an e puer Deeg an zënter der leschter Kommissiounssëtzung hir Meenung geännert. Den Här Mosar ka mer dat dann duerno jo soen, e kënnst jo och nach hei ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Loosst Iech iwwerraschen, Här Kersch!

M. Dan Kersch (LSAP) | E kënnst jo och nach hei op d'Tribün zrëck. Ech ginn elo mol sou laang dovun aus, dass Der nach ëmmer bei där Meenung sidd.

M. Laurent Mosar (CSV) | Also, am Contraire zu Iech änneren ech meng Meenung net esou schnell.

M. Dan Kersch (LSAP) | O, ech hu virdrun ... de Moien, do hat ech dem Här Roth kënne bestätegen, dass ech zënter 2006 zu verschiddene Froen nach ëmmer déi nämmelech Meenung hunn.

(Interruption par M. Laurent Mosar)

Mee kommt, ech kommen awer bei d'Meenunge vun der CSV, maacht Iech keng Gedanken! Well déi Argumentatioun, déi Der ugefouert hutt, fir derfir anzetrieden, fir an Zukunft mat Lëtzebuurger Steiergeschenker auslännesch Investissementen an Atomenergie a Gas ze fërderen, ass dann awer esou abenteuerelech, dass se, mengen ech, deem gewiiftste

Lobbyist misst Tréine vun Näid an d'Aen dreiwen. Do gouf doudescht argumentéiert, d'Lëtzebuurger Regierung géif hei europäesch Reglementer net unerkennen a sech ouni Nout – ech mengen, dat waren Är Wierder – an eng europäesch 25:2-Minoritéit beginn. An da gouf nach een dropgesat, andeems gesot gouf, dat wier och juristesche problematesch.

Här President, bei allem Respekt, mee ech halen dat fir totale Quatsch. Et ass kloer, dass dat eent iwwerhaupt näischt mat deem aneren ze dinn huet. Éischtens gëtt et keng europäesch Obligatioun, fir iwwerhaupt eng Besteuerung vun der Fongenindustrie ze maachen – an dat huet den Här Mosar an engem kierzlech erschéngene „Lëtzebuurger Wort“-Bäitrag och selwer geschriwwen – an zweetens, wann et keng esou eng Obligatioun gëtt, fir eng Besteuerung virzeginn, gëtt et selbstverständlech och keen europäesch Reglement, dat géif virschreiwen, wéi een déi Steuer le cas échéant misst festleeën. An drëtens, an och dat ass kloer, Här President, dass et – an ech betounen – aleng dëst Parlament ass, dat ze bestëmmen huet, wéi d'Krittäre bei der Taxe d'abonnement festgeluecht ginn.

An elo ass et schonns erstaunlech ze gesinn, dass genau deen Deputéierten, dee sech soss mat Hänn a mat Féiss awer wierklech géint all europäesch Reglement wiert, dat méi Steiergerechtkeet a méi Steiertransparenz soll schafen, heihinner kënnst an elo en europäesch Reglement wëll aus dem Hutt zauberen, dat et fir deen dote Beräich iwwerhaupt net gëtt, fir dann eng Lëtzebuurger Steuer wëllen ze reegelen.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech wäert Iech dat erklären!

M. Dan Kersch (LSAP) | Le monde à l'envers, kann een do nëmme soen. Oder, well mer jo schonn elo bei der Fussballweltmeeschterschaft sinn, dat ass ongeféier esou, wéi wann den Här Infantino deenen, déi Volleyball spillen, elo géif virschloen oder virschreiwen, si missten an Zukunft mam Abseits funktionéieren. Dat geet net. Den Här Infantino huet do näischt ze soen an esou ass et och hei mat den europäesche Reegelen, wat eis Besteuerung vun der Taxe d'abonnement ugeet.

M. Sven Clement (Piraten) | Mir hoffen, en huet och beim Fussball gläich näischt méi ze soen.

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech hunn et net verstanen.

M. Sven Clement (Piraten) | Den Här Infantino huet och hoffentlech beim Fussball gläich näischt méi ze soen.

M. Dan Kersch (LSAP) | Also, Här Clement, Dir hutt esou Recht gehat mat deem, wat Der elo gesot hutt, ech wëllt, dat hätt Der och virdru bei Ärem Riedebäitrag gehat!

Ech hunn awer och misse laachen, et ass genau déi nämmelech Haltung, déi vum Här Mosar an der Kommissioun vertruete ginn ass an haut de Mëtten hei vun der ADR praktesch tel quel ënnerstëtzt ginn ass a woubäi souguer eng Motioun an deem Sënn presentéiert ginn ass. Ech sinn alt elo gespaant, wéi d'CSV sech dozou wäert stellen.

Här President, ech sinn houfreg, Member ze si vun enger Regierungsmajoritéit, déi a Kohärenz mat hirer eegener Politik ass an net bereet ass, klimaschiedlech Investissementen a fossill Energieträger oder Technologie vun der Vergaangenheet mat Lëtzebuurger Steiergeschenker ze fërderen!

Plusieurs voix | Très bien!

M. Dan Kersch (LSAP) | Wat ass déi Regierungskohärenz dach e Kontrast zu deem inhaltleche Tohuwabo, dee mer vun der gréisster Oppositionspartei

hei zerwéiert kréien. Do kënt dach net déi eng Woch deen een hei erop, nach gezeecht vun den onmenschleche Strapaze vu senger Rees op d'COP an Ägypten, a priedegt hei vun der Chambertribün aus, bal esou wéi fréier vun der Kanzel, dass et awer elo wierklech Zäit wier, fir klimaschiedlech Aktivitéiten ze bremsen ...

Une voix | Jo.

M. Dan Kersch (LSAP) | ... an eis Schëpfung ze retten, a praktesch gläichzäitig setzt sech an där nämmlecher Chamber e Verrieder vun där nämmlecher Partei derfir an, dass klimaschiedlech Energieträger an -technologie vun der Vergaangenheet elo solle steierlech bevirdeelegt ginn. Här President, do fënnt keng Kaz hir Jonk méi erëm!

An dat ass dann eng Partei, déi no bausse seet, si wëllt mat inhaltlechen Akzenten hiren Negativtrend stoppen. Et bien, op déi do Aart a Weis: Bonne chance!

Här President, et gëtt der och, déi soen, d'LSAP wëllt de Lëtzebuerger Triple-A vun de Ratingagenturen a Fro stellen. Esou eng Ausso hutt Der vu kengem vun den LSAP-Mandatairen héieren. An ech weess och firwat, dass Der keng héieren hutt – aus deem ganz einfache Grond, well et se net gëtt!

Dat ännert awer näischt drun, dass elo zanter enger Zäit gebietsmillenaarteg ëmmer erëm widderholl gëtt, wuel an der Hoffnung, wann een et oft genuch behaapt, da gleewen d'Leit et, dass dat esou wier. Nach eng Kéier: Et gëtt keng esou eng Ausso vun engem LSAP-Mandataire! Dir kënnt mech gäre Lige stroufen, wann Der mer se weist. An deem Fall géif ech mech entschëllegen. Mee ech soen Iech: Déi Sich, déi wäert vergeeblich sinn, et gëtt se net!

Dir hat och net héieren, dass d'LSAP gesot huet, dass mir elo onbedéngt wëilten déi 30 %-Hürd bei der Verschuldung knacken – dat huet och nach ni ee vun der LSAP gesot. Wat manner Scholden, wat besser. Do si mer eis, mengen ech, eens. Ënnert der Bedéngung selbstverständlech, an ech mengen, och do si mer eis awer eens, dass déi néideg Investissementen an d'Zukunft vun eisem Land wäerte viruuegoen. Et gëtt awer en Ënnerscheid, ob een de Leit Angscht mécht an esou mécht, wéi, wann een 30 % Verschuldung géif iwwerschreiden, dass et dann en Automatismus wär a mir den Triple-A géife verléieren. Esou en Automatismus gëtt et net, ausser et géif ee mer dat schréfflech nowiesen.

D'Finanzministesch huet op Nofro vun der Cour des comptes bestätegt, dass déi eenzeg Trace, déi ee fënnt, fir d'Ratingsskrittäre fir Lëtzebuerg e bëssen ze erklären, aus dem Joer 2013 géif stamen. An den Här Roth huet se de Moien, mengen ech, zum Deel souguer virgelies, wat gutt ass fir d'Transparenz. Vun 2013 staamt dat also!

Här President, mir stëmmen muer – mir ginn dovun aus – de Budget vum Joer 2023. 2023 ass d'Welt eng aner ewéi 2013. Vill Länner erfëllen haut déi sougenannt Maastricht-Krittären net méi. Dat kann ee bedauern, mee et bleift ëmsou méi wouer. D'Verschëldung ass international dramatesch gestiegen.

Wat mir froen als LSAP, an dat ass och dat Eenzezt, dat mer froen, ass eng wëssenschaftlech baséiert Analys vun der Verschëldungskapazitéit vun eisem Land, net méi an net manner. A mir hätten doriwwer gären eng éierlech Diskussioun. A mir hätte gären, dass opgehele gëtt, de Leit Angscht ze maachen. A mir hätte gären, dass noutwendig Reformen am Interêt vun der sozialer Kohäsion vun eisem Land gemaach ginn an net mat dem Hiweis op künstlech Finanzbarriären op déi laang Bänk geschubst ginn. An dat zielt natierlech och, Här President, fir eng

selektiv ausgeriichte Steuerreduzéierung fir kleng a mëttel Akommissen.

Ech hunn haut mat grousssem Interêt héieren, dass d'Regierung esou steierlech Erliichterungen och elo schonns mat engem konkreeten Datum an d'A faasst. An ech kann Iech, Madamm Finanzministesch, nëmmen derzou encouragéieren, dee Wee kontinuierlech weiderzegoen. Steuerlech Erliichterungen fir déi Leit, déi et wierklech brauchen, an dat sinn déi Kleng, an dat ass de Mëttelstand, kënnen ni Harakiri sinn, mee si sinn am Géigendeel fir Dausende vu Leit d'Garantie, dass si och an Zukunft iwwert d'Ronne kommen, a sinn domadder a leschter Konsequenz och d'Liewensgarantie fir eis Demokratie.

Ech hu Vertrauen, Madamm Finanzministesch, an dës Koalitioun, an déi dräi Parteien, déi dës Koalitioun droen, ech hu Vertrauen, dass dat vun alle Majoritätsakteuren, egal ob se an der Regierung oder am Parlament sinn, esou erkannt gouf. An esou deiten ech och déi politesch Aussoen aus Ärem Mond an och déi vum Budgetsrapporter vun deene leschten Deeg.

Wat meng Partei zu där steierlecher Erliichterung denkt, ass an engem Saz, mengen ech, zesummegefaasst: Wat éischter, wat besser!

Une voix | Très bien!

M. Dan Kersch (LSAP) | A mir sinn oppe fir all gutt Iddien an houfreg, selwer konkreet Piste beim Debat iwwert d'Steierpolitik hei an der Chamber virgestallt ze hunn. Eng Regierung, déi an Zäite vu Multikrisen u Vertraue gewënnt, ass net nëmme queesch duerch Europa, mee wäit doriwwer eraus, e ganz sielent Exemplar. Mee si kann net, esou wéi dat hei vu menge Virriedner mat deenen drolegsten Argumenter probéiert ginn ass duergestallt ze ginn, alles falsch gemaach hunn. An eng Regierung, déi et an deene schwéieren Zäiten, zousätzlech zu enger exzellenter bewäerter Krisestatioun am Accord mat de Sozialpartner, och nach géif fäerdegbréngen, Steiergerechtegkeet ze schafen, oder méi Steiergerechtegkeet ze schafen, esou eng Regierung drängt sech op, Här President, fir weidergefouert ze ginn.

An op de Risiko hin, deen een oder aneren op menger rietser Säit batter ze enttäuschen, denken ech, dass vill Wielerinnen a Wieler dat och esou gesinn. Ech muss awer soen, dass et fir mech kee grössere Problem duerstellt, wa si hei enttäuscht sinn, am Géigendeel, ech freeë mech, dass d'Chancë gutt stinn, dass et mat der kontinuierlecher Moderniséierung vun eisem Land ka weidergoen. An dofir, Madamm Finanzminister, ass dës Budget eng gutt Basis.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Kersch. Den Här Roth freet d'Wuert.

M. Gilles Roth (CSV) | Ech froen d'Wuert weinst engem Fait personnel. Ech mengen, den Här Kersch huet eis hei praktesch als CSV ënnerstallt, dass mir géint de Finanzement vun dem CGDIS wieren an dass mer domat kee Respekt vis-à-vis vun der Aarbecht vun de Fräiwëllegen a beruflechen Ambulancieren a Pompjeeën hätten. Dat, wat mir gesot hunn, Här Kersch, dat ass näischt aneres wéi déi Kriticken, déi de Syvicol – de Syvicol! – a sengem Avis géint iwwer vun dem Staatsbudget gemaach huet. A wann ech mech gutt kann erënneren, ass keen anere wéi Äre Koparteipresident, den Dan Biancalana, Vizepresident vun dem Syvicol, dat heescht, alleguerten déi Ënnerstellungen, déi Der vis-à-vis vun der CSV gemaach hutt, hutt Der dann och Ärem eegene Parteipresident gemaach!

Une voix | Kommt eriwuer ...

M. Gilles Roth (CSV) | An ech, ...

M. Dan Biancalana (LSAP) | Liest se vir, Här Roth!

M. Gilles Roth (CSV) | ... an ech liesen Iech just, ...

M. Dan Biancalana (LSAP) | Liest et vir!

M. Gilles Roth (CSV) | ... ech liesen Iech just vir aus dem Avis vun dem Syvicol, ech hunn et just um Handy hei: „[Le Syvicol] s'oppose fermement à l'abrogation de l'article 63 de la loi modifiée – vom 27. Mäerz 2018 – „portant organisation de la sécurité civile, qui établit une proportionnalité entre la progression des dépenses du CGDIS et celle des recettes non affectées des communes. Il propose en contrepartie d'appliquer ce „frein“, non par un ensemble des dépenses du CGDIS, mais à la seule contribution des communes.“ An déi Bättragsbrems – dat war dat Wuert, wat ech gebraucht hunn – vun de Gemenge vis-à-vis vun deem gesamten Opkommes, déi hätte mer gäre retabliert. An et geet souguer esou wäit, dass de Komitee vum Syvicol à l'unanimité, iwwregens da mat der Stëmm vun Ärem Kopresident, souguer a sengem Avis en Amendement proposéiert huet, fir déi Bättragsbrems erëm anzeféieren. A mir wäerten da muer an dem Plenum vun der Chamber deen Amendement vun dem Syvicol iwwerhuelen, an da kucke mer, wien zu wat steet.

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

(Interruption)

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Roth. An ech ginn d'Wuert zréck un den Här Kersch.

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech soen dem Här Roth Merci fir déi Beléierungen. An ech stelle fest, dass en dat, wat ech virdru gesot hunn, nach eng Kéier bestätegt huet. Méi ass dozou net ze soen.

Une voix | O! O! O!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kersch. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorablen Här Léon Gloden. An da géif ech proposéieren, datt mer nom Här Gloden ophalen, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Wéi dann?

M. Fernand Etgen, Président | ... Schluss maachen. Et ass gëschter gefrot gi vun der CSV-Fraktioun, datt mer haut net solle méi wäit wéi bis 19.00 Auer goen. Ech maachen dat, Här Laurent, ...

(Brouhaha général)

... Här Mosar, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Den Här Gloden ass an zéng Minutte fäerdeg.

M. Fernand Etgen, Président | Nee, en ass fir 20 Minuten ageschriwwen.

M. Laurent Mosar (CSV) | Zéng Minuten.

M. Fernand Etgen, Président | Zéng Minuten. Ma da gi mer emol fir d'éischt dem Här Gloden d'Wuert, an da kucke mer, wou mer da landen. Här Gloden, Dir hutt d'Wuert.

M. Léon Gloden (CSV) | Merci. Merci ...

M. Fernand Etgen, Président | Awer den Här Mosar huet Iech op zéng Minutte beschneiden. Ech net!

M. Léon Gloden (CSV) | Mech beschneit ...,

(Interruptions)

... also, Här President, mech beschneit keen.

M. Sven Clement (Piraten) | Wann d'CSV net eens gëtt.

M. Léon Gloden (CSV) | Mee ech packen dat an zéng Minuten.

(Brouhaha)

Här President, ob et e Budget ass vun dem Staat oder ob et e Budget ass vum enger Gemeng, e Budget vum enger staatlecher Autoritéit huet ëmmer eng Finalitéit: Dat ass d'Garantie oder souguer d'Verbesserung vun der Liewensqualität vun deene Leit, déi hei wunnen a schaffen. Ech mengen, dat ass e Constat, dee mer hei op alle ...

(Brouhaha)

M. Fernand Etgen, Président | Entschëllegt, et war den Här Mosar, dee mech gestéiert hat.

M. Léon Gloden (CSV) | Här Mosar!

(Hilarité)

Muss ech erëm eng Kéier ufänken, dann dauert et fënnf Minutte méi laang.

E Constat, dee mer hei iwwert d'Parteigrenzen deelen: E Budget – déi Suen, déi do virgesi ginn – soll d'Liewensqualität vun de Bierger garantéieren, voire verbessern.

A fir d'CSV ass ee Krittär, fir d'Liewensqualität ze moossen – an ech hunn et oft genuch op dësem Pult gesot, an Debatten, am État de la nation oder bei aneren Debatten –, d'Sécherheet. An ech stelle fest, ausser mir huet den LSAP-Fraktiounschef, deen elo net heibannen ass, dat Theema Sécherheet kuerz ugeschnidden. An ech deelen och mat him de Constat, datt preventiv Politik a repressiv Politik zwee Piliere vun der Sécherheet sinn. Jo, et muss een an d'Preventioun investéieren, mee wann d'Preventioun trotz alle Moosname scheitert, muss de Staat, d'ëffentlech Hand, och bereet sinn, den État de droit ze garantéieren.

An ech sinn e bësse besuergt, well wéi ech mer Gedanke gemaach hunn iwwert dës Ried, hunn ech nach eng Kéier d'Ried vum Premier nogelies am État de la nation. Do ass keen eenzeg Wuert iwwert déi Sécherheet gesot ginn. De Premier huet a sengem État de la nation vill iwwert d'kollektiv Sécherheet am Bezech mat der Kris an der Ukrain geschwat, mee kee Wuert iwwert d'Sécherheet vun de Bierger a Biergerinnen hei zu Lëtzebuerg. En huet dat awer ëmmer als Buergermeeschter vun der Stad Lëtzebuerg, op d'mannst verbal, ganz aktiv gemaach. An et gesäit een och an deene leschte Sondagen, datt d'Sécherheet eng wichteg Suerg ass vun de Leit, well et ass dat Theema, dat dee gréisste Sprong an de Sondag gemaach huet. Am Mee 2022 war do dee Punkt bei 30 %, an am November, elo de leschte Mount, louch d'Suerg vun de Leit bei 43 %.

An ech sinn och der Meenung, datt een dat Theema hei an der Chamber diskutéiere muss, well wa mer dat Theema net hei an der Chamber diskutéieren, a mer eis net déi néideg Moyene ginn, fir hei déi Sécherheet ze garantéieren, da kënnt dat eraus, wat ech hu musse viru Kuerzem op RTL gesinn: E Film vum enger Jugendorganisatioun, enger politescher Jugendorganisatioun, déi op d'Gare filme gaangen ass, fir do blanke Populismus ze maachen.

Une voix | Jo.

M. Léon Gloden (CSV) | Dat ass net de Wee, dee mir maachen als CSV. Mir kommen hei an de Plenum, an de Forum vun der Demokratie, wou mer iwwert dee Sujet diskutéieren a wou mer konkreet Propositione virleeën.

An ech wëll dat och eng Kéier ganz kloer hei soen, och vis-à-vis vun eise Kolleegeinnen a Kollegee vun déi gréng: Dës Regierung ass elo zéng Joer an der Verantwortung. Mir hunn haut eng aner Situatioun wéi virun zéng, eelef, zwielef, dräizéng Joer, wéi d'CSV an der Verantwortung war. Fir ëmmer erëm ze soen: „Dir

hätt dat jo scho längst kënne maachen!“, zielt net. Dat hëlt Iech keen of!

Une voix | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | An ech gesinn: Déi vill Diskussiounen an déi vill Proposen, déi d'CSV gemaach huet, fannen endlech den Nidderschlag am Budget 2023, well par rapport zu 2022 gëtt et eng Augmentatioun vu 67,5 Milliounen op insgesamt ronn 400 Milliounen Investissementer am Policeberäich.

Endlech, ...

(Interruption)

... endlech, endlech, ...

(Interruption par M. François Benoy)

... no zéng Joer, endlech no zéng Joer ass op d'CSV gelauschert ginn! Endlech, endlech gëtt ...

Här Benoy, Dir sidd esou opgereegt ...

M. François Benoy (déi gréng) | Wivill Joer hu mer Verantwortung an deem Ressort?

(Interruptions)

M. Léon Gloden (CSV) | Dat ass ... Dir sidd an der Regierung, Dir sidd an der Regierung, ...

(Interruption)

... Dir sidd an der Regierung! Ech héieren ëmmer vun Äre Bänken, ...

(Interruption par Mme Josée Lorsché)

... ech héieren ëmmer vun Äre Bänken, wann eppes net klappt, wou d'CSV mat an der Regierung war, och wann d'CSV emol net de Ressort hat, da gëtt ëmmer gesot: „Mee d'CSV war jo an der Regierung!“ Ech huele just d'Gesondheitspolitik, ...

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Hallefwourechte sinn och Ligen!

M. Léon Gloden (CSV) | Hallefwourechten, jo, Dir verdrot, ...

M. François Benoy (déi gréng) | Wéini ass méi an deem Ressort gemaach gi wéi virun a wéini goufen ...

M. Léon Gloden (CSV) | ... Här Benoy ...

M. François Benoy (déi gréng) | ... esou vill Leit agefallt wéi elo, Här Gloden? Sot mer et.

M. Léon Gloden (CSV) | Den Här Benoy ass esou, esou ...

M. Fernand Etgen, Président | Jo, den Här Gloden huet elo d'Wuert.

M. Léon Gloden (CSV) | Voilà! Well soss kënnt den Här Mosar net méi dozou. An dat wëllt Dir als Stater Spätzekandidat net zouloossen, Här Benoy!

(Hilarité)

Duerfir lauschtert gutt no, Dir kënnt eppes léieren. Endlech ass op d'CSV gelauschert ginn.

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | Endlech gëtt méi rekrutiert. Mee, an och dat sinn Hallefwourechten, léif Kolleegeinnen a Kollegee vun deene Gréngen, déi Zuelen, déi de Policeminister ugëtt, dat si Bruttozuelen, déi Der éischters emol brutto net kënnt respektéieren, well an der Praxis et anescht ass. An d'Nettouzuelen, déi Der sot, vu 607 Polizisten, kënnen och net respektéiert ginn, well 2021 sinn eng ganz Rei Promotions internes gemaach ginn, wou dann eng Rei Leit eebe geklomme sinn, an am November 2022 si just nach 471 Kandidaturen eragaangen. Dat heescht, Dir musst och déi Formatioun vill méi attraktiv gestalten, esou wéi mir dat och als CSV gefërdert hunn.

Dann, och endlech, kommen d'Bodycammen. Endlech kommen d'Bodycammen, mee leider zitt sech elo deen Investissement iwwert dräi Joer, 5,73 Milliounen si virgesinn. Hätt Der d'Iddi vun der CSV direkt iwwerholl, wieren d'Polizisten an d'Polizistinnen haut scho mat deene Bodycammen ekipéiert.

Endlech kommen och d'Videokameraen. Den Här Kox huet gesot, si wieren dat amgang auszeschaffen.

(Interruption)

Mee elo op eemol, lauschtert no, Här Benoy, um Royal Hamilius ...

(Interruption)

... um Royal Hamilius sollten der elo installéiert ginn. Elo apparentment muss erëm eng nei Etüd gemaach ginn. Ech soen Iech: D'Madam Buergermeeschtesch aus der Stad Lëtzebuerg, epauléiert hei vun de Kolleegeen CSV-Schäffen, fënnt dat iwwerhaupt net gutt! Et muss mat der Videokameraiwwerwachung méi schnell geschafft ginn am Sënn vun der Sécherheet vun de Leit.

Endlech, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | ... endlech kréien d'Pecherten och d'Kompetenzen, fir méi kleng Strofdoten ze verbaliséieren. Och dat war jorelaang eng Demande vun der CSV. An endlech steet och eppes am Budget iwwer, ...

(Interruption par M. Dan Kersch)

... endlech, Här Kersch, elo schwätzen ech, endlech kënnt et och zur Digitalisatioun, well do kënnt Der d'Budgete virdru kucken, do war bal näischt virgesinn.

Wat awer feelt, an dat huet och en Impakt op de Budget: Wat elo net am Budget 2023 virgesinn ass, ass d'Opwäerte vun de Karriären. A virun e puer Deeg, ech mengen, virun zwee Deeg huet d'Verfassungsgericht e kloert Urteel geschwat! An ech héieren elo hei kee méi vun deene Grénge laachen! Klein Léon hat Recht, säit fënnf Joer, ...

(Interruption)

Plusieurs voix | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | ... mir hunn dat säit fënnf Joer hei op dësem Pult gesot: Mat B1 an C1 laaft Der an d'Mauer! Elo huet dat iewesch Geriicht Iech den Diks gericht, Iech wierklech eng an d'Laiskaul ginn.

Une voix | Ou? Ok.

M. Léon Gloden (CSV) | An ech hoffen, datt de Policeminister dat elo ganz schnell ëmsetzt, well et si vill Polizisten a Polizistinnen, déi dorobber waarden, endlech korrekt fir hir Aarbecht bezuelt ze ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | Dann eppes, wat e grénge Minister ëmmer gefuerdert huet, den Här Bausch, mee elo kënnt näischt méi: Policekontrollen am ëffentlechen Transport. Och dat ass e wichtegen Aspekt vun der Sécherheet am ëffentleche Raum.

Ech wëll elo net nach eng Kéier iwwert de Platzverweis hei schwätzen, et ass ganz kloer: An der Praxis huet sech erweisen, datt dee grénge Platzverweis Kuschelpolitik ass an datt den CSV-Platzverweis déi richtig, adequat Léisung wier!

M. Laurent Mosar (CSV) | Wéi Recht Dir hutt, Här Gloden!

M. Léon Gloden (CSV) | Wat dann och nach wichteg ass, wat ee vläicht net mat Sue ka moossen, ass eng verbessert psychologesch Betreuung vun der Police

an de Familien. An ech muss awer e bësse schmunzelen, wann ech de Kopresident Sehovic vun deene Grénge liesen, datt si déi politesch Kraaft sinn, déi sech gläichzäiteg fir Fräiheet a Sécherheet asetzt. Dee Constat kënnt elo no zéng Joer Regierungsbedeeling vum deene Grénge!

A wann ech déi lescht Pressekonferenz vun hinne liesen an den Titel: „A Fräiheet an a Sécherheet zesumme liewen“. „Zesumme liewen“ hat d'CSV als Slogan scho viru Joren. An et ass och e Copy-Paste vum Slogan vun der CSV-Sécherheetspolitik: „Ouni Sécherheet keng Fräiheet.“

(Interruption)

Voilà! Dir sot et! Duerfir wëllkomm um Bord vun der Sécherheet. Mee da setzt awer och alleguer d'Iddie vun der CSV ëm an net nëmmen déi, déi Dir wëllt, well da kritt Der Full Membership bei eis.

(Interruptions)

Ech schléissen of, Här President: Ouni Fräiheet keng Liewensqualitéit! An de Premierminister muss och endlech Verantwortung an deem Beräich iwwerhuelen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Gloden. An da géif ech d'Wuert un den honorabelen Här Mosar ginn. An da géife mer dann duerno Schluss maache bis muer Moien. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech huelen nach eng Schlupp.

(M. Laurent Mosar se verse un verre d'eau.)

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, e laangen Dag, Nomëtteg, geet zu Enn. A wann een ee vun deene leschte Riedner ass, dann ass et ëmmer schwieereg, nach mat ganz revolutionären, neien Aussoen ze kommen, well vill ass gesot.

Ech muss awer direkt an der Introduction soen: Ech hunn de Mëtten zwou Rieden héiere vu Majoritéitspolitiker. Déi eng, déi war ënnerierdesch, Dir kënnt Iech virstellen, wat fir eng datt dat war, ech kommen nach dorobber zrëck! An déi aner – dat kënnt mer seele vir –, déi muss ech luwen, well all dat, wat gesot ginn ass, konnt ech, géif ech scho soen, zu 90 % ënnerschreien, dat ass déi vum André Bauler gewischt.

Plusieurs voix | A!

M. Laurent Mosar (CSV) | Duerfir wëll ech och emol eng Kéier, wëll ech och emol eng Kéier soen, ...

(Brouhaha)

M. Fernand Etgen, Président | A!

M. Laurent Mosar (CSV) | ... datt och bei verschidene Majoritéitspolitiker um qualitativen Niveau grouss Ënnerscheeder sinn. An Dir wonnert Iech och net, datt natierlech déi Ried vum Här Bauler mer, kommt, mir soen elo mol, vun den Iddien hier méi no steet wéi déi vum Här Kersch.

(Interruption)

Ech wäert och dem Här Kersch herno äntweren op deem Punkt, wou e mech ganz staark kritiséiert huet.

Ech wëll awer ufänken, wéi dat sech gehéiert, mat engem ganz grouse Merci un de Kolleg Max Hahn. Ech hunn dem Max Hahn ganz opmierksam geschter nogelauschert. Ech hu fonnt, en huet e ganz flotte Rapport hei gehat. Do si vill Saachen, mat deenen ee kann averstane sinn, notament alles dat, wat en iwwert d'Finanzplaz gesot huet. An ech fannen ëmmer,

datt e Budgetsrapporter, egal wat en hei a senge Rapporte seet, eigentlech ëmmer e grouse Meritt huet, well en huet de Meritt, emol ganz vill Aarbecht gelescht ze hunn, sech och ganz vill Méi ginn ze hunn an och ganz vill Iwwerleeunge gemaach ze hunn. An dofir him och nach eng Kéier vun dëser Plaz aus meng Felicitationen an e ganz grouse Merci.

Ech wollt eigentlech den Owend mech ganz kuerz mat der Wirtschaft beschäftegen, awer elo net mat der gesamter Wirtschaft. Ech soen och direkt, datt ech elo net de Mëtten hei wäert mat ville grouse Virschléi kommen, well ech net déi Zäit dofir hunn a well mir jo och elo fir de Januar, wa meng Informatiounen richtig sinn, eng Interpellation hunn, déi dann och hei wäert behandelt ginn, wou mer dann och déi néideg Zäit hunn, fir alleguer eis Propositionen dozou ze maachen. Ech wäert mech also elo den Owend hei op e puer méi weesentlech Froe limitéieren.

An ufänke wëll ech generell e bësse mat der Situation vun de Betriber, natierlech déi industriell Betriber, awer och déi ganz vill Kleng- a Mëttelbetriber, déi mer an deem Land hei hunn, an déi eigentlech och, an dat gëtt ganz oft vergiess, d'Réckgrat vun eiser Wirtschaft duerstellen. An ech brauch et net ze soen, ech mengen, et ass och vun eenzele Riedner virdrun hei gesot ginn: Déi Kleng- a Mëttelbetriber, déi hu ganz schwéier Joren hanner sech, zumindest déi meescht, duerch de Covid. Déi sinn elo mat enger Energiekris konfrontéiert, an dat ass net ëmmer evident.

An déi vill Kleng- a Mëttelbetriber beweegen sech och an engem kompetitiven, relativ schwieeren Ëmfeld, well se mat der Konkurrenz och aus dem noen Ausland konfrontéiert sinn, während déi méi grouss industriell Betriber sech natierlech um internationale Plang mussen mat der Konkurrenz auserneeetzen.

An ech wollt do ganz kuerz awer op ee Punkt e bësselche méi laang agoen, well en net onwichtig ass, wou ech och frou sinn, datt den Ekonomiesminister hei ass, deen da vläicht muer och dorobber kann äntweren. An da wollt ech ganz kuerz och nach op zwee aner Punkten agoen: d'Transition énergétique an d'Aktivitéitszonen.

Loosst mech awer vläicht ufänke mat der Thematik vun den Energiepräisser. Do ass et esou, datt gréisser industriell Verbraucher elo déi héich Energiepräisser eigentlech scho säit méi wéi engem Joer ze spiere kréien. Mee si konnt bis elo déi allermeeschte vun deene Méikäschen apräisen.

Mee zanter déi net europäesch Konkurrenz nees méi op de Weltmäert present ass – an dat ass leider oder gottseidank elo erëm de Fall, a ganz besonnesch säit d'Konjunktur zrëckgeet –, ass den Drock op hir Margë vill méi grouss. Energieintensiv Betriber mat internationaler Konkurrenz leiden do besonnesch staark ënner Gas- a Stroumpäisser, déi e Villfacht si vun deenen, déi hir aussereuropäesch Konkurrente bezuelen. An do si ganz besonnesch och bei eis am Land, an ech kucke mäi Kolleg Marc Spautz, dee fir déi Betriber och eng grouss Sensibilitéit huet, eng ganz Rei Produktiounen an de Secteure Chimie, Metaller, Minéraux non métalliques, déi stinn elo och oder lafen zumindest gedrosselt.

Vill vun deene mëttelgroussen, manner energieintensiven Industrie kommen eréischt 2023 richtig un d'Struwelen, well vill hate bis elo an am Moment och nach eenegermoossen drobar Präisser.

Au fur et à mesure, wou awer déi betreffend Kontrakter op en Enn kommen, mussen se elo hir Energie deier akafen. A loosst mech do vläicht awer e bëssen op d'Gréisstenuerdnung agoen, mat där déi Betriber am Moment konfrontéiert sinn. Am Moment ass

et esou, datt dee Präis, deen an Zukunft déi Betriber wäerte mussen bezuelen, 400 Euro de Megawatt ass. An do muss ee wëssen, datt den EU Temporary Crisis Framework, dee vun der Europäescher Kommission fixéiert gëtt, eigentlech déi EU-wäit Reegele fir déi Präisexplosiounen duerch staatlech Bähëllefene offedere soll an datt eigentlech och déi industriell Aktivitéite sollen um Lafe gehale ginn, och, an ech mengen, do si mer alleguer dermatt d'accord, an och d'Europäesch Kommission ass domadder d'accord, wann domadder e substanzuelle Wettbewerbsnodeel zu internationale Konkurrenten, och no Subsidien, nach ëmmer bleift.

Wat mir bedauern ass, an ech wär wierklech frou, wann de Wirtschaftsminister do och géif genau nolauschteren, datt elo innerhalb vum EU-Bannemaart et zu Konkurrenzverzerrungen kënnt, well eng Rei Memberlänner eeben net hei op d'Europäesch Kommission gewaart hunn an einfach hir eege Reegele festgeluecht hunn, wéi si hire Betriber an där doter komplizierter Situation wëllen hëllefene. An do gehéieren natierlech besonnesch zwee vun eisen Nopere derzou.

Sou huet elo Frankräich, d'franséisch Regierung, decidéiert, datt si e groussen Deel vum Stroum zu historresche Gesteekspräisser am Nucleaire weider un hir Betriber verkaufen. Bei engem Maartpräis, deen eis Betriber mussen bezuelen, vu 400 Euro, bezuele si duerch dee Mechanismus emol net d'Hallschecht.

An Däitschland huet déi rout-giel-gréng Regierung einfach decidéiert, datt 70 %, wat enorm ass, vum industrielle Stroumverbrauch nach zu 130 Euro zur Verfügung stinn, mam Resultat, datt hir Industrie bei engem Maartpräis vu 400, deen eis Betriber mussen bezuelen, eeben nëmme lichter méi wéi d'Hallschecht bezilt.

E Lëtzebuurger Betrib, deen an Zukunft muss nei Kontrakter maachen, bezilt awer an Zukunft 400 Euro. Seng Konkurrenten an Däitschland an a Frankräich, déi a genau där selwechter Situation sinn, hunn also hei en enorme Virdeel.

An dee Virdeel, Här President, léif Kollegen och op der Regierungsbänk, dee Virdeel ass esou grouss, datt bei klengen bis mëttelgroussen Energieverbraucher an der Industrie, wéi zum Beispill an der Liwensmëttelindustrie, dramatesch, ech soen dat, dramatesch Wettbewerbsnodeeler provoziert ginn, an dat vis-à-vis vu Konkurrenten, déi direkt virun hirer Dier stinn.

A betrouffene Secteuren, kann ech Iech soen, an ech mengen, Dir wësst dat, Här Wirtschaftsminister, ass Alarmstimmung. Leider, an dat muss ech och hei soen, ginn déi staatlech Bähëllefene, déi d'Lëtzebuurger Regierung am Kader vun EU-Reegele geplangt huet, net duer, fir de groussen Nodeel zu den direkte Konkurrenten auszegläichen. An hei besteet Handlungsbedarf op dräi Niveauen.

Léif Regierung, den EU-Kader fir Bähëllefene muss ganz ausgereizt ginn, fir den Energiekäschtennodeel maximal ze reduzéieren. Am Aklang, an do kommen ech op eppes, wat och dem Här Kersch um Häerz läit, mam Versprechen aus der leschter Tripartite, an dat steet kloer am Tripartite-Ofkommen dran, muss eis Regierung sech asetzen fir e sougenannte „Level-Playingfield“. Si muss kloer der Kommission soen, datt net dierf toleréiert ginn, datt Interventionen en faveur vun de Betriber a verschidene Memberstaaten iwwert dat erausginn, wat Bréissel erlaabt.

Wann d'Europäesch Kommission datt Ganz net méi am Grëff huet – dat wëll ech och hei kloer am Nimm vun eise Grupp soen –, da muss eis Regierung, och am Interêt vun eiser Industrie an eise betrouffene mëttelstännesche Betriber, hei derogéieren. Wat fir

Däitschland gëlleg ass a wat do toleréiert gëtt, muss och hei zu Lëtzebuerg méiglech sinn, léif Kollegeinnen a Kollegen!

(Interruption)

Mir müssen hei och nei Akafsméiglechkeete vun Energie schaffen, wou eis Betriber vill manner den Aleae vun den Energiebörsen ausgesat sinn, au contraire, wou se u stabil a kompetitiv Tariffer kommen. Do brauche mir och eng verstärkt Kooperatioun mat aneren EU-Länner. An der Tripartite ass eng esou eng Pist ugekënnegt ginn, nämlech d'Förderung vu Laangzäitkontrakter mat erneierbare sougenannte „long-term Power Purchase Agreements“. An hei ass d'Fro, déi den Här Fayot vläicht dann och ka beäntweren: Wat huet eis Regierung de Betriber do konkret ze bidde fir ze evitéieren, dass si an deenen nächste Joren a gréisst Schwieeregkeete geroden?

Mir héieren a liesen op ville Plazen, an ech mengen, dat ass eng Suerg, déi och ganz vill Leit hei an deem Haus hunn, datt 2023 riskéiert, e Schicksalsjoer fir déi europäesch Industrien ze ginn. Amplaz un enger strateegescher Autonomie mat regionaler Industrieproduktioun, déi mer eis allegueren och säit de Konflikter mat Russland a vläicht muer mat anere Länner wënschen, riskéiere mir am Moment just de Contraire, nämlech eng Ofwanderung vun ëmmer méi industrielle Betriber. An e puer EU-Länner setzen hei an hirer Energiepolitik Akzenter, fir eng Deindustrialiséierung an eng Schwächung vun hirem industrielle Mëttelstand ze verhënneren. A mir wäeren och als CSV-Fraktioun der Meenung, datt änlech Efforten och hei misste gemaach gi vun der Lëtzebuerger Regierung.

Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen op en zweete Punkt ganz schnell, dat ass déi energieatesch Transition, dat ass och scho vun eenzele Kollegen hei viru mir gesot ginn. Mir ënnerstëtzen natierlech déi Ziler, déi do gesat gi sinn. Ech mengen, datt d'Betriber och kee gréisere Problem hu mat deenen Ziler. Do, wou awer de Schong dréckt, ass, datt d'Betriber nach ëmmer net wëssen, wéi se bei déi energieatesch Ziler kommen.

A wat mir feelt, a mäi Kolleg Gilles Roth huet dat de Moien und geschnidden, dat ass, wat eigentlech vun Hëllef kënnt, fir déi Entrepreneuren an där doter Transitionphas ze begleeten. Mir sinn der Meenung, datt dat net duergeet, datt do vill méi Incitatiffe misste kommen, fir deenen Entrepreneuren dat méi einfach ze maachen.

Et geet net, léif Kollegen, einfach nëmme grouss an ambitiéis Ziler ze fixéieren, mee et muss een dann och den Entrepreneuren d'Méiglechkeet ginn, déi ze errechen iwwer eng Rei Hëllef, déi een do gëtt.

En drëtte Punkt, an dat ass dee leschten, wat déi Kleng- a Mëttelentrepris betrëft – ech mengen, dat ass och gesot gi vun eenzele Virriedner –: Ech maache mer ganz staark Suergen, datt mer ëmmer manner Industrie- an Aktivitéitszonen an deem Land hei kënnen ausweisen.

Dir hutt elo alleguer matkritt, wat eng Gemeng aus dem Süde vum Land gemaach huet, andeem se hir Grondsteier extreem an d'Luucht gesat huet, wat elo derzou féiert, datt do d'Betriber vill méi misse bezuelen. Mir müssen hei ganz gutt oppassen. Besonders déi Kleng- a Mëttelebetriber, déi brauchen och nach muer Aktivitéitszonen. A mir müssen nach kucken, datt mer där Aktivitéitszone weider ausweisen. Dat heescht awer och, datt mer Gemenge fannen, déi bereet sinn, esou Aktivitéitszonen opzehuelen, wat natierlech mat enger Rei vun Desagerelemente fir déi Gemenge verbonden ass. Mee ech mengen, et ass wichteg, datt mer dat och an Zukunft maachen.

Mir stellen eis zum Beispill vir, ech wäert och do am Kader vun der Interpellatioun drop agoen, datt een zum Beispill géif an deem Land – dat interesséiert all déi Leit, déi sech fir Nohaltegkeet interesséieren – emol eng Aktivitéitszon ausweise just fir d'nohalteg Betriber.

Une voix | Dat gëtt et.

M. Laurent Mosar (CSV) | Dat gëtt et, awer nach net esou schrecklech vill, wou een och géif e kloer Kader setzen, wat fir eng Betriber an esou eng Industriezon géife kommen. Ech hunn elo de Mëtten hei net Zäit, fir dat ze developpéieren. Ech wäert dat, wéi gesot, am Januar maachen.

Dir Dammen an Dir Hären, Kleng- a Mëttelebetriber, ech hunn et virdru gesot, sinn äusserst wichteg fir eis Wirtschaft, sinn awer och ganz wichteg fir eis Recettes budgétaires. An ech mengen, et ass scho bei ganz ville Leit ugeklungen de Mëtten, notament beim Budgetrapporteur a beim Här Bauler, déi erëm eng Kéier op d'Wichtegkeet vun eiser Finanzplaz higewisen hunn. Ech brauch dat net alles ze widderhuelen. Wéi gesot, den Här Bauler huet dat op eng ganz komplett Aart a Weis gemaach.

Ech sinn och iwwerzeegt, datt eis Finanzplaz eigentlech fundamental gutt opgestallt ass. Mir hunn dat och gesi während der Covidkris, wou d'Banken, net nëmme d'Banken, och e groussen Deel vun deene Covidkonsequenze gedroen hunn. Ech muss Iech awer soen, datt ech gesinn, datt eng Rei méi däischer Wolleken iwwert déi Finanzplaz kommen. An ech gesinn do haaptsächlech véier Punkten, op déi ech awer elo wëll e bësselche méi am Detail agoen.

Den éischte Punkt, an Dir wësst dat, ech hunn dat schonn oft gesot, dat ass déi Tendenz vun Iwwerregulatioun, déi sech am Moment breitmécht am Finanzsektor, wou d'Banken an all déi Acteuren aus dem Finanzsektor sech misse mat ëmmer méi Prozeduren auserreesetzen, déi derzou féieren, datt d'Compliance-Departementer an de Banke geschwé mat déi wichtegst Departementer sinn, a wat net alles bréngt.

Ech muss Iech och soen: Dat, wat een do heiansdo stéiert, dat ass, wat do gefrot gëtt, wat oft muss vun Informatiounen vu Banken an allméiglech Autoritéite matgedeelt ginn. Ech wëll Iech dat elo net hei am Detail opzeichnen, mee dat geet extrèmement wäit. Dat bréngt och näischt. Dat hëlleft eis och net onbedéngt virun um Niveau vum Kampf géint d'Wäisswäsch vu Suen. Mee et féiert einfach derzou, datt déi Prozeduren och bei de Banken esou komplizéiert ginn, datt een déi einfachst Bankoperatiounen emol net méi ka praktizéieren. An dat ass eppes, wat engem muss Suerge maachen. Ech hunn et schonn e puermol hei gesot.

Ech gesinn awer do e kleng Liichtbléck kommen. An dee Liichtbléck, dat ass eigentlech eis Europäesch Cour. Déi huet an de leschte Méint a Joren dräi fundamental Arrête geholl, dräi fundamental Arrête, déi emol erëm an eng Richtung ginn ze soen: Natierlech muss ee géint d'Wäisswäsch vu Sue goen. Natierlech geet et och drëm, fir gewësse Finanzpraktiken ze sanktionéieren. Mee et kann awer och net sinn, datt mir herno am Finanzsektor esou eppes wéi de gliesene Client oder déi gliesen Entreprise hunn, wou ech soen: Jiddwer Mënsch ka geschwé wëssen, wat eng Entreprise oder e Bierger op engem Kont huet a wat déi eenzel Transaktiounen sinn, déi déi Leit maachen. Dat geet manifestement ze wäit!

An duerfir si mir ganz glécklech iwwert deen Arrêt, dee vun der Cour komm ass am Kontext vum RBE, wou ech och frou sinn – ech hunn dat d'ailleurs e puermol ënnerstrach –, datt d'Madamm Justizministesch deen Arrêt ganz schnell ëmgeseet huet, well mir sinn eis alleguer eens, datt een natierlech

muss Informatiounen un d'Autoritéite ginn, ob dat d'Justizautoritéite sinn, ob dat Regulateure sinn. Et ass souguer normal, datt Journalisten, déi a gewëssene Secteuren enquétieren, och en Accès op déi Informatiounen hunn.

Wat awer net normal ass, dat ass, datt den Här Schmit an d'Madamm Muller, ouni iergendwéi e Grond ze hunn, kënnen op e Regëster goen an do alles hannerfroen, wat hinne grad an de Kapp kënnt. Hei gëtt et och en Dateschutz, léif Kollegeinnen a Kollegen. An deen Dateschutz ass och ze respektéieren. An duerfir sinn ech frou iwwert deen doten Arrêt, souwéi ech och frou sinn iwwer en aneren Arrêt, dee viru ganz Kuerzem komm ass, wou et ëm de Secret professionnel vun den Affekote geet, wou et och extreem wäit gaangen ass a wou och elo d'Cour gesot huet: „Dat do geet ze wäit, esou kann dat doten net méi sinn.“ Och e Secret professionnel, deen iwwerregens – an et ass schonn e puermol och vun dëser Tribün gesot ginn – net am Interêt vun den Affekoten, mee am Interêt vun de Clienten ass, soll respektéiert a surveilléiert ginn. Duerfir sinn ech och, wéi gesot, ganz, ganz frou iwwert deen doten Arrêt.

Ech kommen dann awer op en zweete Punkt respektiv op en drëtte Punkt, dee mer och Suerge mécht, an dat ass dee vun steierlechen Ëmfeld, an deem eis Finanzplaz sech beweegt, a ganz besonnesch och vun deem, wat ech de sougenannte Goldplating nennen.

Wat ass Goldplating? Dat hu mer och schonn e puermol hei ausgefouert. Dat ass, wann europäesch Direktiven zu Bréissel geholl ginn an da gi mir als lëtzebuerger Regierung nach méi wäit wéi dat, wat mer eigentlech missten ëmsetzen. Dat ass eppes, wou mir fundamental e Problem hunn, well wann een dat mécht, da geet een natierlech deen ominöse Level-Playingfield, deen, ech weess, dëser Regierung och ganz staark um Mo läit, op d'Spill setzen. An duerfir ass dat einfach keng gutt Saach a mir sollen eigentlech ëmmer déi Direktiven esou ëmsetzen, wéi se vu Bréissel kommen, „toute la directive, mais rien que la directive“, a mir sollen net nach iergendwéi eppes do dropleeën.

An do kommen ech dann awer elo net derlaanscht, op e Punkt anzugeen, dee mer wierklech um Mo läit, an den Här Kersch huet e schonn ugeschwat. Dat ass deen, datt elo am Kader vun der Taxonomie d'lëtzebuerger Regierung dohinnegeet an déi reduzéiert Taxe d'abonnement, déi bis elo fir EAG-konform (veuillez lire: ESG-konform) Fonge sollt applizéiert ginn ... an ech kucken hei d'Madamm Finanzminister. ESG, Här Kersch, dat ass eng Notioun, déi eng kloer Definition huet an der europäescher Finanzindustrie. Do weess jiddwereen, wat an d'ESG drafält.

(Interruption)

Elo ass eng Taxonomie zu Bréissel adoptéiert ginn, an déi – an do kann een net frou sinn driwwer, dat accordéieren ech och jiddwerengem – d'Atomkraft an de Gas mat erageholl gi sinn, d'Atomkraft, well d'Fransousen dat wollten, an de Gas, well déi Däitsch dat wëllen. Dat muss een och emol eng Kéier betounen.

Déi Decisioun ass geholl ginn. Dat muss een net gutt fannen, mee et muss een et awer akzeptéieren. An ech hunn e fundamentale Problem dermat, datt, wann een an enger Demokratie mat enger Majoritéit eng Decisioun hält, een dann awer als Land dohinnegeet an et geet een déi nach virun d'Europäesch Cour contestéieren!

Do hunn ech als Demokrat e Problem, Här Kersch. An ech géif mengen, Dir sidd jo och e gudden Demokrat, dat misst Iech gradesou opreegen. Well wann

ech alles dat géif contestéiere goen op e Lëtzebuerger Gericht, wat mir hei net géif goen, wat an dëser Chamber adoptéiert gëtt, da wär ech permanent virun eise Gerichter. Ech sinn awer e gudden Demokrat. Ech akzeptéieren dat. Ech akzeptéieren dat an duerfir fannen ech dat ...

M. Fernand Etgen, Président | Här Mosar, den Här Kersch wëllt dorobber reagéieren, well en direkt ugeschwat ginn ass.

M. Laurent Mosar (CSV) | Eng Fro stellen?

M. Fernand Etgen, Président | Nee e wëllt ..., en ass direkt ugeschwat ginn.

M. Dan Kersch (LSAP) | Jo, jo. Selbstverständlech, Här Mosar. Also ech verstü just Äre Rasonement net. Dir kommt heihinner an Dir sot, Dir géift et begrëssen, dass d'Europäesch Cour elo eng Rei vun Decisiounen géif huelen. Éier d'Europäesch Cour déi Decisiounen geholl huet, mussen jo iergendwellech Leit geklot hunn, well se mat verschiddeenen demokrateschen Decisiounen net averstane waren.

M. Laurent Mosar (CSV) | Dat ware Leit, awer keng Länner.

M. Dan Kersch (LSAP) | Elo kënnt eng aner Diskussioun, déi a Fro gestallt gëtt. Da kënnt dat och bei d'Cour an da sot der, dat wär net richtig, dat wär net demokratesch, wann een dat net géif unerkennen. Also „de deux choses l'une“. Ech mengen, dass Der do an engem groussen Widdersproch sidd.

Zur Demokratie gehéiert et och effektiv, dass een d'Recht huet, eng Decisioun, déi engem net gefält, op engem Gericht unzefechen. Dat zielt fir Privatpersonen, dat zielt fir Betriber an dat zielt selbstverständlech och fir Länner, zumindest an deem Kosmos, wou mir agéieren, an der Europäescher Unioun. An ech hoffen, dass dat nach laang esou bleift!

M. Laurent Mosar (CSV) | Här Kersch, ech mengen, et ass e groussen Ennerscheid, ob Bierger, déi sech géint e Gesetz, dat adaptéiert gëtt, wieren, well se fannen, dass dat Gesetz op engem Punkt verstéisst oder wann hei mat 25 ... oder wann hei, ech weess net, wéi ...

Mme Martine Hansen (CSV) | 21.

M. Laurent Mosar (CSV) | Mat 21 Länner, seet d'Madam Hansen, ass deemools déi Taxonomie adoptéiert ginn. An do gëtt e Recours gemaach. Ech soen Iech, ech sinn elo net de Fachjournalist am europäesche Recht. Ech maachen awer hei dee Pronostic an ech ginn Iech gären e Patt zum Beschten, wann ech Onrecht hunn. Ech soen Iech elo schonn, dass déi Affär gaur weening Chancen huet, fir bei der Europäescher Cour durchzegoen.

An da muss ech Iech soen, da muss ee sech awer och d'Fro stellen: Ginn hei net Steiermëttelen engagéiert, wou ee weess, dass een net vill Chancen huet, just well een hei wëllt Recht behalen? Ech muss Iech soen, ech hunn do e Problem mat där Attitud. An da kommen ech eeben och elo hei zu där Fro, déi eis beschäftegt.

Elo hate mer, Här Kersch, eng reduziéiert Taxe d'abonnement, eng reduziéiert Taxe d'abonnement, déi eeben ënnert déi ESG-Reegele gefall ass. Elo seet d'Regierung mat hirem Amendement: „Dat geet eis elo nach ze wäit. Elo huet mir nach aus där europäescher Taxonomie den Atomstroom an de Gas eraus.“ Woubäi ech Iech soen, an nach eng Kéier: Dat ass keng Appreciation de valeur. Ech wëll elo hei keng Diskussioun iwwer Atomstroom féieren. Ech soen Iech just, dass a ganz ville Länner, notament skandinavische Länner, den Atomstroom eigentlech deenen hire Wee ass, fir d'Klimaziler ze erreechen.

Ech wëll och hei deene grénge Kolleegen emol eng Kéier soen, déi och ëmmer ganz sensibel sinn: Lauschtert emol no, Dir léif grénge Kolleegen, dass zum Beispill déi Gréng a Schweden, déi Gréng a Finnland expressement fir d'Atomkraaft sinn, expressement souguer Fridays for Future. Finnland plädéiert fir den Atomstroom. Mir mussen dat net gutt fannen, mee kommt, mir akzeptéieren awer, dass et Länner gëtt, déi en anere Wee wëlle bestreiden, fir hir Klimaziler ze erreechen. Mir ass et wichteg, dass mer déi Klimaziler erreechen. A wann do Länner sinn, déi dat op eng aner Aart a Weis wëlle maachen, da solle mer dat respektéieren. An duerfir fannen ech net gutt, dass mir elo dohinnerginn a mir huelen d'Atomkraaft eraus.

An da soen ech Iech elo nach eppes: Virgëschter ass an Amerika eng grouss Avancée gemaach ginn. Do gëtt elo net méi vu Kärsplang geschwat, wéi et bei der Atomkraaft ass, mee do gëtt vu Kärfusioun geschwat. Kärfusioun. Ech soen net, dass ech e grouss Spezialist dovu sinn. Ech hunn awer relativ vill do gelies. Kärfusioun ass eng nei Energie, déi ass net fir haut a fir muer. Déi wäert vläicht eréischt an 20, 30 Joer sinn. D'Spezialiste soen awer allegueren, dass dat eng ganz propper Energie wäert sinn an eng ganz sécher Energie.

Elo soen ech Iech – an duerfir hunn ech jo en décke Problem do dermatt –, elo huet mer e Fong hei, deen zum Beispill géif an d'Innovatioun, an d'Recherche vun der Kärfusioun goen. Deen ass no der Interpretatioun, déi elo d'Regierung gëtt, hei ausgeschloss. Fanne mir dat glécklech, léif Kolleeginnen a Kolleegen, dass mir hei eng innovativ Energie ... an ech soen Iech, dass an deenen nächste Jore wäerten Honnerte vu Fongen doranner investéieren, well et einfach en zukunftsrechtlecht Instrument ass. Dat schléisst mir elo mat esou enger Dispositioun aus!

An da fueren ech nach virun, léif Kolleeginnen a Kolleegen.

Une voix | Très bien!

M. Laurent Mosar (CSV) | Wësst Dir, ech stellen Iech déi Fro, wivill Fongen eigentlech bis elo vun där reduziéierter Taxe d'abonnement profitéiert hunn, wivill dat der sinn?

(Interruption)

Zwee. Zwee! A wa mer elo nach déi doten Dispositioun applizéieren – ech weess net, wat déi Fongen do maachen – ass et méiglech, dass muer nach just een oder kee méi ass. Kee méi! Och fir Iech ze soen, léif Kolleegen, och hei op där grénge Sait, hei gëtt gesot: „Mir maachen elo eng formidabel Saach, eng reduziéiert Taxe d'abonnement, fir méi grénge ze ginn.“ Natierlech alles gutt. Zu wat wäert dat féieren? Dass muer warscheinlech kee Fong wäert dovu profitéieren.

Ech hätt léiwer, mir géife kucken ... an ech stinn op Ärer Sait an ech stinn ... de Kolleeg Paul Galles ass elo leider fort. Mir sinn och fir Green Finance. Mir sinn och fir eng grénge Finanzplaz. Ech soen Iech, da muss een dat awer anescht maachen, wéi d'Regierung dat am Moment mécht. Da muss ee kucken: Wéi bréngt een et fäerdeg, hei op Lëtzebuerg Entrepreneuren ze kréien, déi zum Beispill an nei Technologien investéieren? Ech huelen de Waasserstoff, ech huelen d'Batterietechniken.

Ech soen Iech: Am Moment si mir net op der Weltkaart, wat déi doten nei Technologie betrëfft, an dat fannen ech schued. An dat ass eng ganz grouss Kritik, déi ech och dorunner ze maachen hunn.

Duerfir nach eng Kéier, mat allem Respekt, léif Kolleeginnen a Kolleegen, och à l'adresse vun deene

Gréngen, ech mengen, dass mer mat där doter Aart a Weis net vun der Plaz kommen. Mir mussen eis do anescht opstellen. An dat ass och en Appell, deen ech hei wëllt maachen.

Da kommen ech, Dir Dammen an Dir Hären, zu engem véierte Punkt. Do huet mäi Kolleeg, den Här Bauler scho laang driwwer geschwat. Wat mecht och einfach stéiert, dass dat verzerrt Realitéitsbild, dass oft vun eiser Finanzplaz gemoolt gëtt. Am Ausland, do kann ech dat nach verstoen. Wat ech awer net méi verstinn – an den Här Bauler huet dat och gesot – ass, dass zum Deel esou e verzerrt Realitéitsbild och bei eis besteet.

An ech muss Iech soen, ech war bis elo ëmmer der Meinung, dës Regierung ... plus och mir, well ech mengen, et ka keen eis Volontéit a Fro stellen, dass mir zu der Finanzplaz stinn. Ech hu wierklech e bëssen d'Gefill, dass vun deenen dräi Koalitionsparteien eigentlech just nach eng Partei ganz kloer zu der Finanzplaz steet. Bei der LSAP weess ech et net. En Deel schonn, en Deel, wann ech den Här Kersch héieren, manner. A bei deene Gréngen, do stellen ech mer wierklech Froen.

(Interruption)

An da kommen ech elo, da kommen ech elo zu enger net onweesentlecher Fro. Ech muss Iech och soen, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech hätt de Mëtten net onbedéngt driwwer geschwat. Ech mengen awer, dass ech no deem, wat d'lescht Woch do geschitt ass, net derlaanscht kommen, e puer Wieder ze soen, an dass ass déi ominéise Visitt vun der FIS-Kommissioun hei bei der Chamber.

Ech muss soen, mir – an do schwätzen ech vun der gesamter Commissioun – ware ganz gutt virbereet. Ech mengen, et waren och eenzel Kolleegen, déi deemools do derbäi waren. Ech muss och hei e grouss Luef dem President vun der Commissioun ausschwätzen. A mäi Gefill war – mir haten eis och am Virfeld e bësse Gedanke gemaach, wéi mer déi Reunioun géifen ugoen –, dass ass wonnerbar gelaft.

Ech muss Iech allerdéngs soen: Wann ech kucken, wat do am Virfeld lass war, léif Kolleeginnen a Kolleegen, do ware mir scho vircondamnéiert, ier déi Visitt iwwerhaapt ugaangen ass. Wësst Der, wann ech doneschdes am „Lëtzebuerger Wort“ liesen – et ass elo net méi „für Wahrheit und Recht“ –, dass de President vun där Commissioun seet, mir wäeren e Steierparadäis a souwisou hei géif alles falsch lafen an hei wär iwwerhaapt näischt gemaach ginn, fannen ech dat eng Frechheet – ech soen dat ganz oft – vis-à-vis vu gewielte Vertrieeder vun engem Parlament!

Wann ech op Visitt ginn, fir mech mat engem anere Parlament iwwer iergendee Sujet ze ënnerhalen, da lauschten ech emol zumindest no!

Une voix | Très bien!

M. Laurent Mosar (CSV) | Da lauschten ech emol zumindest no, wat déi Parlamentarier mer ze soen hunn, an ech ginn net schonn am Virfeld deenen eng Zensur ginn. Dass ass schonn, wéi wann Der engem eng Datz gitt an en huet d'Prüfung nach net geschriwwen. Esou ass dat hei gelaft, an ech muss Iech soen: Dass geet net!

A mir waren dunn an där Commissioun an do hunn ech gesinn, dass déi Leit, déi do souzen, awer wierklech net schrecklech gutt informéiert waren. An da sinn ech nach fein a menger Beschreiwung.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Oder wollten net.

M. Laurent Mosar (CSV) | An déi Leit, déi wollte verschidde Saache manifestement net héieren. A mir hunn hinnen och verschidde Saache gesot, wou ech

mech froen, ob se dat iwwerhaapt woussten. D'Fro ass allerdéngs och, ob si dat iwwerhaapt wollte wëssen. A wéi mer fäerdeg waren, hat ech eigentlech d'Impressioun, datt de Vizepresident herno méi op eiser Säit war wéi op der Säit vum President.

Dat war also en Exercice, wou – ech soen et nach Kéier – mer eigentlech e Gesamtbild ofginn hunn, dat ganz gutt war. Ech mengen, de Kolleg Vizepresident hei vun der Chamber huet dat selwer gesot, datt d'Finanzkommissioun sech do eigentlech in globo gutt verteidegt hätt.

Duerno ass awer gelungenerweis näischt komm.

Wann ech an e Parlament ginn an ech hunn eng Reunioun, dann hätt ech eigentlech erwaart vun enger Press, datt déi och emol eng Kéier géif bei de Lëtzebuerger Deputéierten nofroen: „Ma wéi ass dat da gelaf an där Kommissiounssitzung?“ Dat ass awer hei net geschitt. Näischt! Par contre koumen nach een, zwee esou Artikelen, wou erëm eng Kéier gesot ginn ass: „Déi Lëtzebuerger verstinn näischt. Sinn déi dann ze blöd, fir eppes ze verstoen?“ An dorobberhin hunn ech mam Kolleg André Bauler eng Initiativ geholl – wat selte virkënn, ginn ech gär zou –, fir e Lieserbrëif an d'„Lëtzebuerger Wort“ ze schreiwen. Ech weess net, wien dee Lieserbrëif gelies huet.

M. Dan Kersch (LSAP) | Ech hat e gelies.

(Interruptions)

M. Laurent Mosar (CSV) | Den Här Kersch hat e gelies. An dee Lieserbrëif war, esou wéi meng Echoe waren, eigentlech iwwerall gutt ukomm. A fir de Kolleg Bauler – ech mengen, ech kann och a sengem Numm esou soen – a fir mech war domadder eigentlech och, wéi ee seet, „le dossier était clos“. Bis, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, lauschtert gutt no, elo huelen ech emol nach eng Schlippchen, well wat ech elo zielen, ...

(Hilarité)

... dat ass e bëssen humoristesches. Ech mengen, zum Schluss vun enger Sitzung dierf een och méi eppes Humoristesches soen.

(Interruptions)

Mir haten also dee Brëif geschriwwen. Léif Gréng, lauschtert no, well et geet och elo e bëssen ëm Iech.

Une voix | A maja!

M. Laurent Mosar (CSV) | De leschten Donneschden hate mir eng länger Sitzung, d'Kollege kënnen sech drun erënnere. Do sinn ech ee Moment erausgaangen an do begéinen ech mäi Frënd André Bauler. An do sot ech zum André Bauler oder hien zu mir: „Komm, mir ginn emol zesummen an d'Cafeteria e Kaffi drénken.“ Mir ginn zesummen, mir kommen do bei den Tunnel. Wie steet op eemol virun eis? D'Madamm Djuna Bernard, hires Zeechens Presidentin vun deene Gréngen, kuckt ...

(Hilarité)

Une voix | Wou?

M. Laurent Mosar (CSV) | Ma hei vir beim Tunnel, wéi den Här Bauler an ech eis do gemittlech an d'Cafeteria beweegen wollten.

M. Charles Margue (déi gréng) | Virun der Bréck, mengt der?

M. Laurent Mosar (CSV) | Virun der Bréck. Virun der Bréck, Här Margue. D'Madamm Djuna kuckt den Här Bauler a mech u mat engem Bléck, léif Kolleeginnen a Kolleegen, et huet mech erënnert u meng al Spillschoulsjoffer.

(Exclamations et hilarité)

Déi war zwar ganz sympathesch, meng al Spillschoulsjoffer, mee se war e bëssen almoudeesch. A wann ech mech net geschéckt hunn, Här President, wann ech mech net geschéckt hunn, dann huet déi mech ëmmer béis ugekuckt. An esou huet d'Madamm Bernard den Här Bauler a mech ugekuckt.

Plusieurs voix | O!

(Interruptions)

M. Laurent Mosar (CSV) | An dat kënn jo dem Här Bauler a mir net oft vir: Mir ware paff. Mir woussten emol näischt ze äntweren, wéi se eis ugekuckt huet. Ech hu geduecht: „Wat kënn dann elo? Wat kënn dann elo?“ „Hei“, seet d'Madamm Bernard – lauschtert – zum Här Bauler a mir, „Dir zwee hutt en Artikel zesumme geschriwwen!“ Mir hunn nach eng Kéier gekuckt, den Här Bauler mech, ech den Här Bauler. „Dir zwee hutt en Artikel zesumme geschriwwen!“

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Ech weess zwar net, ob dat esou gelaf ass, Här Mosar.

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo, mir si virugaangen. Mir hunn eis gefrot: „Wat hu mer dann elo falsch gemaach?“ Ech sot zum Här Bauler: „Komm, mir kucken eng Kéier den Artikel. Et steet ... et ass eis vläicht oder et ass vläicht dem ‚Lëtzebuerger Wort‘ do iergend-eppes iwwert d'Madamm Dieschbourg dragerutscht. Komm, mir kucken emol, net datt mer dat awer ... Da musse mer dat natierlech eraushuelen.“ Et war awer net de Fall.

Den Här Bauler, muss ech éierlech soen, war bleech am Gesiicht.

(Hilarité et brouhaha)

Mir kommen an d'Cafeteria, da sëtzt d'Madamm Beissel do. Schued, datt se net hei ass. Da seet déi: „Änder, firwat bass du esou bleech? Hues du d'Corinne Cahen gesinn?“

(Hilarité)

„Nee“, sot den Här Bauler, „ech hunn d'Madamm Bernard gesinn.“ Mir ginn dorobberhin an de Bar vun der Chamber a souwuel den Här Bauler wéi ech hunn dunn en duebelen Espresso gedronk an duerno ass et besser ginn. Du hate mer gemengt, déi Saach wär giess, Här President, mee si war nach net giess.

M. Fernand Etgen, Président | Also, Här Mosar, ech si frou, datt Dir nach geschwat hutt duerno, well ech wusst net, datt Budgetsdebatten, wou ech ëmmer gemengt hunn, dat wier eppes Fades, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo, mee da loosst mech ...

M. Fernand Etgen, Président | ... datt dat esou eppes Humoristesches, mee och esou eppes Folkloristesches ka sinn.

M. Laurent Mosar (CSV) | Mee et ass nach net fäerdeg. Waart emol, Här President, of.

M. Fernand Etgen, Président | Jo, ech ka mer dat virstellen, well Dir sidd gutt lancéiert.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Här President, ech mengen, och den Här Mosar ass amgaang, seng nächst Karriär virzebereeden.

(Hilarité)

M. Fernand Etgen, Président | Ech mengen och.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ma elo felt Dir nach, Här Di Bartolomeo.

M. Fernand Etgen, Président | Ech ginn dem Här Di Bartolomeo Recht.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech fueren awer virun, well et war nach net domadder godoen.

Une voix | O Mamm, o Mamm!

M. Laurent Mosar (CSV) | Leschte Samschde souz ech ...

M. Dan Kersch (LSAP) | Elo weess ech, firwat dass Der dem Här Bauler seng Ried besser fannt wei meng. Dir sidd mat em Kaffi drénke gaang virun.

(Hilarité)

M. Laurent Mosar (CSV) | Här Kersch, lauschtert no. Ech souz gemittlech ... Här President, ech wëll awer vläicht ...

M. Fernand Etgen, Président | Nee, Dir dierft roueg. Et ass just, den Här Roth, dee wollt, datt mer um 19.00 Auer ophalen, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | Nee.

M. Fernand Etgen, Président | ... mee ech sinn awer elo ... Ech fannen dat heite ganz flott.

Une voix | Kommt op de Punkt, Här Mosar! Et ass esou interessant.

M. Laurent Mosar (CSV) | Wéi gesot, ech souz – wann Der da wëllt nolauschten – dunn e Samschden den Owend ... wéi vill anerer vun Iech hunn ech d'Halleffinal Frankräich–England gekuckt an et war e bëssen ...

(Brouhaha)

Dir hutt de Match matkritt, et ass e bëssen un d'Nerve gaangen. A vu dass ech e groussen Englandfan sinn, ass et besonnesch u meng Nerve gaang. An do hunn ech an der Hallschecht geduecht: „Fir dech elo e bëssen ze berouegen, da lies de d'„Lëtzebuerger Wort“.“

An dat hunn ech du gemaach an do sinn ech iwwer en Artikel gefall – dat muss ech awer hei soen, léif Kolleeginnen a Kolleegen – vun engem Här, deen anscheinend an der grénger Fraktioun schafft an deen dann hei Follgendes geschriwwen huet. Loosst mech dat trotzdem virlesen, well dat huet schonn eppes mat der Debatt, Här President, ze dinne. En huet sech dann ... Den Artikel war intituléiert „Kee ‚finanzpoliteschen Harakiri‘“, duerfir sinn ech natierlech och doriwwer gefall. An den Här huet sech dann do, wéi gesot, mat entre autres eise Artikel gehat.

An e schreift dann do Follgendes. Et geet iwwert d'Finanzplaz. E werft eigentlech dem Här Bauler a mir do vir, mir géifen do ech weess net wat schreiwen an da seet en, ech zitieren: „Leider wird diese Debatte von konservativen Kräften torpediert. Anstatt einer ernsthaften Diskussion über die Zukunft des Finanzplatzes wird sich, wie jüngst in einem gemeinsamen Artikel der Abgeordneten André Bauler (DP) und Laurent Mosar (CSV) zu lesen, in einem Anflug von Hobby-Patriotismus an der Kritik aus dem Ausland empört, wonach Luxemburg weitere Unternehmen dabei unterstütze, Steuern zu sparen.“

Här President, den Här Bauler an ech ginn also hei als „Hobby-Patrioten“ intituléiert, als „Hobby-Patrioten“! Elo verstinn ech nach déi gréng, datt ech do e gréngt Duch sinn. Mee den Här Bauler, dee wierklech e feine Mënsch ass, dee sech mat grousssem Engagement an och hei ëmmer erëm an der Kommissioun asetzt, hei exzellent Interventione mécht, den Här Bauler hei als „Hobby-Patriot“ ze bezeichnen. Ech weess wierklech net, wat déi gréng Kolleegen domadder wollte bezwecken.

(Interruptions)

Mee den Héichpunkt awer, Här President, ech wëll Iech elo net an de Genoss vun deem ganzen Artikel komme loosse, den Héichpunkt war awer, datt dee jonke Mënsch – ech huelen un, datt et e jonke Mënsch ass – a sech d'Madamm Finanzministesch an

deem Artikel accuséiert huet, datt si d'Kommissioun net empfaangen hätt, déi ominéis FIS-Kommissioun.

Ech sinn do net dermat d'accord, well ech ginn eigentlech op dësem Punkt der Madamm Finanzminister Recht. Wat awer erstaunlech ass, ass, datt an där Kommissioun – an ech kucken hei de President vun der Finanzkommissioun – hunn duerch Abwesenheit gegläntzt déi gréng aus der Chamber, déi gréng. Dat heescht, déi gréng, déi hei d'Madamm Finanzminister kritiséiere ginn, si géif d'FIS-Kommissioun net empfangen, si selwer emol net an där Kommissioun, wou et awer ëm Weesentlech esou geet.

Ech muss Iech trotzdem soen, dat geet ganz wäit. An et ass jo wierklech ... et kann een elo net soen, ech géif hei onbedéngt d'Finanzministesch an d'Regierung verteidigen. Dat ass jo net dat, wat ech am léifste maachen. Ech muss awer eng Kéier hei soen: Et kann een net op där enger Säit hei d'Finanzministesch accuséieren a selwer op där anerer Säit an der Kommissioun Politik vum eidele Stull maachen!

Ech ginn eigentlech dervun aus, an esou enger wichtiger Sitzung, wou all d'Parteien vertruede waren, all d'Parteien, d'Kollegen hei vun de Sozialisten, vun der DP, CSV, den Här Kartheiser war do, d'Piraten waren do, déi gréng duerch Abwesenheit gegläntzt hunn. An do muss ech mer jo awer dann trotzdem Froe stellen.

Ech géif wëllen dozou soen, och léif Kollege vun deene Gréngen: Et kann een iwwer ganz vill diskutéieren. Et muss een och just ëmmer oppassen, wéi een hei Saachen duerstellt.

Den Här Bauler an ech, mir hunn hei en Artikel geschriwwen. Ech sinn erstaunt, Dir setzt Iech permanent a fir Meenungsfräiheet. Dir sot déi ganzen Zäit, et wier och emol heiansdo gutt, wann ee Léisunge géif fannen, déi iwwer d'Bänken ewech ginn.

Wat hu mir hei gemaach? Mir hunn hei eng objektiv Berichterstattung iwwer d'Finanzplaz gemaach – objektiv! –, an ech mengen, jiddwereen, deen dat gelies huet, konnt dat och feststellen. An da gi mir hei vun deene grénge Kollege kritiséiert, ech weess nach ëmmer net firwat, datt mir zesummen esou en Artikel geschriwwen hunn. Also mat allem Respekt, ...

(Interruption par Mme Djuna Bernard)

... ech muss Iech soen, ech muss Iech soen, dat geet ganz wäit.

Léif Kolleginnen a Kollegen, et ass spéit, ech kommen zum Schluss.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Dat ass och ganz gutt esou.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech kommen zum Schluss. Ech mengen, ...

Une voix | Wannechgelift, maacht weider!

M. Laurent Mosar (CSV) | ... ech mengen, datt déi Finanzplaz weesentlech fir eist Land a fir eis Wirtschaft ass an datt mer wannechgelift och alles maachen ... ech wëll elo net nach eng Kéier dat Beispill vum Kolleg Bauler vun de Mamen, déi een zaart muss behandelen ... Ech wëll net soen, et soll een och d'Finanzplaz zaart behandelen. Ech hunn datt awer esou verstanen.

Mir sollen eis ëmmer erëm bewosst sinn, wéi wichtig, wéi wichteg datt déi Finanzplaz fir dëst Land ass. Mir op jidde Fall als CSV wëssen dat an duerfir ass et och wichteg, datt déi an Zukunft weider attraktiv a kompetitiv bleift.

Ech soen Iech Merci, datt Der mer awer esou laang den Owend hei nogelauschtert hutt. Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Jo. Ech ginn direkt d'Wuert un d'Madamm Bernard oder un den Här Benoy weinst Fait personnel. Madamm Bernard fir d'éischt.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Jo, merci, Här President. Bon, ech mengen, ech hu mer virun e puer Joer, wéi ech an d'Chamber komm sinn, e bëssen en aneren inhaltlechen Niveau un Debatten erwaart. Ech hunn och fonnt, dass mer relativ gutt inhaltlech diskutéiert hunn. Déi doten zéng Minuten Interventioun ganz theatralescher Natur vum Här Mosar, mengen ech, hätt mer eis alleguerter kënne spueren. Ech weess net, wou d'Plus-value doranner war, Här Mosar.

Ech fir mäin Deel sinn e bësselche schockéiert, dass Der hei en Amalgamm maacht, datt mer ..., datt ech Iech Meenungsfräiheet géif net zouspriechen, datt ech Kritik un engem Artikel vis-à-vis vun Iech geäussert hätt. Ech mengen, datt mer eis effektiv iergendwou begéint sinn an dass ech am Schmunzle gesot hunn: „A, do sinn déi Zweek vum Artikel.“ Net méi an net manner. Ech hu mech net inhaltlech dozou geäussert. Ech fannen dat schonn e bësselchen dreist, hei op d'Riednerbün ze goen an eng Theatralik ronderëm meng Persoun opzebauen, déi, mengen ech, null Fong huet inhaltlecher Natur.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Très bien!

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Zum Artikel, deen dann de Spriecher vun deene jonke Gréngen geschriwwen huet, mengen ech, brauch ech mech net ze äusseren. De Spriecher vun deene jonke Gréngen huet d'Recht, seng Artikelen ze schreiwen. Gradesou wéi aner Jugendparteien hunn déi d'Recht, absolutt hir Meenung ze äusseren.

M. Marc Hansen (déi gréng) | Très bien!

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Dat huet näischt mat mir ze dinn. A wéi gesot, meng Meenung dozou hunn ech Iech zu kengem Moment gesot. Wann ech Iech anscheinend béis gekuckt hunn, Här Mosar, da läit dat vläicht och drun, dass ...

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | ... Dir och béis gekuckt hutt.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | ... mer esou munch Ausernanersetzunge matenee haten, respektiv Dir Iech jo och op déi eng oder aner Aart a Weis net ganz korrekt vis-à-vis vu menger Partei geäussert hutt op verschiddene Medien, wat mech wierklech net verulässt, fir dass mir elo grouss besch Frënn wäerte ginn. Ech mengen, dat verstitt Der. Mee ech mengen, dass ech mech net iergendwou inhaltlech par rapport zu Ärem Artikel geäussert hunn.

Dowéinst brauch ech mer déi Theatralik, déi Der hei opgefouert hutt, net bidden ze loosse. An ech mengen och, dass dat der Chamber net würdeg ass. A fir de Rescht, mengen ech, wäert sech, mengen Informatiounen no, den Här Benoy nach inhaltlech mat Iech auserneesetzen. Mee ech mengen, dass dat, wat Der hei gebueden hutt, weeder Iech gerecht gëtt nach Ärer Partei, an ech mengen och, dass d'Serenitéit vum Debat dat am Fong net verdéngt.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Bernard, datt mer erëm op de Buedem vun engem würdege Parlament zrëckkommen. An dann ass d'Wuert fir den Här Benoy. Een nom aneren, Här Mosar. Dir hat elo 35 Minuten.

M. Laurent Mosar (CSV) | Merci.

M. François Benoy (déi gréng) | Jo, villmools merci, Här President. Bon, ech wollt fir d'alleréisch emol soen, dass ech och déi Attitüd an déi Aart a Weis, fir hei, well ech an enger Sitzung net do war respektiv och

meng aner Kollegein aus der Chamber, aus menger Fraktioun, d'Josée Lorsché, net do war, fir dat hei ... mir hunn eis Grënn gehat, firwat mer net do waren. An ech weess net, ob mer elo hei ufänke mussen, iwwert deen een an deen aneren, deen eng Kéier an enger Sitzung feelt, hei ëffentlech ze schwätzen ...

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Soss schwätze mer awer nach méi oft.

M. François Benoy (déi gréng) | ... an dass ee sech muss excuséieren, firwat een net do war. Ech hat e ganz gudd Grond, firwat ech net do war. Ech war nämlech ënnerwee an d'Ausland a wann ech dat net ... ech wär soss selbstverständlech an där doter Sitzung gewiescht. An ech gi genausou gutt dervun aus, dass d'Madamm Lorsché e ganz gudd Grond hat, firwat se net do war.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Jo.

M. François Benoy (déi gréng) | Also fannen ech dat och e bëssen de mauvais goût, dass Der mer hei duerstellt, ech hätt déi Sitzung wëlte schwätzen, well ech mech do net hätt wëllen iergendwéi inhaltlech mat där Saach auserneesetzen.

Wann Der e bësse liest, wat ech zu deenen Theeme soen, da wësst Der ganz genau, dass ech mech net scheien, fir driwwer ze diskutéieren. An an deem Sënn wollt ech de President och froen, fir mech op d'Riednerlëscht anzuschreiwen, fir dass ech och nach méi inhaltlech ... Ech hat dat eigentlech net wëllen, well eis Fraktiounscheffin huet schonn en long et en large de Mëtten zu verschiddenen Theeme Stellung geholl. Mee ech géif mer dann erlaben, Här President, mech och nach op d'Riednerlëscht anzuschreiwen. Ech kann dat gär den Owend maachen. Ech kann dat awer och muer maachen, sou wéi et de Wëlle vun der Chamber ass.

Gläichzäitig wëll ech awer dann effektiv och soen, dass ech et wierklech speziell fannen, wéi Dir Iech hei äussert par rapport zu engem Artikel, deen effektiv e jonke Grénge geschriwwen huet. A voilà, ech wëll och net wëssen, wéi e Jonke sech fillt, wann en hei da quasi esou durgestallt gëtt, wann d'Tirad vun engem Deputéierte quasi dann hei kënnt.

(Interruption)

A gradesou gutt wëll ech och net wëssen, wéi et warscheinlech vill Jonker bei Iech an der Partei geet, wa se dervun ausginn, dass dat do d'Reaktioun ass, wann ee sech e bësse méi kritesch mat eppes auserneesetzt. A genau dat doten, mengen ech, féiert och derzou, firwat dass op Ärer Säit den Altersduerschneitt deen ass a firwat datt e bei eis esou ass, wéi en ass.

(Exclamations)

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Benoy, ...

(Interruption)

... och datt Dir esou wéi d'Madamm Bernard erëm e würdege Sproochgebrauch an dëst Haus kritt. An elo ginn ech dem Här Mosar d'Wuert.

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo, also merci. Ech si fir d'éischt emol frou, wann d'Madamm Bernard kee Problem huet. Ech huelen Akt dervun, mat eise Artikel, datt se do och da mat allem plus ou moins d'accord ass, wat dann an deem Artikel steet.

(Interruption par Mme Djuna Bernard)

Mir haten ... Jo, bon, Dir hutt ... Nee, Dir hutt ...

(Interruption par Mme Djuna Bernard)

Jo, mee Dir sot ... Ech hu jo, Madamm Bernard, ech hunn hei, dat musst Der mer och erlaben, ech hunn dat versicht, op vläicht e bëssen eng aner Aart a Weis

ze maachen. Dir hutt den Här Bauler a mech dorobber ugeschwat. Kommt, ech si keen, deen nodroend ass, mir soen ...

(Hilarité)

... mir soen, Madamm Bernard, dat ass domadder ...

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Et ass net un hir, sech ze entschëllegen?

M. François Benoy (déi gréng) | D'Fro ass, wien hei nodroend muss sinn, Här Mosar.

M. Fernand Etgen, Président | Här Mosar, u wem läit et heibannen, datt mer op enger folkloristescher Schinn sinn?

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo, mee hei gëtt ...

M. Fernand Etgen, Président | Ech mengen, et läit net un deenen doten. Et läit och net u mir.

M. Laurent Mosar (CSV) | Nee, Här President. Ech muss ... ech kann dat do ... also ech hunn awer e

bëssen d'Impressioun, wann een hei déi gréng kritiséiert, wann een déi gréng kritiséiert, da gëtt direkt hei ...

(Interruption par Mme Josée Lorsché)

Nee, dat ass net ... Ech hunn hei en long et en large eng laang Ried iwwer ganz vill Punkten ... Ech sinn elo just zum Schluss op ee Punkt agaangen, dee mech gestéiert huet. An ech mengen, net mech ... ech wëll elo net den Här Bauler hei mat ...

M. François Benoy (déi gréng) | Här Mosar, e puer Kolleegen aus Ärer Fraktioun genéiere sech fir Iech. Haalt vläicht einfach op!

M. Laurent Mosar (CSV) | Nee, Här Benoy, ech hunn net, ...

M. Fernand Etgen, Président | Här Mosar, ...

M. Laurent Mosar (CSV) | ... ech hunn net d'Impressioun, datt ... Nee, ech mengen, ech hunn net d'Impressioun, datt ee sech hei ...

M. Fernand Etgen, Président | Awer Är Fraktiounskollege weise mir, datt ech soll ophalen hei. Déi weise mir, ech soll d'Sitzung ophiewen.

M. Laurent Mosar (CSV) | Ech wëll elo nach eng Kéier soen: Fir mech ass den Incident clos, wann dat dann en Incident gewiescht wär, a mir halen elo d'Sitzung op.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Voilà! Ech mengen, dat ass dat verstännegst Wuert, dat Der elo geschwat hutt.

Jo, an ech mengen, domadder wiere mer um Enn vun der Sitzung fir haut ukomm.

D'Chamber kënn muer de Moien um 9.00 Auer nees zesummen an hoffentlech an enger anerer Form, wéi dat den Owend zum Schluss de Fall war. Ech soen Iech Merci. E schéinen Owend.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 19.29 heures.)

Questions au Gouvernement

Sommaire

Objet	N°	Auteur	Page	Objet	N°	Auteur	Page
Session ordinaire 2021-2022							
Arrestation du cardinal Joseph Zen Ze-Kiun	6779	Fernand Kartheiser	67	Lieu de résidence des membres du conseil communal	6975	Marc Goergen	75
Concept du « Housing First »	6848	Djuna Bernard, François Benoy	67	Pédiatrie oncologique	6976	Josée Lorsché, Marc Hansen	75
Systèmes photovoltaïques dans les zones vertes	6856	Sven Clement	68	Médicaments homéopathiques	6977	Sven Clement	75
Autorisation d'établissement de sociétés constituant des réseaux de centres dentaires	6863	Nathalie Oberweis, Myriam Cecchetti	68	Centre Ulysse	6978	Nathalie Oberweis	76
Comité interministériel « devoir de diligence »	6960	Sven Clement	69	Endettement des agriculteurs	6979	André Bauler	77
Site de production du groupe industriel Liberty Steel à Dudelange	6963	Gusty Graas	69	Vaccin contre la coqueluche	6980	Max Hengel, Jean-Marie Halsdorf	77
Violence domestique	6964	Sven Clement	70	« SME-Packages »	6981	Sven Clement	78
Mobibus	6965	Simone Asselborn-Bintz	71	Centrales téléphoniques 112 et 113	6982	Sven Clement	78
Ligne RGTR A09 (Kalborn-Clervaux)	6966	Jeff Engelen	71	Bulletin de presse de la Police grand-ducale	6983	Fred Keup	78
Cours de langue du « Centre de langue et de culture chinoises du Luxembourg » (CLCCL)	6967	Sven Clement	71	Équipes de soutien pour élèves à besoins spécifiques de l'enseignement secondaire	6984	Marc Spautz	79
Cahier de charges en matière de droits humains et d'écologie pour les compagnies aériennes	6968	Marc Goergen	72	Formation des professeurs d'enseignement musical dans les communes	6985	Fred Keup	79
Païement des primes pour panneaux photovoltaïques	6969	Marc Goergen	72	Baisse du nombre de spectateurs au théâtre	6986	Fernand Kartheiser	79
Glissières de sécurité	6970	Carlo Weber, Yves Cruchten	72	Session ordinaire 2022-2023			
Début de la « Wanteraktioun »	6971	Marc Goergen	73	Abus de faiblesse	6987	Dan Biancalana	80
Transports scolaires pour les établissements d'enseignement secondaire	6972	Martine Hansen	73	Coups et blessures volontaires	6988	Dan Biancalana	80
Armes nucléaires en Pologne	6973	Gusty Graas	74	Interdiction des chaudières à gaz	6989	Roy Reding	80
Mafia de passeports	6974	Laurent Mosar, Léon Gloden	74	Dépôt des actes notariés	6990	Roy Reding	80
				Projet d'oléoduc de TotalEnergies en Ouganda	6991	Gusty Graas	81
				Décharge pour matières inertes près de Colmar-Berg	6992	André Bauler	81
				Dommages causés par un vaccin	6993	Nathalie Oberweis	82
				Piste cyclable entre Medernach et Reisdorf	6994	André Bauler	82
				Primes énergétiques	6995	Jeff Engelen	82
				Sanctions administratives communales et élargissement des compétences des agents municipaux	6996	Marc Lies	83